

Primjeri PISA zadataka iz čitalačke pismenosti: testovi „papir-olovka“ (PISA 2000, PISA 2009)

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

Zagreb, svibanj 2018.

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

NAKLADNIK:

Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja

ZA NAKLADNIKA:

Maja Jukić

UREDNIKA:

Ana Markočić Dekanić

GRAFIČKI UREDNIK:

Zoran Žitnik

Zadatke je izvorno objavila na engleskom jeziku Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD). Za kvalitetu hrvatskog prijevoda i njegovu usklađenost s izvornim tekstom odgovoran je Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja.

Zadaci iz ove publikacije distribuiraju se pod uvjetima međunarodne *Creative Commons* autorskopravne licence (Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 IGO - CC BY-NC-SA 3.0 IGO, <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/igo/>) kojom se dozvoljava svaka nekomercijalna uporaba, umnažanje, redistribucija i prilagodba u bilo kojem mediju ili formatu bez daljnjih ograničenja sve dok se na primjeren način daje zasluga autoru/autorima i izvoru/izvorima, dok se navode poveznice na *Creative Commons* licencu, dok se navodi koje su izmjene napravljene te dok se izmijenjeno ili prilagođeno djelo dijeli pod istim uvjetima.

Zadaci u ovoj publikaciji korišteni su u različitim ciklusima PISA-inih istraživanja u razdoblju od 2000. do 2009. godine.

Detaljne informacije o konceptualnom okviru čitalačke pismenosti mogu se pronaći u publikaciji Nacionalnog centra za vanjsko vrednovanje obrazovanja *PISA 2009: Čitalačke kompetencije za život*.

SADRŽAJ

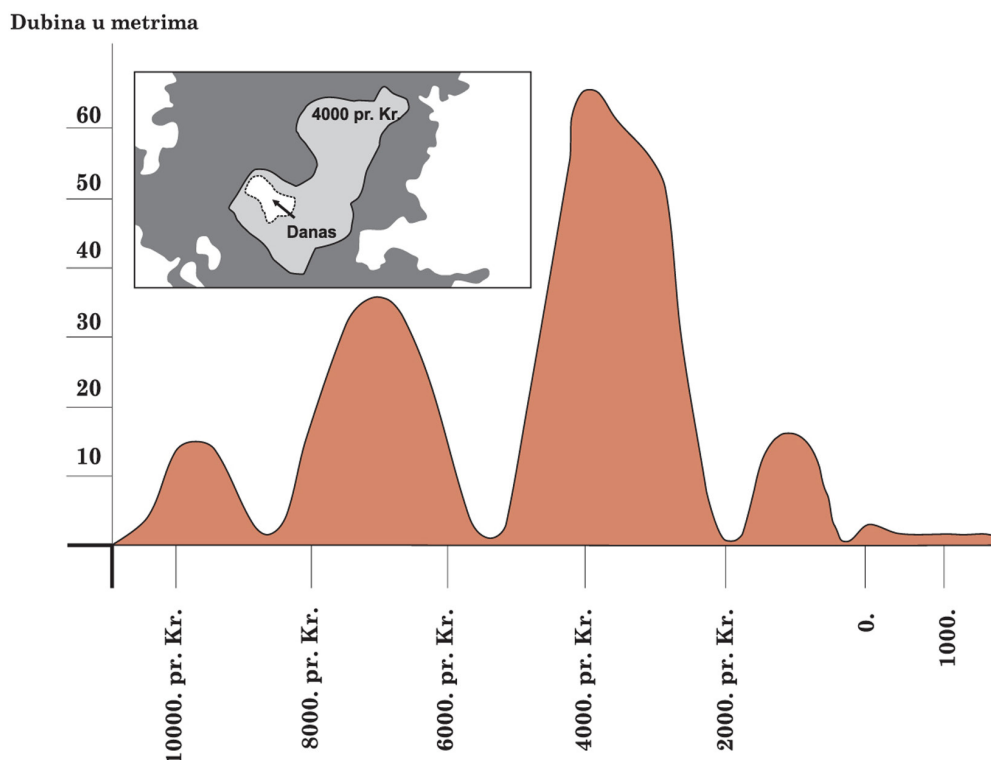

JEZERO CHAD	3
GRIPA.....	7
GRAFITI.....	14
RAD	20
MORELAND	27
MEĐUNARODNI PLAN	29
POLICIJA.....	33
JAMSTVO.....	36
PRAVEDNI SUDAC.....	41
SPORTSKA OBUČA	48
LOŠ UKUS.....	52
NASILJE MEĐU DJECOM	55
DAR	58
AMANDA I VOJKVOTKINJA	68
PČELE	76
ZAPOSLENICI.....	80
NOVI PROPISI	83
MACONDO	86
PLAN KNJIŽNICE.....	92
STAVOVI UČENIKA.....	97
OBAVIJEST U SAMOPOSLUŽIVANJU	104
MOTOCIKL.....	111
KAKO PRATI ZUBE.....	114
SIGURNOST MOBILNIH TELEFONA.....	117
BALON.....	122
NAJVIŠE GRAĐEVINE.....	127
OBAVIJEST O DARIVANJU KRVI	131
ŠKRTAC I NJEGOVO ZLATO	134
DEMOKRACIJA U ATENI.....	139
ODREDIŠTE BUENOS AIRES.....	145
KAZALIŠTE PRIJE SVEGA.....	150
RAD NA DALJINU	156
AFRIČKI TREKKING	159
METROTRANZIT.....	164

JEZERO CHAD

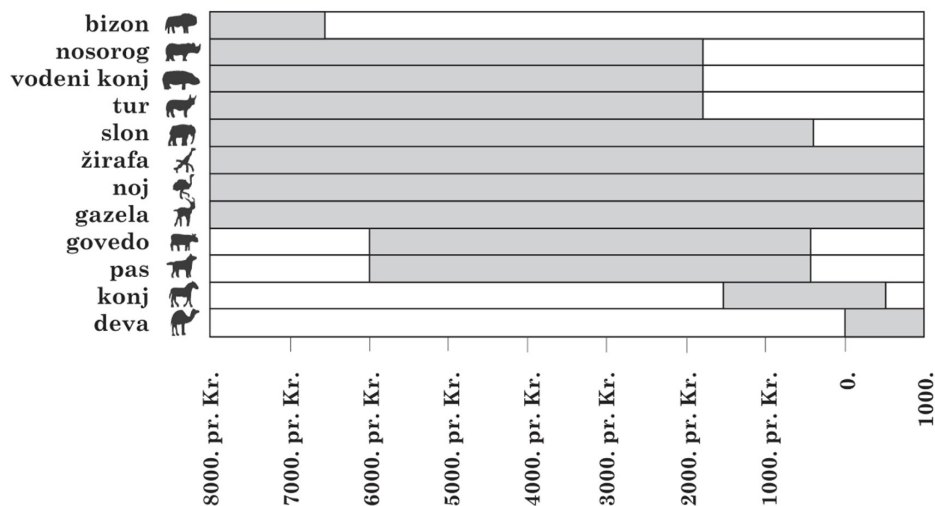
Grafikon A prikazuje promjene u razini jezera Chad u saharскоj sjevernoj Africi. Jezero Chad potpuno je nestalo oko 20 000. g. pr.n.e. tijekom prethodnog ledenog doba. Oko 11 000. g. pr. n. e. ponovno se pojavilo. Danas je njegova razina otprilike ista kao i 1000. g.

Grafikon A Jezero Chad: promjenjive razine

Grafikon B prikazuje saharску umjetnost oslikavanja stijena (drevni crteži ili slike otkrivene na zidovima pećina) i prisutnost pojedinih životinjskih vrsta.

Grafikon B Saharska umjetnost oslikavanja stijena i prisutnost pojedinih životinjskih vrsta

Služeći se informacijama o jezeru Chad s prethodne stranice odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: JEZERO CHAD

Koliko danas iznosi dubina jezera Chad?

- A Oko dva metra
- B Oko petnaest metara
- C Oko pedeset metara
- D Taj podatak nije naveden

JEZERO CHAD – BODOVANJE 1

Svrha pitanja: pronalaženje informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: A Oko dva metra

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: JEZERO CHAD

Otpriblike s kojom godinom započinje grafikon A?

.....

JEZERO CHAD – BODOVANJE 2

Svrha pitanja: pronalaženje informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji navode 11 000. g. pr.n.e. (ili približnu procjenu između 10 500. i 12.000. g., ukazujući na to da je učenik izvršio procjenu pomoću skale), na primjer:

- 11 000. g.
- 11 000. g. pr. n. e.
- 10 500. g. pr. n. e.
- Nešto prije 10 000. g. pr. n. e.
- Oko 12 000. g.
- Oko 11 000. g. pr. n. e.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori, uključujući strelicu koja označuje početak grafikona, na primjer:

- 10 000. g. pr. n. e. [*Pogrešno procijenjeno pomoću skale*]
- 20 000. g. pr. n. e.
- 8000. g. pr. n. e. [*Gledao je pogrešni broj*]
- ~~11000. g. pr. n. e.~~ 4000. g. pr. n. e. [*Zanemarite precrtani odgovor*]
- 0.

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: JEZERO CHAD

Zašto je autor odlučio započeti grafikon u tom trenutku?

.....
.....

JEZERO CHAD – BODOVANJE 3

Svrha pitanja: promišljanje i procjenjivanje

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji upućuju na ponovno pojavljivanje jezera.

Napomena: Odgovoru može biti dodijeljen kod 1 čak iako je prethodni odgovor bio netočan, na primjer:

- Jezero Chad ponovno se pojavilo 11 000. g. pr. n. e., nakon što je potpuno nestalo oko 20 000. g. pr. n. e.
- Jezero je nestalo tijekom ledenog doba, a zatim se vratilo otprilike u to vrijeme.
- Tada se ponovno pojavilo.
- Oko 11 000. g. pr. n. e. ponovno se vratilo.
- Tada se jezero ponovno pojavilo, nakon što ga nije bilo 9000 godina.

Bez bodova

- Kod 0: Ostali odgovori, na primjer:
- Tada su se počele pojavljivati životinje.
- 11 000. g. pr. n. e. ljudi su počeli oslikavati stijene.
- 11 000. g. pr. n. e. jezero se (prvi puta) pojavilo.
- Zato što je u to vrijeme jezero potpuno presušilo.
- Jer je to prvo kretanje na grafikonu.

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: JEZERO CHAD

Grafikon B temelji se na pretpostavci:

- A da su životinje na stijenama bile prisutne na tom području u vrijeme kad su se crtale.
- B da su umjetnici koji su crtali životinje bili veoma vješti.
- C da su se umjetnici koji su crtali životinje mogli nadaleko kretati.
- D da nije bilo pokušaja pripitomljavanja životinja koje su crtane po stijenama.

JEZERO CHAD – BODOVANJE 4

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: A da su životinje na stijenama bile prisutne na tom području u vrijeme kad su se crtale

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

5. pitanje: JEZERO CHAD

Da bi odgovorio/la na ovo pitanje, trebaš povezati podatke iz Grafikona A i Grafikona B.

Prestanak crtanja nosoroga, vodenih konja i turova po saharskim stijenama dogodio se:

- A početkom prošlog ledenog doba
- B polovicom razdoblja u kojem je jezero Chad imalo najveću razinu
- C nakon što je razina jezera Chad opadala tijekom tisuću godina
- D početkom neprekidnog suhog razdoblja

JEZERO CHAD – BODOVANJE 5

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C nakon što je razina jezera Chad opadala tijekom tisuću godina.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

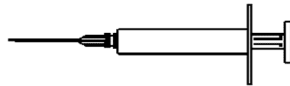
Kod 9: Bez odgovora

GRIPA

DOBROVOLJNI PROGRAM CIJEPLJENJA PROTIV GRIPE TVRTKE ACOL

Kao što, bez sumnje, već znate, gripa napada iznenada i bilo gdje tijekom zime. Žrtve gripe mogu biti bolesne tjednima.

Najbolji način borbe protiv tog virusa jest biti u dobroj formi i biti zdrav. Za jačanje imuniteta koji pomaže u borbi protiv tog agresivnog virusa, posebno se preporučuju svakodnevna tjelovježba i prehrana bogata voćem i povrćem.

Kako bi se dodatno spriječilo širenje tog podmuklog virusa među nama, tvrtka ACOL odlučila je pružiti svojim zaposlenicima mogućnost cijepljenja protiv gripe. ACOL je ugovorio dolazak medicinske sestre koja će provoditi cijepljenje u ACOL-u, u poludnevnom terminu u sklopu radnog vremena u tjednu od 17. svibnja. Program je besplatan i na raspolaganju svim zaposlenicima.

Sudjelovanje je dobrovoljno. Od zaposlenika koji se odluče za tu mogućnost tražit će se da potpišu dopuštenje kojim se utvrđuje da nisu alergični te da su svjesni da mogu pretrpjeti lakše nuspojave.

Liječnici ističu da cijepljenje ne uzrokuje gripu, no da može uzrokovati neke nuspojave kao što je umor, blago povišena tjelesna temperatura i bolovi u ruci.

TKO BI SE TREBAO CIJEPITI?

Svatko tko se želi zaštititi od virusa.

Cijepljenje se osobito preporuča starijima od 65 godina, no bez obzira na dob, preporuča se SVAKOME tko boluje od kroničnih bolesti, a osobito srčanim, plućnim, bronhijalnim bolesnicama i dijabetičarima.

U uredskom okruženju SVI zaposlenici izloženi su opasnosti od zaraze gripom.

TKO SE NE BI SMIO CIJEPITI?

Ljudi koji su preosjetljivi na jaja, ljudi koji boluju od akutne groznice i trudnice.

Posavjetujte se s liječnikom ukoliko uzimate bilo kakve lijekove ili ste prije imali reakciju na cjepivo protiv gripe.

* * *

Ako biste se željeli cijepiti u tjednu od 17. svibnja, molimo vas da obavijestite Sanju Horvat, voditeljicu kadrovske službe, do petka 7. svibnja. Datum i vrijeme utvrdit će se prema dostupnosti medicinske sestre, broju sudionika i vremenu koje bude odgovaralo većini zaposlenika. U slučaju da biste se htjeli cijepiti za ovu zimu, a ne možete doći u dogovoreno vrijeme, molimo vas da obavijestite Sanju. Postoji mogućnost da se ugovori drugi termin u slučaju da se javi dovoljan broj zainteresiranih.

Za više informacija, molimo vas da se obratite Sanji na kućni broj 5577.

Uživaj
DOBRO ZDRAVLJE

Sanja Horvat, voditeljica kadrovske službe u tvrtki ACOL, pripremila je za zaposlenike informativni letak. Uz pomoć informacija iz informativnog letka odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: GRIPA

Koja od sljedećih tvrdnji opisuje obilježje ACOL-ova programa cijepljenja protiv gripe?

- A Tijekom zime, svakodnevno će se održavati satovi tjelovježbe.
- B Cijepljenje će se provoditi tijekom radnog vremena.
- C Sudionicima će se ponuditi mali dodatak na plaću.
- D Cijepljenje će provoditi liječnik.

GRIPA – BODOVANJE 1

Svrha pitanja: pronalaženje informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B Cijepljenje će se provoditi tijekom radnog vremena.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: GRIPA

Možemo govoriti o **sadržaju** teksta (što on govori).

Možemo govoriti o njegovu **stilu** (način na koji je predstavljen).

Sanja je željela da **stil** ovog informativnog letka zvuči prijateljski i ohrabrujuće.

Misliš li da je uspjela?

Obrazloži svoj odgovor detaljno navodeći izgled letka, stil pisanja, slike i ostale grafičke prikaze:

.....
.....

GRIPA – BODOVANJE 2

Svrha pitanja: promišljanje i procjenjivanje

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji točno upućuju na tekst TE koji povezuju stil s namjerom na način koji je u skladu s autorovom namjerom da zvuči «prijateljski i ohrabrujuće». Odgovori moraju sadržavati BAREM JEDNO od sljedećeg:

- (1) detaljno navoditi barem jedno obilježje (izgled letka, stil pisanja, slike ili ostale grafičke

prikaze, ili ostale slične pojedinosti), odnosno određeni dio kvalitete obilježja I/ILI

(2) navoditi i druge procjenjivačke izraze osim «prijateljski» i «ohrabrujuće». (Napomena: Izrazi kao što su «zanimljiv», «lagan za čitanje» i «jasan» nisu sami po sebi dovoljno određeni.)

Stav je li Sanja uspjela ili ne, može biti izravno ili neizravno izražen, na primjer:

- Ne, nije bila dobra ideja staviti sliku šprice blizu početka. Izgleda zastrašujuće. *[Upućuje na jedan određeni dio dizajna: određena slika (1). Koristi vlastiti procjenjivački izraz: «zastrašujuće» (2)]*
- Da, slike prekidaju tekst te ga na taj način čine lakim za čitanje *[Opisuje određeni aspekt izgleda teksta (1)]*
- Slika virusa kao iz stripa je prijateljska. *[Upućuje na određeni aspekt («kao iz stripa») jedne ilustracije (1)]*
- Ne, slike su djetinjaste i nevažne *[Koristi vlastite izraze («djetinjaste», «nevažne») u procjeni jednog od obilježja navedenih u pitanju (2)]*
- Da, stil pisanja je opušten i neslužben *[Koristi vlastite izraze («opušten», «neslužben») u procjeni jednog od obilježja spomenutih u pitanju. (2)]*
- Da, stil je topao i privlačan *[Koristi vlastite izraze u procjeni stila (2)]*
- Previše je teksta. Ljudima se ne bi dalo čitati. *[Navodi bitno obilježje predstavljanja: količina teksta (1). Koristi vlastite procjenjivačke izraze (2)]*
- Ne prisiljava ljude na cijepljenje, a to bi ohrabrilo ljude. *[Neizravno upućuje na način ili ton: aspekt stila (2)]*
- Ne, stil je pisanja vrlo služben *[Sporna, ali prihvatljiva primjena vlastitog procjenjivačkog izraza: «služben» (2)]*

Djelomičan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji točno upućuju na tekst TE koji povezuju namjeru s informacijama i sadržajem (umjesto stilom), te koji prepoznaju autorovu namjeru da zvuči «prijateljski i ohrabrujuće». Mišljenje je li Sanja uspjela ili ne, može biti izravno ili neizravno izraženo, na primjer:

- Ne, obavijest o cijepljenju nikako ne može biti prijateljska i ohrabrujuća.
- Da, uspjela je. Ona nudi mnogo mogućnosti i može se dogovoriti oko termina cijepljenja protiv gripe. Ona također daje savjete o zdravlju.

Bez bodova

Kod 0: Nedostatni ili nejasni odgovori, na primjer:

- Da, zvuči kao dobra ideja.
- Da, prijateljski je i ohrabrujuće *[Izrazi se ne odnose na određena obilježja]*
- Ne, nije djelotvorno.
- Ne, jer neke informacije nisu točne. *[Upućuje na sadržaj bez povezivanja s idejom «prijateljskog i ohrabrujućeg» stila]*
- Da, ilustracije su ohrabrujuće, a stil obavijesti također je prihvatljiv. *[«Ilustracije su ohrabrujuće» je izraz iz pitanja. «Stil obavijesti također je prihvatljiv» nije dovoljno jasno]*
- Uspjela je, lako je za čitanje i jasno. *[Korišteni izrazii nisu dovoljno određeni]*

- Mislim da je prilično uspjela. Odabrala je slike i napisala zanimljiv tekst. *[Slike nisu uopće vrednovane, a «zanimljiv tekst» nije dovoljno jasno]*

II.1: Odgovori koji pokazuju netočno razumijevanje teksta ili su nevjerodostojni ili nevažni:

- Da, svi bi se trebali cijepiti. *[Nevažno i netočno]*
- Ne, slike nemaju nikakve veze s porukom. *[Netočno]*
- Da, jer želi da se ljudi zabrinu hoće li dobiti gripu. *[Proturječno ideji «prijateljskog i ohrabrujućeg» stila]*
- Dobro je, ali to je samo moje mišljenje. *[Nevažno]*
- Da, daje kratke informacije o tome što će učiniti da spriječe gripu. *[Nevažno – upućuje na sadržaj na nespecifičan način]*
- Da, samo navodi činjenice. *[Nevažno]*
- Da, jer bi se više ljudi trebalo cijepiti. *[Nudi općenito mišljenje o cijepljenju, ali ne upućuje na stil ili pojedinosti sadržaja]*
- Mislim da je uspjela, jer nitko ne želi biti bolestan. Svi žele biti zdravi. *[Nevažno]*

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: GRIPA

Informativni letak ukazuje na to da, ako se želi zaštititi od virusa, cijepljenje protiv gripe je:

- A djelotvornije od tjelovježbe i zdrave prehrane, ali je riskantnije.
- B dobra zamisao, ali ne može zamijeniti tjelovježbu i zdravu prehranu.
- C jednako djelotvorno kao i tjelovježba i zdrava prehrana, a manje je komplicirano.
- D nepotrebno ako se puno vježba i zdravo hrani.

GRIPA – BODOVANJE 3

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B dobra zamisao, ali ne može zamijeniti tjelovježbu i zdravu prehranu.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: GRIPA

Jedan dio informativnog letka kaže:

Tko bi se trebao cijepiti?

Svatko tko se želi zaštititi od virusa.

Nakon što je Sanja razdijelila informativne letke, jedan kolega rekao joj je da je trebala izostaviti riječi «svatko tko se želi zaštititi od virusa» jer navode na pogrešan zaključak.

Slažeš li se s tvrdnjom da te riječi navode na pogrešan zaključak i da su trebale biti izostavljene?

Obrazloži svoj odgovor:

.....

.....

.....

GRIPA – BODOVANJE 4

Svrha pitanja: promišljanje i procjenjivanje

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji procjenjuju odjeljak teksta s obzirom na izraz «navodi na krivi zaključak», ukazujući na to da postoji moguće proturječje. (Tko bi se trebao cijepiti? Svatko...» nasuprot «Tko se ne bi smio cijepiti?»). Odgovori mogu ili ne moraju objašnjavati što je proturječno. Slaganje ili neslaganje može biti izravno ili neizravno izraženo, na primjer:

- Da, jer bi cijepljenje za neke ljude moglo biti opasno (npr. trudnice). *[Opisuje proturječje]*
- Ne, jer se samo treba pročitati nekoliko sljedećih redaka da bi se shvatilo da se neki ljudi ne bi smjeli cijepiti, a gledajući u cjelini, ona želi da se ljudi cijepe.
- Da, jer ona kaže da se «svatko» može cijepiti, a kasnije navodi koji se ljudi ne bi smjeli cijepiti. *[Prepoznato proturječje]*
- Te riječi sugeriraju da bi se svi ljudi trebali cijepiti, što nije točno. *[Ukratko ukazuje na proturječje]*
- Da, donekle. Možda: «Svatko tko se želi zaštititi od virusa, a ne pati od bilo kojeg sljedećeg simptoma ili bolesti.» *[Predložena drugačija formulacija neizravno ukazuje na prepoznavanje proturječja]*

II: Odgovori koji procjenjuju odjeljak teksta s obzirom na izraz «navodi na krivi zaključak» ukazujući na to da je ta izjava možda pretjerivanje (tj. ne trebaju se svi cijepiti, ili cijepljenje ne nudi potpunu zaštitu.) Mogu ili ne moraju objašnjavati u čemu se pretjeruje. Slaganje ili neslaganje može biti izravno ili neizravno izraženo, na primjer:

- Izostaviti, cijepljenje nije jamstvo da nećeš dobiti gripu.
- Ne slažem se, iako zvuči kao da ćeš sigurno dobiti gripu ako se ne cijepiš.
- Cijepljenje nije potpuna zaštita.
- Izostaviti, jer ne dobiju svi gripu, osobito ako si u dobroj formi i zdrav.

- Da, slažem se jer zvuči bolje nego što uistinu jest. *[Neizravno ukazuje na pretjerivanje, iako neodređeno]*

Bez bodova

Kod 0: Odgovori koji procjenjuju odjeljak teksta, ali ne s obzirom na izraz «navodi na krivi zaključak», na primjer:

(1) Ukazuje na to da je izjava jaka, učinkovita i/ili ohrabrujuća, bez spominjanja mogućeg proturječja ili elementa koji navodi na krivi zaključak

ILI

(2) Ukazuje na to da je izjava «svatko tko se želi zaštititi od virusa» suvišna jer navodi ono što je očito.

- Dobro da su umetnute jer ohrabruju ljude. (1)
- Trebaju biti tu jer ističu poruku. (1)
- Mislim da bi te riječi trebale biti izostavljene jer se podrazumijeva i bez naglašavanja da se svi žele zaštititi od virusa, čak i ako se to postiže bez cijepljenja. (2)

ILI: Odgovori koji su nedostatni ili nejasni, ili ponavljaju izraz «navodi na krivi zaključak» bez obrazloženja, na primjer:

- Treba ih ostaviti, dobre su. *[Bez obrazloženja]*
- Trebali su staviti neku drugu sliku umjesto natpisa. *[Bez obrazloženja]*
- Da, te riječi navode na krivi zaključak i mogle bi uzrokovati probleme. *[Bez obrazloženja]*

ILI: Odgovori koji pokazuju netočno razumijevanje teksta ili su nevjerodostojni ili nevažni, na primjer:

- Trebala ih je izostaviti jer svatko ima pravo odlučivati sam za sebe. *[Netočno razumijevanje tona teksta: to nije naredba]*
- Mislim da je riječ GRIPA trebala biti stavljena između riječi VIRUSA, jer bi ljudi na prvi pogled mogli misliti da govore o nekom drugom virusu, a ne gripi. *[Nevjerodostojno obrazloženje za izraz «navodi na krivi zaključak»]*
- Da, ljudi bi mogli biti zainteresirani, ali se možda boje igli. *[Nevažno]*

Kod 9: Bez odgovora

5. pitanje: GRIPA

Koji bi se od ovih zaposlenika, prema informativnom letku, trebao obratiti Sanji?

- A Stjepan iz skladišta, koji se ne želi cijepiti jer bi se radije oslonio na vlastiti imunitet
- B Julija iz odjela prodaje, koja želi znati je li program cijepljenja obvezan
- C Alisa iz urudžbenog odjela, koja bi se željela cijepiti ove zime, ali će za dva mjeseca roditi dijete
- D Mihael iz računovodstva, koji bi se želio cijepiti, ali će biti na dopustu u tjednu od 17. svibnja

GRIPA – BODOVANJE 5

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: D Mihael iz računovodstva, koji bi se htio cijepiti, ali će biti na dopustu u tjednu od 17. svibnja

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

GRAFITI

Kipim od bijesa dok se školski zid čisti i ponovo liči po četvrti put da se uklone grafiti. Svaka čast kreativnosti, no ljudi bi trebali pronaći načine izražavanja koji društvu ne nameću dodatne troškove.

Zašto kvarite ugled mladih crtajući grafite tamo gdje je zabranjeno? Profesionalni umjetnici ne vješaju svoje slike po ulicama, zar ne? Umjesto toga, oni traže da ih netko financira i stječu slavu kroz zakonite izložbe.

Po meni su zgrade, ograde i klupe u parkovima same po sebi umjetnička djela. Stvarno bi bilo žalosno uništiti te građevine grafitima, a što je još gore, taj postupak uništava ozonski omotač. Zaista ne mogu shvatiti zašto se ti protuzakoniti umjetnici uopće trude budući da se njihova «umjetnička djela» naprosto neprestano uklanjaju s vidika.

Helga

O ukusima se ne raspravlja. Društvo vrvi od informiranja i oglašavanja: logotipi kompanija, nazivi trgovina, veliki nametljivi plakati na ulicama. Jesu li oni prihvatljivi? Uglavnom jesu. Jesu li grafiti prihvatljivi? Neki kažu da jesu, a drugi da nisu.

Tko plaća cijenu grafita? Tko na kraju plaća cijenu oglasa? Točno. Potrošači.

Jesu li ljudi koji su postavili reklamne panoe tražili vaše dopuštenje? Nisu. Trebaju li onda to učiniti crtači grafita? Nije li to sve samo pitanje komunikacije – osobno ime, imena bandi i velika umjetnička djela na ulici?

Sjetite se samo prugaste i kockaste odjeće koja se pojavila u trgovinama prije nekoliko godina. I skijaških odijela. Uzorci i boje izravno su ukradeni s oslikanih betonskih zidova. Prilično je smiješno da su ti uzorci i boje prihvaćeni i cijenjeni, a da se grafiti smatraju strašnima.

Teška su vremena za umjetnost.

Sophia

Pisma s prethodne stranice dolaze s interneta i govore o grafitima. Grafiti su protuzakonito oslikavanje i pisanje po zidovima i drugim javnim mjestima. Služeći se pismima odgovori na donja pitanja:

1. pitanje: GRAFITI

Namjera obaju pisama je:

- A objasniti što su to grafiti.
- B predstaviti mišljenje o grafitima.
- C prikazati popularnost grafita.
- D upoznati ljude koliko se troši na uklanjanje grafita.

GRAFITI – BODOVANJE 1

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B predstaviti mišljenje o grafitima.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: GRAFITI

Zašto Sophia spominje oglašavanje?

.....
.....

GRAFITI – BODOVANJE 2

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji prepoznaju da se vrši usporedba između grafita i oglašavanja i koji su u skladu s idejom da je oglašavanje zakoniti oblik grafita, na primjer:

- Da nam pokaže da oglašavanje može biti jednako napadno kao i grafiti.
- Zato što neki ljudi misle da je oglašavanje jednako ružno kao i slikanje sprejem.
- Želi reći da je oglašavanje samo zakoniti oblik grafita.
- Ona smatra da je oglašavanje poput grafita.
- Zbog toga što ne traže naše dopuštenje kad postavljaju reklamne panoe. *[Neizravna usporedba oglašavanja i grafita]*

- Jer se oglasi postavljaju u društvu bez našeg dopuštenja, kao i grafiti.
- Jer su reklamni panoi poput grafita [*Minimalan odgovor; prepoznaje sličnost bez detaljne razrade u čemu je sličnost*]
- Jer je to još jedan oblik izlaganja.
- Zato što oglašivači lijepe plakate po zidovima, a ona misli da su i plakati vrsta grafita.
- Jer je i ono po zidovima.
- Jer su oni jednako tako lijepi ili ružni za gledanje.
- Spominje oglašavanje jer je ono prihvatljivo, za razliku od grafita. [*Sličnost grafita i oglašavanja neizravno je izražena usporedbom dvaju različitih stavova*]

IL1: Odgovori koji prepoznaju da je usporedba s oglašavanjem strategija obrane grafita, na primjer:

- Da bismo uvidjeli da su grafiti ipak zakoniti.

Bez bodova

Kod 0: Nedostatni ili nejasni odgovori, na primjer:

- Na taj način ona izražava svoj stav.
- Želi ga navesti kao primjer.
- To je strategija.
- Logotipi kompanija i nazivi trgovina.

IL1: Odgovori koji pokazuju netočno razumijevanje teksta ili su nevjerodostojni ili nevažni, na primjer:

- Opisuje grafite.
- Zato što ljudi na njih stavljaju grafite.
- Grafiti su vrsta oglašavanja.
- Zato što su grafiti oglašavanje određene osobe ili bande [*Usporedba ide u krivom smjeru, tj. grafiti su oblik oglašavanja*]

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: GRAFITI

S kojim se pismom slažeš? Objasni svoj odgovor **vlastitim riječima** pozivajući se na ono što je rečeno u jednom ili oba pisma:

.....

.....

.....

GRAFITI – BODOVANJE 3

Svrha pitanja: promišljanje i procjenjivanje

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji obrazlažu učenikovo stajalište pozivajući se na sadržaj jednog ili oba pisma. Mogu se odnositi na općeniti stav autorice (npr. za ili protiv) ili na neku pojedinost iz njenog argumentiranja. Tumačenje autoričinog argumentiranja mora biti vjerodostojno. Obrazloženje može biti u obliku parafraze teksta, ali ne smije biti u cijelosti ili velikim dijelom prepisano bez izmjena ili dodataka, na primjer:

- Slažem se s Helgom. Grafiti su protuzakoniti i zbog toga su vandalski čin.
- S Helginim, jer sam protiv grafita *[Minimalan odgovor]*
- Sa Sophijinom. Mislim da je licemjerno kažnjavati umjetnike grafita, a nakon toga zaraditi milijune kopiranjem njihovih dizajna.
- Pomalo se slažem s oba pisma. Oslikavanje zidova trebalo bi biti zabranjeno zakonom, no tim ljudima trebala bi se dati prilika da rade svoj posao negdje drugdje.
- Sa Sophijinom, jer brine za umjetnost.
- Slažem se s oba pisma. Grafiti su loši, no oglašavanje je jednako tako loše, pa neću biti licemjeran.
- S Helginim, jer ni ja zapravo ne volim grafite, ali razumijem Sophijino stajalište i to da ne želi osuđivati ljude zato što rade nešto u što vjeruju.
- S Helginim, jer je zaista šteta kvariti ugled mladih bez razloga *[Granični slučaj - izravan citat, ali je uklopljen u ostatak teksta]*
- Sa Sophijinom. Točno je da se uzorci i boje ukradeni s grafita pojavljuju u trgovinama i da ih prihvaćaju ljudi koji smatraju da su grafiti užasni. *[Obrazloženje je kombinacija riječi iz teksta, no količina manipulacije ukazuje na to da je tekst dobro shvaćen]*

Bez bodova

Kod 0: Potkrepljivanje vlastitog stajališta je ograničeno na izravno citiranje (sa ili bez navodnih znakova), na primjer:

- S Helginim, jer se slažem da bi ljudi trebali naći načine izražavanja koji društvu ne nameću dodatne troškove.
- S Helginim. Zašto kvariti ugled mladih?

II: Nedostatni ili nejasni odgovori, na primjer:

- Sa Sophijinom, jer mislim da Helgino pismo ne potkrepljuje njen argument razlozima (Sophia uspoređuje svoj argument s oglašavanjem, itd.) *[Odgovara s obzirom na stil ili kvalitetu argumentiranja]*
- S Helginim, jer koristi više pojedinosti. *[Odgovara s obzirom na stil ili kvalitetu argumentiranja]*
- Slažem se s Helgom. *[Ne potkrepljuje svoj stav]*
- S Helginim, jer vjerujem što govori. *[Ne potkrepljuje svoj stav]*
- S oba, jer mogu razumjeti otkuda joj takav stav, no Sophia je isto u pravu *[Ne potkrepljuje svoj stav]*

III: Odgovori koji pokazuju netočno razumijevanje teksta ili su nevjerodostojni ili nevažni, na primjer:

- Više se slažem s Helgom. Sophia se ne čini sigurna u ono što misli.
- S Helginim, jer misli da su neki talentirani. *[Pogrešno protumačeno Helgino argumentiranje]*

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: **GRAFITI**

Možemo govoriti **o čemu** se u pismu govori (njegovu sadržaju).

Možemo govoriti **o načinu** na koji je pismo napisano (njegovu stilu).

Bez obzira na to s kojim se pismom slažeš, što misliš koje je pismo bolje? Obrazloži svoj odgovor razmatrajući **način** na koji su jedno ili oba pisma napisana:

.....
.....

GRAFITI – BODOVANJE 4

Svrha pitanja: promišljanje i procjenjivanje

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji obrazlažu mišljenje razmatrajući stil ili formu jednog ili oba pisma. Trebali bi upućivati na kriterije kao što su stil pisanja, struktura argumentacije, uvjerljivost argumenata, ton, korišteni rječnik ili strategije uvjeravanja čitatelja. Izrazi kao što su «bolji argumenti» moraju biti potkrijepljeni dokazima, na primjer:

- Helgino. Ona daje mnogo različitih spornih pitanja za razmatranje i spominje oštećenje okoliša koje uzrokuju crtači grafita, a mislim da je to jako važno.
- Helgino pismo je djelotvornije zbog načina na koji se izravno obraća crtačima grafita.
- Mislim da je Helgino pismo bolje. Mislim da je Sophijino malo pristrano.
- Mislim da je Sophia istakla veoma snažne argumente, no Helgino je bolje strukturirano.
- Sophijino, jer zapravo ne cilja na nikoga. *[Obrazlaže svoj izbor s obzirom na kvalitetu sadržaja. Obrazloženje je razumljivo kad se protumači kao «nikoga ne napada»]*
- Sviđa mi se Helgino pismo. Prilično je nadmoćna u izricanju svoga stava.

Bez bodova

Kod 0: Odgovori koji prosuđuju s obzirom na slaganje ili neslaganje s autorovim stajalištem, ili koji samo parafraziraju sadržaj, na primjer:

- Helgino. Slažem se sa svim što je rekla.
- Helgino pismo je bolje. Grafiti su skupi i nepotrebni, baš kao što ona kaže.

II.I: Odgovori koji prosuđuju bez dostatnog obrazloženja, na primjer:

- Sophijino pismo je najbolje.
- Sophijino se lakše čita.
- Helga daje bolji argument.

II.I: Odgovori koji pokazuju netočno razumijevanje teksta ili su nevjerodostojni ili nevažni, na primjer:

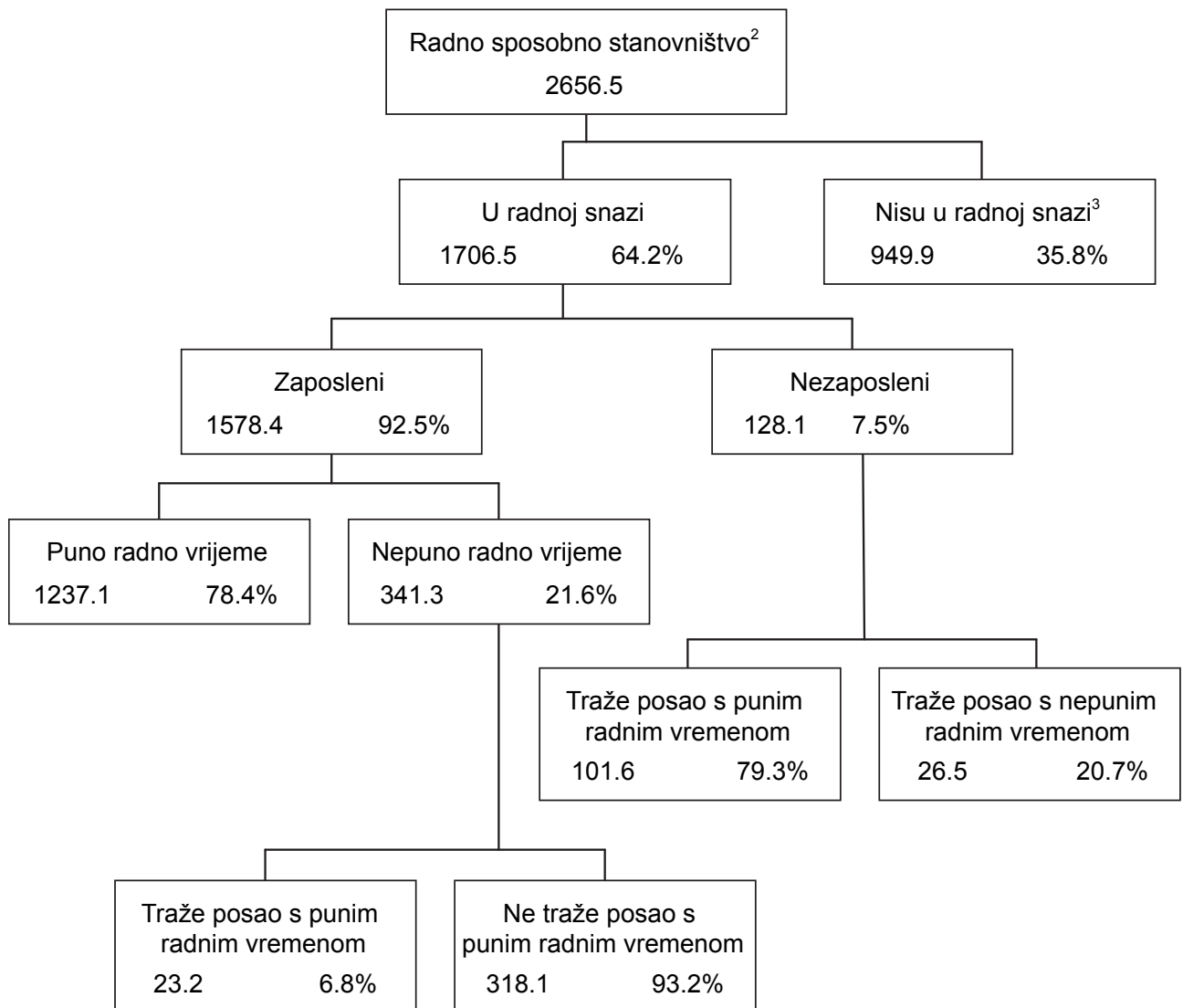
- Helgino pismo je bolje napisano. Obrađuje problem korak po korak na temelju čega dolazi do logičkog zaključka.
- Sophijino, jer je svoj stav zadržala za sebe do kraja pisma.

Kod 9: Bez odgovora

RAD

Donji dijagram prikazuje strukturu radne snage ili «radno sposobno stanovništvo» jedne zemlje. Ta zemlja imala je 1995. godine otprilike 3,4 milijuna stanovnika.

Struktura radne snage zaključno s 31. 5. 1995. (u tisućama)¹

Napomene:

1. Brojevi ljudi navedeni su u tisućama.
2. Radno sposobno stanovništvo definirano je kao osobe u dobi između 15 i 65 godina.
3. Osobe koje „nisu u radnoj snazi“ su one koji ne traže posao aktivno i/ili ne mogu raditi.

1. pitanje: RAD

Na koje dvije glavne skupine je podijeljeno radno sposobno stanovništvo?

- A Na zaposlene i nezaposlene
- B Na radno sposobno i radno nesposobno
- C Na radnike s punim radnim vremenom i radnike na nepuno radno vrijeme
- D Na one koji su u radoj snazi i one koje nisu u radnoj snazi

RAD – BODOVANJE 1

Svrha pitanja: opće razumijevanje – prepoznavanje glavnog načela organizacije informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: D Na one koji su u radoj snazi i one koje nisu u radnoj snazi

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: RAD

Koliko radno sposobnih ljudi nije dio radne snage? (Napiši **broj** ljudi, a ne postotak):

.....

RAD – BODOVANJE 2

Svrha pitanja: pronalaženje informacija – objedinjavanje dviju izravno navedenih informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Odgovori koji ukazuju na to da su broju iz strukturnog dijagrama pridružene tri nule (000) iz naslova/fusnote: 949 900. Dopusštene su približne procjene između 949 000 i 950 000 napisane brojkama ili slovima. Prihvatljiva je i približna procjena od 900 000 ili jedan milijun (slovima ili brojkom) s kvalifikatorom. Na primjer:

- 949 900
- Nešto manje od devetsto pedeset tisuća
- 950 000
- 949.9 tisuća
- Gotovo milijun
- Oko 900 tisuća

- 949.9 x 1000
- 949 900
- 949 (000)

Djelomičan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji ukazuju na to da je podatak pronađen u strukturnom dijagramu, ali da su tri nule (000) iz naslova/fusnote pogrešno pridružene. Odgovori koji navode 949.9 slovima ili brojkama. Dopusštene su približne procjene slične onima iz odgovora za kod 2:

- 949.9
- 94 900
- Gotovo tisuću
- Nešto manje od tisuću
- Oko 900
- Nešto manje od 1000

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori, na primjer:

- 35.8%
- 7.50%

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: RAD

U koju kategoriju strukturnog dijagrama, ako takva kategorija postoji, bi se mogla svrstati svaka osoba navedena u donjoj tablici?

Svoj odgovor naznači križanjem ispravne kućice u tablici.

Prvi je riješen kao primjer:

	«U radnoj snazi - zaposleni»	«U radnoj snazi - nezaposleni»	«Nije u radnoj snazi»	Ne pripada nijednoj kategoriji
Konobar, star 35 godina, koji radi nepuno radno vrijeme	☒	☐	☐	☐
Poduzetnica, stara 43 godine, koja radi 60 sati na tjedan	☐	☐	☐	☐
Redovni student, star 21 godinu	☐	☐	☐	☐
Muškarac, star 55 godina, koji je nedavno prodao svoju trgovinu i traži posao	☐	☐	☐	☐
Žena, stara 55 godina, koja nikad nije radila ili nije željela raditi izvan kuće	☐	☐	☐	☐
Baka, stara 80 godina, koja još radi nekoliko sati dnevno na obiteljskom štandu na tržnici	☐	☐	☐	☐

RAD – BODOVANJE 3

Svrha pitanja: promišljanje o sadržaju teksta – primjena skupine kriterija navedenih u tekstu na druge slučajeve

	«U radnoj snazi - zaposleni»	«U radnoj snazi - nezaposleni»	«Nije u radnoj snazi»	Ne pripada nijednoj kategoriji
Konobar, star 35 godina, koji radi nepuno radno vrijeme	☒	☐	☐	☐
Poduzetnica, stara 43 godine, koja radi 60 sati na tjedan	☒	☐	☐	☐
Redovni student, star 21 godinu	☐	☐	☒	☐
Muškarac, star 55 godina, koji je nedavno prodao svoju trgovinu i traži posao	☐	☒	☐	☐
Žena, stara 55 godina, koja nikad nije radila ili nije željela raditi izvan kuće	☐	☐	☒	☐
Baka, stara 80 godina, koja još radi nekoliko sati dnevno na obiteljskom štandu na tržnici	☐	☐	☐	☒

Maksimalan broj bodova

Kod 3: 5 točnih odgovora

Djelomičan broj bodova

Kod 2: 4 točna odgovora

Kod 1: 3 točna odgovora

Bez bodova

Kod 0: 2 ili manje točnih odgovora

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: RAD

Pretpostavi da se podaci o radnoj snazi prikazuju pomoću strukturnog dijagrama poput ovog svake godine.

Dolje su navedena četiri obilježja dijagrama. Naznači može li se očekivati da će se ta obilježja mijenjati iz godine u godinu zaokružujući odgovor «promjena» ili «bez promjene». Prvi je već riješen kao primjer:

Obilježja strukturnog dijagrama	Odgovori
Nazivi svake kategorije (npr. "U radnoj snazi")	Promjena / Bez promjene
Postoci (npr. «64.2%»)	Promjena / Bez promjene
Brojevi (npr. «2656.5»)	Promjena / Bez promjene
Napomene ispod strukturnog dijagrama	Promjena / Bez promjene

RAD – BODOVANJE 4

Svrha pitanja: promišljanje o sadržaju teksta – razumijevanje statusa elemenata u dijagramu

Obilježja strukturnog dijagrama	Odgovori
Nazivi svake kategorije (npr. "U radnoj snazi")	Bez promjene
Postoci (npr. «64.2%»)	Promjena
Brojevi (npr. «2656.5»)	Promjena
Napomene ispod strukturnog dijagrama	Bez promjene

Maksimalan broj bodova

Kod 1: 3 točna odgovora

Bez bodova

Kod 0: 2 ili manje točnih odgovora

Kod 9: Bez odgovora

5. pitanje: RAD

Podaci o strukturi radne snage prikazani su u strukturnom dijagramu, ali su mogli biti prikazani i na brojne druge načine, kao što su pisani opis, kružni grafikon, grafički prikaz ili tablica.

Strukturni dijagram vjerojatno je odabran jer je posebno prikladan za prikazivanje:

- A promjena tijekom vremena
- B ukupnog broja stanovnika neke zemlje
- C kategorija unutar svake skupine
- D veličine svake skupine

RAD – BODOVANJE 5

Svrha pitanja: promišljanje o formi teksta – prepoznavanje prednosti određenog formata s obzirom na svrhu/u odnosu na sadržaj

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C kategorija unutar svake skupine

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

MORELAND

Mreža knjižnica u Morelandu daje novim članovima knjižnu oznaku koja prikazuje radno vrijeme. Uz pomoć knjižne oznake odgovori na sljedeća pitanja:

 Mreža knjižnica Moreland	RADNO VRIJEME <i>vrijedi od 1. veljače 1998.</i>					
	Knjižnica Brunswick	Knjižnica Campbell Turnbull	Knjižnica Coburg	Knjižnica Fawkner	Knjižnica Glenroy	
Nedjelja	13:00 - 17:00	Zatvoreno	14:00 - 17:00	Zatvoreno	14:00-17:00	
Ponedjeljak	11:00 - 20:00	11:00 - 17:30	13:00 - 20:00	11:00-17:30	10:00-17:30	
Utorak	11:00 - 20:00	11:00 - 20:30	10:00 - 20:00	11:00-20:00	10:00-20:00	
Srijeda	11:00 - 20:00	11:00 - 17:00	10:00 - 20:00	11:00-17:00	10:00-20:00	
Četvrtak	11:00 - 20:00	11:00 - 17:30	10:00 - 20:00	11:00-17:30	10:00-20:00	
Petak	11:00 - 17:00	11:00 - 17:00	10:00 - 20:00	11:00-17:00	10:00-17:30	
Subota	10:00 - 13:00	10:00 - 13:00	09:00 - 13:00	10:00-13:00	09:00-13:00	

1. pitanje: MORELAND

U koliko sati se zatvara knjižnica Fawkner u srijedu?

.....

MORELAND – BODOVANJE 1

Svrha pitanja: pronalaženje informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: 17:00/5 sati

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 8: Odgovor nema veze sa zadatkom

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: MORELAND

Koja knjižnica je još otvorena u 6 sati u petak uvečer?

- A Knjižnica Campbell Turnbull
- B Knjižnica Coburg
- C Knjižnica Fawkner
- D Knjižnica Glenroy
- E Knjižnica Brunswick

MORELAND – BODOVANJE 2

Svrha pitanja: pronalaženje informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B Knjižnica Coburg

Bez bodova

0 bodova: Ostali odgovori

Kod 8: Odgovor nema veze sa zadatkom

Kod 9: Bez odgovora

MEĐUNARODNI PLAN

Rezultati Programa «Međunarodni PLAN» za financijsku 1996. g.

Područje istočne i južne Afrike										
 Zdravo odrastanje	Egipat	Etiopija	Kenija	Malavi	Sudan	Tanzanija	Uganda	Zambija	Zimbabve	Ukupno
Izgrađeni zdravstveni punktovi s 4 ili manje prostorija	1	0	6	0	7	1	2	0	9	26
Zdravstveni radnici osposobljeni u jednom danu	1053	0	719	0	425	1003	20	80	1085	4385
Djeca koja su primila nadopunu prehrani – 1 tjedan	10195	0	2240	2400	0	0	0	0	251402	266237
Djeca koja su dobila financijsku pomoć za medicinsko/stomatološko liječenje	984	0	396	0	305	0	581	0	17	2283
 Obrazovanje										
Učitelji osposobljeni u jednom danu	0	0	367	0	970	115	565	0	303	2320
Kupljene/donirane školske vježbenice	667	0	0	41200	0	69106	0	150	0	111123
Kupljeni/donirani školski udžbenici	0	0	45650	9600	182	8769	7285	150	58387	131023
Kupljene/izrađene/donirane uniforme	8897	0	5761	0	2000	6040	0	0	434	23132
Djeca koja su dobila pomoć za školarine/stipendije	12321	0	1598	0	154	0	0	0	2014	16087
Izrađene/kupljene/donirane školske klupe	3200	0	3689	250	1564	1725	1794	0	4109	16331
Obnovljene učionice	44	0	50	8	93	31	45	0	82	353
Izgrađene nove učionice	0	0	34	0	0	14	0	0	33	81
Odrasli koji su prošli tečaj opismenjavanja ove financijske godine	1160	0	3000	568	3617	0	0	0	350	8695
 Stanovanje										
Iskopani/izgrađeni čučavci ili nužnici	50	0	2403	0	57	162	3	96	4311	7102
Kuće povezane u novi kanalizacijski sustav	143	0	0	0	0	0	0	0	0	143
Iskopani/obnovljeni bunari (ili natkriveni izvori)	0	0	15	0	7	13	0	0	159	194
Izbušene nove sigurne bušotine	0	0	8	93	14	0	27	0	220	362
Izgrađeni gravitacijski sustavi za opskrbu pitkom vodom	0	0	28	0	1	0	0	0	0	29
Kuće obnovljene projektom «PLAN»	265	0	520	0	0	0	1	0	2	788
Izgrađene nove kuće	225	0	596	0	0	2	6	0	313	1142
Izgrađene ili obnovljene društvene dvorane	2	0	2	0	3	0	3	0	2	12
Osposobljeni vođe zajednica u jednom ili više dana	2214	95	3522	232	200	3575	814	20	2693	13365
Kilometri obnovljene ceste	1.2	0	26	0	0	0	0	0	5.34	80.6
Izgrađeni mostovi	0	0	4	2	11	0	0	0	1	18
Obitelji koje su imale izravnu korist od kontrole erozije	0	0	1092	0	1500	0	0	0	18405	20997
Nove kuće obuhvaćene projektom elektrifikacije	448	0	2	0	0	0	0	0	44	494

Tablica s prethodne stranice dio je izvješća koje je objavio «Međunarodni PLAN», međunarodna organizacija za pružanje pomoći. Tablica navodi podatke o radu PLAN-a u jednom od njegovih područja djelovanja (istočna i južna Afrika). Uz pomoć tablice odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: MEĐUNARODNI PLAN

Što tablica govori o razini aktivnosti «Međunarodnog PLAN-a» u Etiopiji u 1996. g. u usporedbi s ostalim zemljama u regiji?

- A Razina aktivnosti u Etiopiji relativno je visoka.
- B Razina aktivnosti u Etiopiji relativno je niska.
- C Otprilike je ista kao i u drugim zemljama u toj regiji.
- D Relativno je visoka u kategoriji stanovanja, a niska u ostalim kategorijama.

MEĐUNARODNI PLAN – BODOVANJE 1

Napomena: Ovo pitanje je samo za informaciju i neće samostalno pridonijeti učenikovu rezultatu. Odgovor se uzima u obzir tijekom bodovanja odgovora na 2. pitanje.

Točan odgovor: Razina aktivnosti u Etiopiji relativno je niska.

2. pitanje: MEĐUNARODNI PLAN

Etiopija je 1996. godine bila jedna od najsiromašnijih zemalja svijeta.

Uzimajući u obzir tu činjenicu i podatke iz tablice, što misliš kako bi se mogla obrazložiti razina aktivnosti «Međunarodnog PLAN-a» u Etiopiji u usporedbi s njegovom aktivnošću u ostalim zemljama?

.....

MEĐUNARODNI PLAN – BODOVANJE 2

Svrha pitanja: promišljanje i procjenjivanje

Maksimalan broj bodova

Kod 3: Učenik je točno odgovorio na 2. pitanje (Odgovor B). Odgovori koji obrazlažu razinu aktivnosti organizacije «Međunarodni PLAN» koristeći SVE navedene podatke, s izravnim ili neizravnim upućivanjem na vrstu aktivnosti koje je PLAN proveo u Etiopiji. Odgovor također mora biti u skladu sa OBOJE od sljedećeg (iako ih ne mora navoditi):

(1) niska razina aktivnosti PLAN-a u Etiopiji (podaci navedeni u tablici)

TE

(2) siromaštvo Etiopije (podatak naveden u pitanju), na primjer:

- Organizacije za pomoć često započinju s radom u nekoj zemlji osposobljavajući lokalno stanovništvo, pa bih rekao da je PLAN tek započeo sa svojim radom u Etiopiji 1996. g.
- Možda je osposobljavanje vođa zajednica jedini oblik pomoći koji oni tamo mogu pružiti. Tamo možda nema bolnica ili škola koje bi mogle biti uporište za pružanje druge vrste pomoći.

- Možda ostale strane organizacije za pomoć pružaju pomoć u lijekovima itd., te PLAN uviđa njihovu potrebu za znanjem o upravljanjem zemljom *[Neizravno upućuje na osposobljavanje vođa zajednica]*

Djelomičan broj bodova

Kod 2: Učenik je točno odgovorio na 2. pitanje (Odgovor B). Odgovori koji obrazlažu razinu aktivnosti PLAN-a koristeći VEĆINU navedenih podataka. Odgovori moraju biti u skladu sa OBOJE od sljedećeg (iako ih ne moraju navoditi):

(1) niska razina aktivnosti PLAN-a u Etiopiji (podaci navedeni u tablici)

TE

(2) siromaštvo Etiopije (podatak naveden u pitanju), na primjer:

- Možda je tamo teško pružati pomoć budući da tamo ništa nije kako treba.
- Možda je u tamo rat pa bi bilo teško pružati pomoć.
- Ne znaju kako tamo mogu pomoći.
- Ako u Etiopiji pomažu druge organizacije, PLAN ima manje toga za raditi.
- Mislim da su druge zemlje prije počele primati pomoć, pa će se Etiopiji više pomoći u bliskoj budućnosti.
- Možda Etiopljani imaju određenu kulturu koja im otežava komunikaciju sa strancima.
- Mislim da malo previše pomažu ostalim zemljama i da se Etiopija preskače. Možda «Međunarodni PLAN» nema dovoljno financiranja i novca za sve siromašne zemlje.

Kod 1: Učenik je točno odgovorio na 2. pitanje (Odgovor B). Odgovori koji obrazlažu razinu aktivnosti PLAN-a koristeći samo DIO navedenih podataka. Odgovori moraju biti u skladu s niskom razinom aktivnosti PLAN-a u Etiopiji (podaci navedeni u tablici), na primjer:

- Etiopija ne treba PLAN-ovu pomoć u tolikoj mjeri kao ostale zemlje. *[Oslanja se na podatke iz tablice, ali ne uzima u obzir podatak o relativnom siromaštvu Etiopije navedenom u pitanju]*
- Etiopija nije toliko siromašna kao ostale zemlje, pa ne treba toliko PLAN-ovu pomoć. *[Oslanja se na podatke iz tablice, ali ne uzima u obzir podatak o relativnom siromaštvu Etiopije navedenom u pitanju]*
- Možda Etiopija treba samo veću pomoć za vođe zajednica nego ostale zemlje. *[Detaljno se oslanja na podatke iz tablice, ali ne uzima u obzir podatak o relativnom siromaštvu Etiopije navedenom u pitanju]*

III: Učenik je netočno odgovorio na 2. pitanje (nije odgovor B). Odgovori koji obrazlažu razinu aktivnosti PLAN-a koristeći samo DIO navedenih podataka. Odgovori moraju biti u skladu sa OBOJE od sljedećeg (iako ih ne moraju navoditi):

(1) niska razina aktivnosti PLAN-a u Etiopiji (podaci navedeni u tablici)

TE

(2) siromaštvo Etiopije (podatak naveden u pitanju), na primjer:

- [Odgovor na 2. pitanje: A Razina aktivnosti u Etiopiji relativno je visoka] Etiopija je siromašnija od drugih zemalja u regiji pa joj treba više pomoći.
- [Odgovor na 2. pitanje: C Otprilike je ista kao i u drugim zemljama u toj regiji] Pomoć se dijeli na jednak način tako da nema suparništva među zemljama.

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor, na primjer:

- Nisu toliko aktivni u Etiopiji *[Ponavlja informaciju iz Odgovora B na 2. pitanje bez obrazloženja]*
- PLAN ne radi gotovo ništa u Etiopiji.

II.I: Pokazuje pogrešno razumijevanje teksta ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor, na primjer:

- Trebali bi više pomagati Etiopiji. *[Ne nudi obrazloženje, već izriče mišljenje]*
- Samo osposobljavaju vođe zajednica. Ne rade ništa po pitanju zdravlja i obrazovanja tamošnjeg stanovništva. *[Ne obrazlaže razinu aktivnosti]*
- U usporedbi s razinom aktivnosti u drugim zemljama, razina aktivnosti Međunarodnog PLAN-a u Etiopiji je viša. *[Ponavlja informaciju iz netočnog ponuđenog odgovora na 2. pitanje bez obrazloženja]*
- PLAN daje isti iznos svim zemljama. *[Ponavlja informaciju iz netočnog ponuđenog odgovora na 2. pitanje bez obrazloženja]*

Kod 9: Bez odgovora

POLICIJA

Znanstveno policijsko oružje

Počinjeno je ubojstvo, no osumnjičeni sve poriče. Tvrdi da nije poznavao žrtvu. Kaže da ga nikad nije upoznao, nikad mu se nije približio, nikada ga nije dotaknuo...

Policija i sudac su uvjereni da ne govori istinu. Ali kako da to dokažu?

Na poprištu zločina istražitelji su prikupili svaki mogući djelić dokaza koji se može zamisliti: vlakna s tkanina, vlasi, otiske prstiju, opuške cigareta... Na žrtvinoj jakni pronađeno je nekoliko crvenih vlasi. A one neobično slične osumnjičnikovim vlasima. Kad bi se dokazalo da su te vlasi uistinu njegove, bio bi to dokaz da je on ipak upoznao žrtvu.

Svaka osoba je jedinstvena

Stručnjaci su prionuli poslu. Istražuju nekoliko stanica s korijena tih vlasi

i nekoliko osumnjičnikovih krvnih stanica. U jezgri svake stanice našeg tijela nalazi se DNA. Što je DNA? DNA je poput ogrlice koja se sastoji od dva isprepletana niza bisera. Zamislimo da su ti biseri četiri različite boje i da su tisuće tih višebojnih bisera (koji tvore gen) nanizani na vrlo specifičan način. Taj redoslijed potpuno je isti u svim stanicama tijela jedne osobe: u stanicama korijena vlasi kao i u stanicama nožnog palca, u stanicama jetra i stanicama želuca ili krvi. No redoslijed bisera razlikuje se od jedne osobe do druge. S obzirom na broj bisera nanizanih na taj način, vjerojatnost da će dva čovjeka imati isti DNA veoma je mala, osim jednojajčanih blizanaca. Jedinstvena za svakog čovjeka, DNA je tako jedna vrsta genetske osobne iskaznice.

Na taj način genetičari mogu usporediti osumnjičnikovu genetsku

osobnu iskaznicu (utvrđenu na temelju njegove krvi) s genetskom osobnom iskaznicom crvenokose osobe. Ako će genetska iskaznica biti ista, oni će znati da je osumnjičnik ipak bio u blizini žrtve za koju tvrdi da ju nikad nije upoznao.

Samo jedan od dokaza

Sve češće u slučajevima seksualnog napada, ubojstva, krađe i ostalih zločina, policija vrši genetičku analizu. Zašto? Da bi pronašli dokaze za kontakt između dvije osobe, dva predmeta ili osobe i predmeta. Dokazivanje takvog kontakta često je veoma korisno za istragu. No, ono nužno ne jamči dokazivanje zločina. To je samo jedan dokaz iz mnoštva drugih dokaza.

Anne Versailles

Sačinjeni smo od milijardu stanica

Svako živo biće sačinjeno je od mnoštva stanica. Stanica je uistinu veoma mala. Moglo bi se reći i da je mikroskopska jer se može vidjeti samo pomoću mikroskopa koji je uvećava mnogo puta. Svaka stanica sastoji se od vanjske membrane i jezgre u kojoj se nalazi DNA.

Što je genetska iskaznica?

DNA je sastavljena od određenog broja gena, od kojih se svaki sastoji od tisuća «bisera». Ti geni zajedno tvore genetsku osobnu iskaznicu jedne osobe.

Kako se otkriva genetska osobna iskaznica?

Genetičar uzima nekoliko stanica iz korijena vlasi pronađenih na žrtvi ili iz slinje ostavljene na opušku cigarete. Stavlja ih u proizvod koji uništava sve oko DNA stanica. Zatim ponavlja isti postupak s nekoliko stanica iz osumnjičnikove krvi. DNA se zatim posebno priprema za analizu. Nakon toga stavlja se u posebni gel kroz koji prolazi električna struja. Nakon nekoliko sati, to izaziva nastajanje pruga sličnih bar kodu (poput onog na stvarima koje kupujemo) koje su vidljive pod specijalnom lampom. Bar kod osumnjičnikove DNA zatim se uspoređuje s bar kodom vlasi pronađenih na žrtvi.

Mikroskop u policijskom laboratoriju

Uz pomoć članka s prethodne stranice odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: **POLICIJA**

Da bi objasnio strukturu DNA, autor govori o bisernoj ogrlici. Po čemu se te biserne ogrlice razlikuju od jedne osobe do druge?

- A Razlikuju se po duljini.
- B Redoslijed bisera je drugačiji.
- C Broj ogrlica je drugačiji.
- D Boja bisera je drugačija.

POLICIJA – BODOVANJE 1

Svrha pitanja: pronalaženje informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B Redoslijed bisera je drugačiji.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: **POLICIJA**

Koja je svrha odjeljka naslovljenog «Kako se otkriva genetska osobna iskaznica?»?

Objasniti:

- A što je DNA
- B što je bar kod
- C na koji način se analiziraju stanice da bi se otkrio uzorak DNA
- D na koji način se može dokazati da je počinjen zločin

POLICIJA – BODOVANJE 2

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C Na koji način se analiziraju stanice da bi se otkrio uzorak DNA

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: **POLICIJA**

Koja je osnovna autorova namjera?

- A Upozoriti
- B Zabaviti
- C Informirati
- D Uvjeriti

POLICIJA – BODOVANJE 3

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C Informirati

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: **POLICIJA**

Na kraju uvoda (prvi osjenčani odjeljak) navodi se: « Ali kako da to dokažu?»

Prema tom odlomku, istražitelji pokušavaju pronaći odgovor na to pitanje:

- A ispitujući svjedoke
- B vršeći genetičke analize
- C temeljito ispitujući osumnjičenika
- D ponovo pregledavajući sve rezultate istrage

POLICIJA – BODOVANJE 4

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B vršeći genetičke analize

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

JAMSTVO

Jamstvo – tekst 1

Video kuća

Cvjetna cesta 89, 10000 Zagreb
Telefon: 598 78 87
Fax: 598 78 88
<http://www.camerashots.com.hr>

KUPAC

Sara Horvat
Ulica mladeži 151
10000 Zagreb

Video kuća

Cvjetna cesta 89
10000 Zagreb
598 78 87

FAKTURA 26802	DATUM: 18/10/1999	VRIJEME: 12:10
RAČUN 195927	PRODAVAČ: 24 Robert	REG. 16

PROIZVOD	OPIS	SERIJSKI BROJ	LISTA	KOLIČINA	NETO	UKUPNO	EX
150214	ROLLY FOTONEX 250 ZOOM	30910963		1		968,99kn	X
33844	POSTOLJE TRONOŽAC			1		190,00kn	X
Transakcija.....				Iznos.....	Ostatak	Međuzbroj	1.158,99kn
Kreditna kartica/VISA				1.158,99kn		Ukupno	1.158,99kn

Hvala na povjerenju!

Na prethodnoj stranici nalazi se račun koji je Sara dobila kad je kupila novi fotoaparat. Dolje se nalazi jamstveni list za fotoaparat. Uz pomoć tih dokumenata odgovori na sljedeća pitanja:

JEDNOGODIŠNJE JAMSTVO (privatni korisnici):

VRIJEDI SAMO U HRVATSKOJ

Video kuća i Tvrtka PTY d.o.o. – OIB 008 458 884 (VIDEO KUĆA) jamči prvom vlasniku da fotoaparat nema oštećenja uzrokovana izradom ili zbog materijala. Ovo jamstvo nije prenosivo.

Video kuća će servisirati, popraviti ili zamijeniti po svom izboru i besplatno sve dijelove za koje Video kuća pregledom utvrdi da postoji kvar uzrokovan izradom ili zbog materijala tijekom jamstvenog razdoblja.

MOLIMO ČITKO POPUNITE

Fotoaparat – model Br. M 409668

.....

Serijski broj:

Ime i prezime vlasnika: **Sara Horvat**

Adresa: **Ulica mladeži 151**
10000 Zagreb

Datum kupnje:

Cijena proizvoda:

Pečat prodavača:

NAPOMENA:

Odmah poslati poštom – potrebna poštanska marka

Ovaj jamstveni list treba popuniti i vratiti Video kući u roku od 10 dana od dana kupnje.

Međunarodni jamstveni list izdaje se na zahtjev.

1. pitanje: JAMSTVO

Ispuni jamstveni list uz pomoć podataka sa računa.

Ime i adresa vlasnika već su upisani.

BODOVANJE – JAMSTVO 1

Svrha pitanja: pronalaženje informacija – uporaba informacija iz drugog izvora radi popunjavanja obrasca

Bez bodova

Kod 9: Bez odgovora. Ovaj kod koristite ako učenik nije pokušao ispuniti nijedan dio jamstvenog lista. Upišite „9“ jedanput pored šifre pitanja.

BODOVANJE – JAMSTVO 1A (MODEL)

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Upisan točan model:

- Rolly Fotonex 250 zoom
- Rolly Fotonex
- Fotonex

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

- 150214 *[Broj proizvoda umjesto naziva fotoaparata i modela]*
- Rolly Fotonex 250 Zoom postolje tronožac *[Navodi suvišnu i potencijalno zbunjujuću informaciju. Pokazuje slabo razumijevanje organizacije i sadržaja računa]*

Kod 8: Odgovor nema veze sa zadatkom

BODOVANJE – JAMSTVO 1B (SERIJSKI BROJ)

Maksimalan broj bodova

Kod 1: 30910963

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 8: Odgovor nema veze sa zadatkom

BODOVANJE – JAMSTVO 1C (DATUM KUPNJE)

Maksimalan broj bodova

Kod 1: 18/10/1999

Datum može biti napisan i na drugi način, ali mora sadržavati dan, mesec i godinu:

- 18. listopada 1999.

Može navoditi i suvišnu relevantnu informaciju (vrijeme):

- 18/10/99, 12:10

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 8: Odgovor nema veze sa zadatkom

BODOVANJE – JAMSTVO 1D (CIJENA PROIZVODA)

Maksimalan broj bodova

Kod 1: 968,99 kn

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 8: Odgovor nema veze sa zadatkom

2. pitanje: JAMSTVO

Koliko vremena ima Sara da vrati jamstveni list?

.....

JAMSTVO – BODOVANJE 2

Svrha pitanja: pronalaženje informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: 10 dana:

- Deset dana
- U roku od 10 dana od dana kupnje

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 8: Odgovor nema veze sa zadatkom

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: JAMSTVO

Riječi "Hvala na povjerenju!" otisnute su na dnu računa. Jedan od mogućih razloga je da žele biti ljubazni. Koji je drugi mogući razlog?

.....

JAMSTVO – BODOVANJE 3

Svrha pitanja: pronalaženje informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji izravno ili neizravno upućuju na razvoj odnosa između tvrtke i kupaca:

- Za tvrtku je dobro da su ljubazni prema tebi.
- Da bi se uspostavio dobar odnos s kupcem.
- Žele da im se vratimo.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori:

- Ljubazni su.
- Drago im je što smo kupili fotoaparata kod njih.
- Žele da se osjećamo posebno.
- Da bi kupcima dali do znanja da ih se poštuje.

Kod 8: Odgovor nema veze sa zadatkom

Kod 9: Bez odgovora

PRAVEDNI SUDAC

Alžirski kralj po imenu Bauakas htio se sam uvjeriti je li istinit glas da ima u jednom od njegovih gradova pravedan sudac, koji odmah saznaje istinu i pred kojim se nijedan lupež ne može sakriti. Bauakas zamijeni odjeću s nekim trgovcem i odjaše na konju u taj grad, gdje je živio sudac.

Na ulazu gradskom kralju pristupi bogalj i stane moliti milostinju. Udijelivši mu htjede Bauakas da jaše dalje, ali mu se bogalj uhvati za odijelo.

"Što hoćeš?" upita ga Bauakas. "Nisam li ti dao novac?"

"Milostinju si udijelio," reče bogalj, "no smiluj se jošte, povedi me na svojem konju do gradskog trga, da me konji i deve ne pregaze.

Bauakas sjeo bogalja iza sebe i dovede ga do trga. Na trgu stane s konjem, no bogalj neće da silazi s konja.

"Evo nas na trgu, što ne silaziš?" upita ga Bauakas.

"Zašto bih?" odvratila bogalj. "Konj je moj. Ako nećeš drage volje predati konja, morat ćemo na sud."

Narod se skupi oko njih i sluša kako se oni pravdaju, svi viknu:

"Hajdete k sucu, on će vam suditi!"

Bauakas pođe s bogaljem sucu. Na sudu je bilo i drugih, a sudac je redom zvao jednog po jednog. Prije nego što je bio red na Bauakasa i bogalja, pozove sudac učenjaka i seljaka. Ovi su dolazili na sud poradi žene: seljak je tvrdio da je to njegova žena, a učenjak opet, da je njegova. Saslušavši ih sudac zašuti malo pa reče:

"Ženu ostavite u mene, a sami dođite sutra."

Kad su ovi otišli, pred suca su došli mesar i maslar. Mesar je bio sav u krvi, a maslar u maslu. Mesar je držao novce u ruci, a maslar mesara za ruku.

Mesar reče: "Ja sam od toga čovjeka kupio masla i kako sam izvadio kesu, da platim, pogradi me za ruku i htjede novce da mi otme. I tako dođosmo do tebe, ja s kesom u ruci, on držeći mene za ruku. Ali, novci su moji, a on je kradljivac."

Maslar opet reče: "Nije istina, mesar je došao k meni, da kupi masla. Kako mu ćup napunim, zamoli me da mu razbijem dukat. Izvadivši novce položim ih na stol, a on ih zgrabi te htjede pobjeći. Ja ga zgrabim za ruku pa s njim evo ovamo."

Sudac je zašuti malo, potom reče: "Novce ostavite ovdje i dođite sutra."

Kad je bio red na Bauakasa, ispriča Bauakas sve kako se zbilo. Saslušavši ga, sudac zapita siromaha. Siromah reče:

"Sve to nije istina. Ja sam kroz grad jahao, on je sjedio na zemlji te me zamolio da ga povedem sa sobom. Ja ga posadim na konja i dovedem ga kud je želio, ali on ne htjede silaziti, nego reče da je konj njegov, a to nije istina."

Sudac se zamisli pa reče: "Konja ostavite ovdje, a sutra dođite."

Sutradan se skupi sila naroda da čuje kako će sudac suditi.

Prvi dođu učenjak i seljak.

"Uzmi ženu svoju," reče sudac učenjaku, "a seljak će dobiti pedeset batina."

Učenjak uzme svoju ženu, a seljak primi svoju kaznu.

Potom sudac pozvao mesara te mu reče:

"Novci su tvoji," a pokazavši na maslara zapovijedi: "Dajte mu pedeset batina."

Napokon pozove Bauakasa i bogalja.

"Bi li ti poznao konja svoga između dvadeset drugih?" upita sudac Bauakasa.

"Bih." odgovori.

"A ti?" upita bogalja.

"Bih," odgovori bogalj.

"Idi sa mnom," reče sudac Bauakasu.

Uđu oni u konjušnicu. Bauakas pokaže odmah konja svoga između dvadeset drugih. Zatim pozove sudac bogalja u konjušnicu i njemu zapovijedi da pokaže konja. Bogalj pozna konja i pokaže ga. Potom sjedne sudac na svoje mjesto i reče Bauakasu:

"Konj je tvoj, uzmi ga, a bogalju udarite pedeset batina."

Poslije suda ode sudac kući, a Bauakas za njim.

"Što želiš?" upita ga sudac. "Nisi li možda zadovoljan mojom presudom?"

"Zadovoljan sam," reče Bauakas, "samo bih htio znati, po čemu si ti poznao da je žena učenjakova a ne seljakova, da su novci bili mesarovi a ne maslarovi, a konj da je moj a ne bogaljev."

"Za ženu saznao sam evo ovako: ujutro pozovem je k sebi i rečem joj: 'Nalij tinte u moju tintarnicu.' Ona uzevši tintarnicu brzo je opere i lijepo uspe tinte. Ona je dakle tomu poslu navikla. Da je seljakova žena, ne bi toga posla znala činiti. Po tome imao je učenjak pravo."

"Za novce saznao sam opet ovako: novce sam u čašu punu vode stavio, a jutros pogledam je li se maslo diglo na površinu. Da su novci maslarovi, bili bi masni od njegovih ruku. Na vodi masla bilo nije, dakle je mesar govorio istinu. "

"No za konja bilo je teže presuditi. Bogalj je kao i ti između dvadeset konja smjesta pokazao konja. Ali nisam ja vas obojicu odveo u konjušnicu zato da vidim hoćete li poznati konja, nego zato da vidim koga od vas dvojice konj poznaje. Kad si ti pristupio k njemu, okrenuo je glavu i protegao se k tebi, a kako ga se bogalj dotakao, spustio je uši i podigao kopito. Po tome sam znao da si ti njegov pravi gospodar."

Na to će Bauakas: "Ja nisam trgovac, ja sam kralj Bauakas. Dođoh ovamo da bih se glavom uvjerio je li istina što se o tebi govori. Sada vidim da si mudar sudac. Zatraži od mene što god želiš, nagradit ću te."

"Ja nagrade ne trebam," odgovori sudac. "Ja sam sretan što me je kralj moj pohvalio."

Izvor: "Pravedan sudac", Lav Nikolajevič Tolstoj

1. pitanje: PRAVEDNI SUDAC

Na početku priče piše da je Bauakas zamijenio odjeću s nekim trgovcem.

Zašto Bauakas nije želio da ga prepoznaju?

- A Želio je vidjeti hoće li ga slušati i kad je "obična" osoba.
- B Planirao je pojaviti se pred sucem prerušen u trgovca.
- C Volio se prerušavati kako bi se mogao slobodno kretati i poigravati sa svojim podanicima.
- D Želio je vidjeti kako sudac obično radi svoj posao bez utjecaja prisutnosti kralja.

PRAVEDNI SUDAC – BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA: izvođenje zaključaka o motivima ili namjerama lika

Maksimalan broj bodova

Kod 1: D Želio je vidjeti kako sudac obično radi svoj posao bez utjecaja prisutnosti kralja.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: PRAVEDNI SUDAC

Kako je sudac znao da je žena učenjakova supruga?

- A Promatrajući njen izgled zaključio je da ne izgleda kao seljakova supruga.
- B Po načinu na koji su učenjak i seljak ispričali svoje priče na sudu.
- C Po načinu na koji je reagirala na seljaka i učenjaka na sudu.
- D Ispitujući njene vještine u radu koji je obavljala za svog supruga.

PRAVEDNI SUDAC – BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA: pronalaženje istoznačnih informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: D Ispitujući njene vještine u radu koji je obavljala za svog supruga.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: PRAVEDNI SUDAC

Misliš li da je sudac bio pravedan kad je izrekao ISTE kazne za sva zlodjela?

Obrazloži svoj odgovor navodeći sličnosti i razlike između tri slučaja u priči:

.....

.....

.....

.....

PRAVEDNI SUDAC – BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA: promišljanje o sadržaju teksta: provjera mentalnog prikaza onoga što se događa u tekstu u odnosu na uvjerenje temeljeno na prethodnim informacijama

Kod 4: Međusobno procjenjuje pravednost kazni s obzirom na sličnosti ili razlike u kaznenim djelima. Pokazuje točno razumijevanje kaznenih djela:

- Ne, mnogo je veći zločin pokušati nekom ukrasti suprugu nego ukrasti novac ili konja.
- Sva tri zločinca pokušala su nekoga prevariti i lagala su o tome, pa je pravedno da su kažnjeni na isti način.
- Teško je reći. I seljak, i maslar i prosjak, svi su nešto željeli ukrasti. S druge strane, stvari koje su željeli ukrasti nisu imale jednaku vrijednost.

Kod 3: Pokazuje točno razumijevanje kaznenih djela i/ili kazni bez njihova procjenjivanja:

- Sudac je zločincima dao pedeset batina. Njihova kaznena djela bila su krađa žene, krađa novca i krađa konja.

Kod 2: Pokazuje pogrešno razumijevanje kaznenih djela ili kazni:

- Mislim da je slučaj seljaka i učenjaka drugačiji od ostala dva jer je više sličilo na rastavu braka, dok su druga dva bile krađe. Stoga seljak nije trebao biti kažnjen.

Kod 1: Procjenjuje pravednost samih kazni (tj. odgovor na pitanje: "Je li 50 batina pravedna kazna?"):

- Ne, pedeset batina je prestroga kazna za bilo koje od tih djela.
- Da, stroge kazne su potrebne jer ih na taj način zločinci neće ponovo pokušati počiniti.
- Ne, mislim da kazne nisu bile dovoljno stroge.
- Bio je prestrog.

Kod 0: Nevažni ili nejasni odgovori, bez obrazloženja ili s neprikladnim obrazloženjem ili na način koji nije u skladu sa sadržajem priče:

- Da, mislim da je bilo pravedno.

Kod 8: Odgovor nema veze sa zadatkom

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: PRAVEDNI SUDAC

O čemu se općenito radi u priči?

- A O teškim kaznenim djelima
- B O mudrom suđenju
- C O dobrom vladaru
- D O lukavu triku

PRAVEDNI SUDAC – BODOVANJE 4

SVRHA PITANJA: opće razumijevanje – prepoznavanje glavne teme priče

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B O mudrom suđenju

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

5. pitanje: PRAVEDNI SUDAC

U ovom pitanju trebaš usporediti zakone i pravosuđe u svojoj zemlji sa zakonima i pravosuđem prikazanim u priči.

Zlodjela iz priče zakonom su kažnjiva. Navedi još jedan način na koji su zakoni i pravosuđe u tvojoj zemlji **SLIČNI** zakonima i pravosuđu prikazanim u priči?

.....
.....

U priči sudac za sva zlodjela izriče kaznu od pedeset batina. Osim vrste kazne, na koji su način zakoni i pravosuđe u tvojoj zemlji **RAZLIČITI** od zakona i pravosuđa prikazanih u priči?

.....
.....

PRAVEDNI SUDAC – BODOVANJE 5

SVRHA PITANJA: promišljanje o sadržaju teksta: uspoređivanje koncepata prikazanih u priči i vlastita znanja

Prvi dio odgovora:

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Opisuje jednu sličnost. Pokazuje točno razumijevanje priče. Usporedba s obilježjem nacionalnog pravnog sustava izravno je navedena ili neizravno izražena. Točno poznavanje nacionalnog pravnog sustava nije nužno, no vodite računa o tome koje bi osnovno znanje o pravosuđu u vašoj zemlji bilo razumno očekivati od petnaestogodišnjaka:

- Presude se donose na temelju dokaza.
- Obje strane mogu iznositi svoju verziju istine.
- Jednakost pred zakonom (bez obzira na to tko si)
- Sudom predsjedava sudac.
- Ista se kazna izriče za slične prekršaje.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori, uključujući nejasne, netočne ili nevažne odgovore:

- Ne raspoznaje ispravno od neispravnog.
- Čak i važni vladari zemalja mogu biti pozvani na sud.
- Kazna *[isključeno kroz pitanje]*

Kod 8: Odgovor nema veze sa zadatkom

Kod 9: Bez odgovora

Drugi dio odgovora:

Kod 1: Opisuje jednu razliku. Pokazuje točno razumijevanje priče. Usporedba s obilježjem nacionalnog pravnog sustava izravno je navedena ili neizravno izražena. Točno poznavanje nacionalnog pravnog sustava nije nužno. (Na primjer: „nema porote“ može se prihvatiti kao razlika iako u nekim današnjim sudovima nema porote.) Vodite računa o tome koje bi osnovno znanje o pravosuđu u vašoj zemlji bilo razumno očekivati od petnaestogodišnjaka:

- Nema odvjetnika.
- Sudac sam provodi istragu.
- Veoma je brzo, dok je za slučajeve u današnjim sudnicama potrebno više tjedana.
- Nema porote. Čini se da ne postoji nikakav način žalbe na odluku.
- Kazna je mnogo stroža.
- Daje se ista kazna bez obzira na počinjeno zlo djelo.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori, uključujući nejasne, netočne ili nevažne odgovore:

- Kazne
- Staromodno je.
- Sudski sistem.

- Ne bičuju ljude *[isključeno kroz pitanje]*

Kod 8: Odgovor nema veze sa zadatkom

Kod 9: Bez odgovora

6. pitanje: **PRAVEDNI SUDAC**

Koja od sljedećih književnih vrsta najbolje odgovara ovoj priči?

- A Narodna priča
- B Putopis
- C Povijesni prikaz
- D Tragedija
- E Komediya

PRAVEDNI SUDAC – BODOVANJE 6

SVRHA PITANJA: promišljanje o formi teksta - prepoznavanje književne vrste

Maksimalan broj bodova

Kod 1: A Narodna priča

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

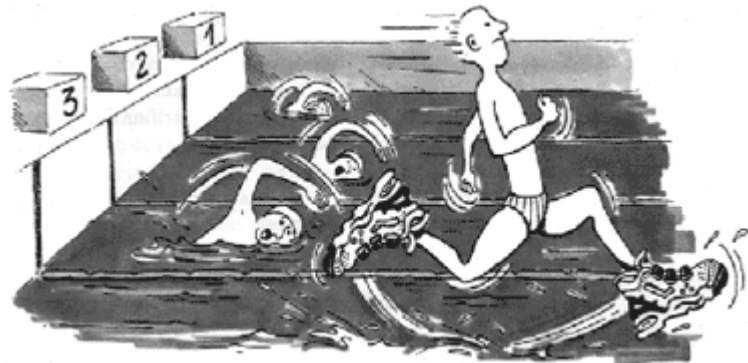
Kod 9: Bez odgovora

SPORTSKA OBUĆA

Osjećajte se dobro u svojoj sportskoj obući

Centar za sportsku medicinu u Lyonu (Francuska) već 14 godina proučava ozljede mladih i profesionalnih sportaša. Istraživanjima je ustanovljeno da je najbolji lijek prevencija ... i dobra obuća.

Udarci, padovi, trošenje i habanje....

Osamnaest posto sportaša u dobi od 8 do 12 godina već ima ozljede pete. Hrskavica u nogometaševu gležnju ne reagira dobro na udarce, a 25 % profesionalaca iskusilo je na svojoj koži da je ona njihova naročito slaba točka. Hrskavica u osjetljivom zglobu koljena može se također nepopravljivo oštetiti, pa ako se o tome ne vodi briga već u djetinjstvu (u dobi od 10-12 godina), to može prouzročiti preranu osteoartrozu. Niti kuk nije zaštićen od ozljeda, pa su sportaši, naročito kad su umorni, izloženi opasnosti od prijeloma koji nastaju uslijed padova ili sudara.

Prema istraživanjima, nogometaši koji se bave nogometom više od deset godina imaju koštane izrasline

na goljenici ili na peti. To je poznato pod imenom «nogometaševo stopalo», deformacija prouzročena obućom s previše savitljivim potplatima i dijelovima oko gležnja.

Štititi, podupirati, stabilizirati i ublažiti

Ako je obuća previše kruta, ona ograničava kretanje. Ako je previše savitljiva, povećava opasnost od ozljeda i uganuća. Dobra sportska obuća trebala bi zadovoljavati četiri kriterija:

Prvo, mora pružati *vanjsku zaštitu*: zaštita od udaraca lopte ili drugog igrača, uspješno savladavanje neravnina na terenu te održavanje topline i suhoće stopala kad je veoma hladno i kad pada kiša.

Ona mora *podupirati stopalo*, osobito zglob gležnja, kako bi se

izbjegla uganuća, naticanja i drugi problemi koji mogu zahvatiti čak i samo koljeno.

Dobra obuća također bi trebala igračima pružati dobru *stabilnost* kako se ne bi poskliznuli na mokrom terenu ili sklizali na previše suhoj površini.

Na kraju, ona mora *ublažiti udarce*, osobito one koje trpe odbojkaši i košarkaši koji stalno skaču.

Suha stopala

Da bi se izbjegle lakše, ali bolne situacije kao što su žuljevi, pa čak i napuknuća ili atletsko stopalo (gljivične infekcije), obuća mora omogućavati isparavanje znoja te mora sprečavati ulazak vanjske vlage. Idealni materijal za to je koža, koja može biti vodootporna te tako sprečavati da se obuća namoči čim počne padati kiša.

Pomoću članka s prethodne stranice odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: SPORTSKA OBUĆA

Što autor želi reći u ovom tekstu?

- A Da se kvaliteta mnoge sportske obuće uvelike poboljšala
- B Da je najbolje ne baviti se nogometom prije 12. godine života
- C Da mladi ljudi sve više pate od ozljeda zbog slabe tjelesne kondicije
- D Da je za mlade sportaše veoma važno da nose udobnu sportsku obuću

SPORTSKA OBUĆA – BODOVANJE 1

Svrha pitanja: opće razumijevanje

Maksimalan broj bodova

Kod 1: D Da je za mlade sportaše veoma važno da nose udobnu sportsku obuću

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: SPORTSKA OBUĆA

Zašto, prema članku, sportska obuća ne bi smjela biti previše kruta?

.....

SPORTSKA OBUĆA – BODOVANJE 2

Svrha pitanja: pronalaženje informacija – odabir eksplicitno navedenih informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji upućuju na ograničenje kretanja, na primjer:

- Ona ograničava kretanje.
- Ona te sprečava da trčiš s lakoćom.

Bez bodova

Kod 0: Odgovori koji pokazuju pogrešno razumijevanje teksta ili su nevjerodostojni ili nevažni, na primjer:

- Da se izbjegnu ozljede.
- Ne podupire stopalo.

- Jer stopalo i gležanj moraju biti poduprti.

ILI: Nedostatni ili nejasni odgovori, na primjer:

- Inače ne bi bila prikladna.

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: SPORTSKA OBUĆA

U jednom dijelu članka piše: «Dobra sportska obuća trebala bi zadovoljavati četiri kriterija».

Koji su to kriteriji?

.....

.....

.....

SPORTSKA OBUĆA – BODOVANJE 3

Svrha pitanja: pronalaženje informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji navode četiri kriterija tiskana *kurzivom* u tekstu. Svako navođenje može biti izravni citat, parafraza ili razrada kriterija. Kriteriji mogu biti navedeni bilo kojim redom. Četiri kriterija su:

- (1) pružati vanjsku zaštitu
- (2) podupirati stopalo
- (3) pružiti dobru stabilnost
- (4) ublažavati udarce.

Na primjer:

- Vanjska zaštita (1)
Podupiranje stopala (2)
Dobra stabilnost (3)
Ublažavanje udarca (4)
- Mora pružati vanjsku zaštitu, podupirati stopalo, pružiti igraču dobru stabilnost te ublažavati udarce.
- Štititi, podupirati, stabilizirati, ublažavati [*Citira podnaslove ovog dijela teksta*]

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori, na primjer:

- Štititi od udaraca lopte ili noge
- Uspješno savladavati neravnine terena

- Održavati toplinu i suhoću stopala
- Podupirati stopalo

[Prva tri primjera u odgovoru dio su prvog kriterija (pružati vanjsku zaštitu)]

4. pitanje: SPORTSKA OBUĆA

Pogledaj ovu rečenicu pri kraju članka. Ovdje je navedena u dva dijela:

«Da bi se izbjegle lakše, ali bolne situacije kao što su žuljevi, pa čak i napuknuća ili atletska stopalo (gljivične infekcije),...» *(prvi dio)*

«...obuća mora omogućavati isparavanje znoja te mora sprečavati ulazak vanjske vlage.» *(drugi dio)*

Kakav je odnos između prvog i drugog dijela rečenice?

Drugi dio:

- A proturječan je prvom dijelu.
- B ponavlja prvi dio.
- C pojašnjava problem opisan u prvom dijelu.
- D nudi rješenje problema opisanog u prvom dijelu.

SPORTSKA OBUĆA – BODOVANJE 4

Svrha pitanja: tumačenje – prepoznavanje odnosa između dviju rečenica bez eksplicitnih oznaka (veznika)

Maksimalan broj bodova

Kod 1: D nudi rješenje problema opisanog u prvom dijelu.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

LOŠ UKUS

LOŠ UKUS

Šalje: Arnold Jago

Jeste li znali da smo 1996. godine potrošili gotovo isti iznos na čokoladu koliko je naša Vlada potrošila na međunarodnu pomoć siromašnima?

Ne čini vam se da nešto nije u redu s našim prioritetima?

Što ćete učiniti u vezi s tim?

Da, vi.

Arnold Jago, Mildura

Izvor: The Age, utorak, 1. travnja 1997.

Pismo s prethodne stranice objavljeno je u jednim australskim novinama 1997. godine. Služeći se pismom odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: LOŠ UKUS

Cilj pisma Arnolda Jaga jest izazvati osjećaj:

- A krivnje
- B zabave
- C straha
- D zadovoljstva

LOŠ UKUS – BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA: prepoznavanje autorove namjere

Maksimalan broj bodova

Kod 1: A krivnje

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: LOŠ UKUS

Što misliš, koju vrstu reakcije ili akcije Arnold Jago želi potaknuti svojim pismom?

.....
.....
.....

LOŠ UKUS – BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA: Promišljanje o sadržaju teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 4: Vlada/pojedinci trebali bi više trošiti na (međunarodnu) pomoć:

- Da ljudi doniraju više novca za međunarodnu pomoć.
- Donirati novac u dobrotvorne svrhe
- Ljudi bi trebali manje trošiti na čokoladu, a više na siromašne.

Kod 3: Vlada/pojedinci trebali bi promijeniti svoje prioritete ili svijest:

- Da promijenimo prioritete.
- On bi želio da ljudi postanu svjesni načina na koji trošimo svoja sredstva.

Bez bodova

Kod 2: Prepoznaje autorovu strategiju, a to je izazvati osjećaj krivnje kod čitatelja:

- Da se osjete krivima/posramljenima.

Kod 1 : Manje trošiti na čokoladu/biti manje pohlepan:

- Da više ne kupuju čokoladu.
- Da prestanu jesti nezdravu hranu.

Kod 0: Ostali odgovori, uključujući nejasne, neprimjerene ili nevažne odgovore:

- On bi želio da se raspusti Vlada.
- On bi želio da ljudi kažu: "Dat ću sav svoj novac u dobrotvorne svrhe."
- Ništa.
- Ne slažem se s Arnoldom Jagom.
- Slažem se s njim.

Kod 8: Odgovor nema veze sa zadatkom

Kod 9: Bez odgovora

NASILJE MEĐU DJECOM

RODITELJI NE ZNAJU ZA NASILJE U ŠKOLI

Prema rezultatima istraživanja Ministarstva obrazovanja objavljenim u srijedu, tek svaki treći roditelj zna za nasilje koje uključuje njihovu djecu.

Istraživanjem koje je provedeno između prosinca 1994. i siječnja 1995. godine bilo je obuhvaćeno oko 19 000 roditelja, učitelja i djece u osnovnim i srednjim školama u kojima se dogodilo nasilje.

Ovo istraživanje, prvo takve vrste koju je provelo Ministarstvo, obuhvatilo je učenike od četvrtog razreda naviše. Prema istraživanju, 22 % anketirane osnovnoškolske djece izjavilo je da se suočavaju s nasiljem među djecom, za razliku od 13 % djece u nižim razredima srednjih škola i 4 % djece u višim razredima srednjih škola.

S druge strane, oko 26 % osnovnoškolske djece izjavilo je da su bili nasilni prema drugoj djeci, dok se taj postotak smanjuje na 20 % za djecu u nižim razredima srednjih škola i 6 % za djecu u višim razredima srednjih škola.

Od onih koji su odgovorili da su bili nasilni prema drugoj djeci, između 39 % i 65 % njih izjavilo je da su i sami bili žrtve dječjeg nasilja u školi.

Anketa je pokazala da 37 % roditelja osnovnoškolske djece koja su žrtve nasilja u školi zna za nasilje u školi koje je usmjereno na njihovu djecu. Za roditelje djece u nižim razredima srednjih škola taj je broj iznosio 34 %, a za roditelje učenika u višim razredima srednjih škola 18 %.

Od roditelja koji znaju za nasilje u školi, njih 14 % do 18 % izjavilo je da su za nasilje saznali od učitelja. Prema istraživanju, samo 3 % do 4 % roditelja saznalo je za nasilje od svoje djece.

Istraživanje je također otkrilo da 42 % osnovnoškolskih učitelja ne zna za nasilje u školi usmjereno prema njihovim učenicima. Udio takvih učitelja bio je 29 % u nižim razredima srednjih škola te 69 % u višim razredima srednjih škola.

Kad ih se pitalo o razlogu za nasilje u školi, oko 85 % učitelja navelo je nedostatak kućnog odgoja. Mnogi roditelji izdvojili su kao glavni razlog nedostatak pravednosti i sažaljenja među djecom.

Jedan predstavnik Ministarstva obrazovanja izjavio je da rezultati ukazuju na to da bi roditelji i učitelji trebali imati prisniji kontakt s djecom kako bi se spriječilo nasilje u školi.

Nasilje među djecom postalo je glavna tema u Japanu nakon što se trinaestogodišnji Kiyoteru Okouchi objesio u gradu Nishio, pokrajina Aichi, u jesen 1994. godine i ostavio pismo u kojem piše da su ga prijatelji iz razreda neprestano bacali u obližnju rijeku i iznuđivali od njega novac.

Samoubojstvo uzrokovano nasiljem među djecom potaknulo je Ministarstvo obrazovanja da objavi izvješće o nasilju u školi u ožujku 1995. godine u kojemu nalažu učiteljima da se pobrinu za to da nasilnici ne dolaze u školu.

Izvor: *The Japan Times Ltd.*,

Tokio, 23. ožujka 1996.

Članak s prethodne stranice objavljen je u japanskim novinama 1996. godine. Uz pomoć članka odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: NASILJE MEĐU DJECOM

Zašto se u članku spominje smrt Kiyoterua Okouchija? .....

NASILJE MEĐU DJECOM – BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA: tumačenje – povezivanje lokalne i globalne kohezije

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Povezuje slučaj samoubojstva uzrokovanog nasiljem u školi s brigom javnosti i/ili istraživanjem ILI ukazuje na ideju da je smrt povezana s ekstremnim nasiljem među djecom. Povezanost može biti izravno ili neizravno navedena:

- Da se objasni zašto je provedeno istraživanje.
- Da se potkrijepi zašto su ljudi toliko zabrinuti zbog nasilja među djecom u Japanu.
- On je bio dječak koji je izvršio samoubojstvo zbog nasilja u školi.
- Da pokažu do čega nasilje u školi može dovesti.
- To je bio ekstremni slučaj.
- Objesio se i ostavio pismo u kojemu je napisao da su ga zlostavljali na mnoge načine, npr. zlostavljači su mu uzimali novac i bacili su ga mnogo puta u rijeku. [*Opis ekstremnog slučaja*]
- Spominje se jer smatraju da je važno pokušati spriječiti nasilje i da roditelji i učitelji jako paze na djecu jer bi mogla napraviti istu stvar ako se nasilje nastavi dulje vrijeme ako se ne pruži pomoć. [*Dugačak odgovor koji govori da je incident pokazao koliko je potrebno podizati svijest javnosti*]

Bez bodova

Kod 0: Nejasan ili netočan odgovor, uključujući sugestiju da je spominjanje Kiyotera Okouchija senzacionalističko:

- On je bio učenik u japanskoj školi.
- Slučajeva poput ovog ima u cijelom svijetu.
- Samo zato da plijene pozornost.
- Zato što su ga zlostavljali. [*Odgovara na pitanje „Zašto je počinio samoubojstvo?“, a ne zašto se to spominje u članku pa ne uspijeva utvrditi povezanost. Nije dovoljno izravno.*]
- Zbog opsega zlostavljanja koje je prošlo nezapaženo. [*Nije smisljeno. Miješa uzrok i posljedicu.*]

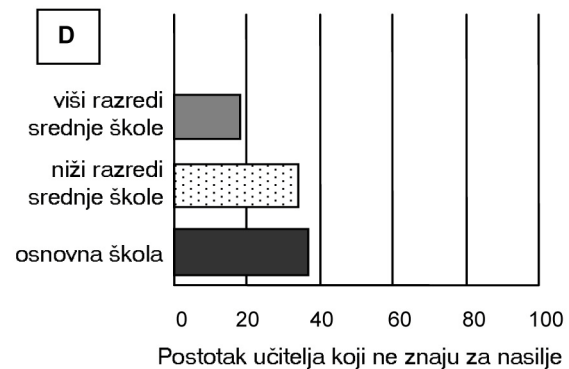
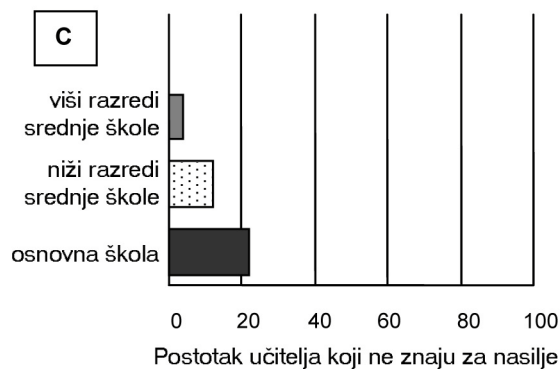
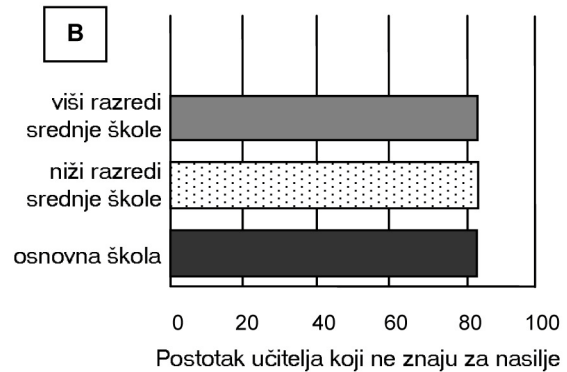
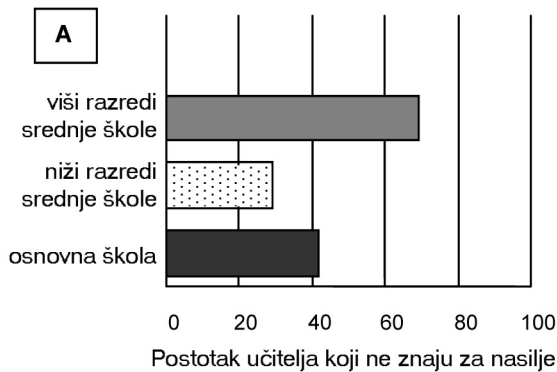
Kod 8: Odgovor nema veze sa zadatkom

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: NASILJE MEĐU DJECOM

Koji postotak učitelja u svakom tipu škole nije znao da su njihovi učenici žrtve nasilja u školi?

Zaokruži odgovor (A, B, C ili D) koji to najbolje prikazuje:

NASILJE MEĐU DJECOM – BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA: tumačenje - prepoznavanje grafičkog prikazivanja informacija navedenih u tekstu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Zaokružen odgovor A (slovo A ili grafikom)

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

DAR

5 Koliko već dana, pitala se, sjedi ovako, promatrajući hladnu smeđu vodu kako se polako penje uz iščezavajuću strmu obalu. Jedva da se sjećala početka kiše, kako navire preko močvare s juga i udara o zidove njene kuće. A zatim je i sama rijeka počela rasti, isprva polako, da bi nakon toga napokon stala kako bi krenula na drugu stranu. Iz sata u sat klizila je niz rukavce i jarke i prelijevala se po niskim predjelima. Noću, dok je ona spavala, rijeka je zaposjela cestu i opkolila ju tako da je ona sada ostala sjediti sama, bez čamca, u kući poput kakvog strujom nošenog predmeta nanijetog na strmu obalu. Voda je sada sezala čak i do katranom premazanih podnica. I još uvijek je rasla.

10 Dokle god joj je sezao pogled, sve do krošnja drveća gdje je nekad bila suprotna obala, močvara je bila pusto more, preplavljena pljuskovima kiše, a rijeka se gubila negdje u svojoj beskonačnosti. Njena kuća s dnom poput čamca bila je izgrađena da plovi upravo takvom poplavljenom rijekom, ako bi ikad došlo do nje, no sada je bila stara. Možda su donje daske bile djelomično gnjile. Možda će se uže pomoću kojeg je kuća privezana za veliki hrast puknuti i pustiti je da krene nizvodno, putem kojim je nestao i njezin čamac.

15 Sada nitko nije mogao doći. Mogla bi vikati, ali uzaludno, nitko je ne bi čuo. Duljinom i širinom močvare ostali su se borili da spase ono malo što mogu, možda čak i vlastite živote. Ranije je vidjela čitavu kuću kako prolazi plutajući, tako tiho da ju je to podsjetilo na prisustvovanju pogrebu. Kad ju je ugledala, učinilo joj se da zna čija je to kuća. Bilo je grozno vidjeti je kako je voda nosi, no vlasnici su sigurno pobjegli na uzvišenije područje. Kasnije, kako su kiša i mrak sve više navirali, čula je urlik pantere uzvodno uz rijeku.

20 Sada joj se činilo kao da kuća oko nje drhti poput živog bića. Posegnula je za svjetiljkom koja se izvrgnula na stolu pored kreveta i stavila ju između stopala da ju učvrsti. A tada, škripeći i teško stenjući kuća se iščupala iz ilovače, slobodno plutajući i poskakujući poput plutanog čepa okretala se polako nošena rijekom. Čvrsto se uhvatila za rub kreveta. Njišući se s jedne strane na drugu, kuća se pomaknula koliko je uže dopuštalo. Došlo je do trzaja i gundanja dotrajalog drveta, a zatim muk. 25 Polako ju je struja oslobodila i dopustila joj da se zanižiše natrag, stružući po mjestu mirovanja. Zadržala je dah i dugo je sjedila osjećajući lagane ljuljajuće pokrete. Tama se probijala kroz nezaustavljivu kišu, a ona je s glavom na ruci zaspala držeći se za krevet.

U neko doba tijekom noći probudio ju je urlik, toliko mučan zvuk da je bila na nogama prije nego što se probudila. U mraku se spotaknula o krevet. Zvuk je došao izvana, s rijeke. Čula je kako se nešto kreće, nešto veliko što je proizvodilo zvuk poput čišćenja jaružalom. Možda je to još jedna kuća. A onda je udarilo, ne od naprijed, već se odbijalo i klizilo duž njene kuće. Bilo je to stablo. Osluškiivala je dok se granje i lišće nije raščistilo i nastavilo put nizvodno, ostavljajući tek kišu i zapljuskivanje bujice, zvukove sada toliko uobičajene da su se doimali dijelom tišine. Šćućurena na krevetu, gotovo je ponovo usnula kad se oglasio još jedan urlik, ovaj put tako blizu kao da je u sobi. 35 Zureći u mrak, polako se vratila natrag na krevet dok nije napipala hladan oblik puške. A tada, šćućurena na jastuku, položila je pušku preko koljena. «Tko je tamo?» povikala je.

Odgovor je bio ponovljen urlik, no manje prodoran, iscrpljen zvuk, a zatim je nastupila pusta tišina. Povukla se natrag do kreveta. Što god to bilo tamo, mogla je čuti kako se kreće trijemom. Podnice su škripale i mogla je razaznati zvukove prevrnutih predmeta. Čulo se grebanje po zidu kao da si želi trganjem osloboditi put unutra. Sada je znala što je to, velika mačka, zbačena s iščupanog stabla koje je prošlo pored nje. Došla je zajedno s poplavom, dar. 40

Nesvjesno je prislonila ruku o lice i duž stegnutog grla. Puška se ljuljala preko njenih koljena. Nikad prije u svom životu nije vidjela panteru. Čula je o njima od drugih i čula je njihove urlike, poput patnje, u daljini. Mačka je iznova grebla po zidu, uzrokujući zveckanje prozora pored vrata. Dokle god bude motrila prozor i držala mačku opkoljenu između zida i vode, zarobljenu, bit će sigurna. 45 Vani, životinja je zastala da bi zagrebla pandžama po rđavoj zaštitnoj mreži. Povremeno bi zacviljela i zarezala.

Kad se napokon svjetlost probila kroz kišu, spuštajući se poput neke druge vrste tame, još je sjedila na krevetu, ukočena i promrzla. Ruke su je, naviknute na veslanje rijekom, boljele od čvrstog

50 držanja puške. Jedva da se usudila micati iz straha da bi bilo kakav zvuk mogao ohrabriti mačku. Ukočena, njihala se s pokretima kuće. Kiša je još padala kao da nikad neće niti stati. Napokon, kroz sivu svjetlost mogla je vidjeti poplavljenu rijeku izrešetanu kišom, a u daljini nejasne obrise potopljenih krošnji. Mačka se sada nije micala. Možda je otišla. Odloživši pušku, skliznula je s kreveta i nečujno se prišuljala prozoru. Još je bila ondje, šćućurena na rubu trijema, zureći u hrast,

55 sidro njene kuće, kao da odmjerava izgled za skok na viseću granu. Nije se činila tako strašnom sada kad ju mogla vidjeti, njeno grubo krzno čupavo poput grančica, njezine naborane slabine i nadziruća rebra. Bilo bi lako ustrijeliti je tamo gdje sjedi, dok dugačkim repom poput biča udara s jedne strane na drugu. Krenula je da dohvati pušku kad se životinja okrenula. Bez ikakvog upozorenja, bez grčenja ili napinjanja mišića, skočila je na prozor i smrskala staklo na oknu. Pala je

60 nazad prigušujući krik i zgrabivši pušku zapucala kroz prozor. Sada nije mogla vidjeti panteru, no promašila ju je. Životinja je opet počela hodati gore-dolje. Mogla je na trenutak vidjeti njenu glavu i luk njenih leđa dok je prolazila pored prozora.

Drhteći, vratila se na krevet i legla. Uspavljujući postojani šum rijeke i kiše i prodorna hladnoća polako su iscrpili njenu namjeru. Motrila je na prozor i držala pušku u pripravnosti. Nakon dugog čekanja, krenula je pogledati. Pantera je zaspala s glavom na šapama poput domaće mačke. Prvi puta otkad je počela kiša poželjela je zaplakati, zbog sebe, zbog svih ljudi, zbog svega u poplavi. Skliznuvši na krevet, privukla je prekrivač oko ramena. Trebala se izvući dok je mogla, dok su ceste još bile otvorene ili prije nego što je rijeka odnesla njen čamac. Dok se njihala naprijed-nazad zajedno s kućom, duboka bol u želucu podsjetila ju je da nije jela. Nije se mogla prisjetiti koliko dugo.

70 Baš kao i mačka, skapavala je od gladi. Ušuljala se u kuhinju i napravila vatru uz pomoć nekoliko preostalih prutića drva. Ako bi poplava potrajala, morala bi spaliti stolac, možda čak i sam stol. Skinuvši ostatke dimljene šunke sa stropa, narezala je debele komade smečkasto-crvenog mesa i stavila ih u tavicu. Zavrtjelo joj se u glavi od mirisa pečena mesa. Ostalo je nešto ustajalih kolačića od zadnjeg puta kad je kuhala, a mogla bi napraviti kavu. Vode je bilo u izobilju.

75 Dok je kuhala, gotovo je zaboravila na mačku, sve dok nije zacviljela. I ona je bila gladna. «Pusti me da jedem», viknula joj je, «a onda ću se *pobrinuti* za tebe.» I tiho se nasmijala. Dok je vješala ostatak šunke natrag na čavao, mačka je zarežala ispuštajući dubok grleni tutnjajući zvuk od čega su joj zadrhtale ruke.

Nakon što je pojela, vratila se u ponovo u krevet i uzela pušku. Kuća je već bila toliko podignuta

80 da više nije strugala po strmini kad ju je rijeka njihala. Hrana ju je ugrijala. Mogla bi se riješiti mačke dok se svjetlost još nazire na kiši. Polako se prišuljala prozoru. Još je bila tamo, mijaukala, i počela koračati trijemom. Dugo je zurila u mačku, bez straha. A tada, ne razmišljajući što radi, odložila je pušku i krenula oko ruba kreveta u kuhinju. Iza nje, mačka je razdraženo hodala. Skinula je ono što je ostalo od šunke i, probijajući se preko zatalasanog poda do prozora gurnula ju je kroz razbijeno

85 okno. Na drugoj strani začulo se gladno režanje i, nešto poput zaprepaštenja, prešlo je sa životinje na nju. Iznenađena onim što je učinila, povukla se natrag u krevet. Mogla je čuti panteru kako trga meso. Kuća se zibala oko nje.

Čim se probudila sljedeći put, odmah je znala da se sve promijenilo. Kiša je stala. Osluškivala je miče li se kuća, no, nije se više nije njihala na poplavljenoj rijeci. Gurnuvši vrata da se otvore, kroz

90 razderanu zaštitnu mrežu ugledala je jedan drugi svijet. Kuća je mirovala na strmoj obali, kao i uvijek. Nekoliko metara dalje, rijeka je još brzala u bujici, no više nije prekrivala nekoliko metara između kuće i hrasta. Niti mačke više nije bilo. Na putu od trijema do hrasta i, bez sumnje, dalje prema močvari, stajali su tragovi, nejasni, gubeći se već u gnjecavu blatu. A tamo na trijemu, oglodano do kosti, stajalo je ono što je ostalo od šunke.

Izvor: Louis Dollarhide: *The Gift* u „Mississippi Writers: Reflections of Childhood and Youth“, Svezak 1., uredila Dorothy Abbott, University Press of Mississippi, 1985.

Uz pomoć priče «Dar» s prethodnih stranica odgovori na sljedeća pitanja (obradi pažnju na brojeve redaka na lijevoj strani priče koji će ti pomoći u pronalaženju spomenutih dijelova u pitanjima):

1. pitanje: DAR

Dolje je dio razgovora između dvoje ljudi koji su pročitali pripovijetku «Dar»:

Navedi dokaze iz priče da pokažeš kako bi svaka od tih osoba mogla opravdati svoje stajalište:

Osoba A .....

Osoba B .....

DAR – BODOVANJE 1

Maksimalan broj bodova

Svrha pitanja: promišljanje i procjenjivanje

Kod 2: Odgovori kojima je dodijeljen kod 1 za osobu A **TE** kod 1 za osobu B:

Osoba A – «bezosjećajna i okrutna»

Kod 1: Odgovori koji navode dokaze iz priče da potkrijepe stajalište da je žena bezosjećajna i okrutna. Mogu upućivati na njenu namjeru da ustrijeli panteru ili na činjenicu da doista puca na panteru. Mogu također navoditi citate ili precizno preporučavati, na primjer:

- Pokušava ustrijeliti panteru.
- Okrutna je jer je njena prva zamisao ubiti panteru.
- Smije se kad razmišlja o ubijanju mačke.
- Kad je jela, smijala se mačkinu cviljenju.
- Podigla je pušku i pucala kroz prozor. [Citat]

Bez bodova

Kod 0: Nedostatni ili nejasni odgovori, na primjer:

- Bezobzirna je prema panteri.

ILI: Odgovori koji pokazuju netočno razumijevanje teksta ili su nevjerodostojni ili nevažni, na primjer:

- Okrutna je, jer drži mačku zaglavljenu vani. *[Nevjerodostojno da je drugačije trebala postupiti s obzirom na opasnost koju mačka predstavlja u priči]*
- On misli da je žena trebala pokazati više samilosti. *[Nevažno: obrazlaže što osoba A govori u dijalogu, umjesto da upućuje na priču]*

Kod 9: Bez odgovora

Osoba B – «samilosna»

Kod 1: Odgovori koji navode dokaze iz priče da potkrijepe stajalište da je žena samilosna. Mogu ukazivati na njezin čin hranjenja pantere ili na sugestije o njejoj sposobnosti sažaljenja nad panterom ili općenitije. Mogu također navoditi citate ili precizno prepričavati, na primjer:

- Velikodušna je jer dijeli hranu s mačkom.
- Daje mački šunku.
- Skinula je ono što je ostalo od šunke i gurnula ju kroz razbijeno okno. *[Citat]*
- Kad prvi puta čuje panteru, misli da zvuči tužno, a ne zastrašujuće. *[Dokaz sposobnosti sažaljenja nad panterom]*
- U tekstu piše: «poželjela je zaplakati, zbog sebe, zbog svih ljudi, zbog svega u poplavi». *[Citirani dokaz općenitog sažaljenja]*

Bez bodova

Kod 0: Nedostatni ili nejasni odgovori, na primjer:

- Postupa na samilosni način.
- Ona je dobra.

ILI: Odgovori koji pokazuju netočno razumijevanje teksta ili su nevjerodostojni ili nevažni, na primjer:

- Ona misli da je žena puna ljubavi. *[Nevažno: pojašnjava što želi reći djevojka u dijalogu, umjesto da upućuje na priču]*

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: DAR

U kakvom se položaju žena nalazi na početku priče?

- A Preslaba je da napusti kuću, nakon što danima nije jela.
- B Brani se od divlje životinje.
- C Njena kuća je opkoljena poplavljenom rijekom.
- D Poplavljena rijeka odnijela je njenu kuću.

DAR – BODOVANJE 2

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C Njena kuća je opkoljena poplavljenom rijekom.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: DAR

Ovdje su neke od prvih aluzija na panteru u priči:

«probudio ju je urlik, toliko mučan zvuk...» (redak 28)

«Odgovor je bio ponovljen urlik, no manje prodoran, iscrpljen zvuk...» (redak 37)

«... čula je njihove urlike, poput patnje, u daljini.» (redak 44)

S obzirom na ono što se događa u preostalom dijelu priče, što misliš zašto pisac odlučuje uvesti panteru u priču pomoću tih opisa?

.....

.....

.....

DAR – BODOVANJE 3

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Odgovori koji prepoznaju da je cilj opisa izazvati sažaljenje. Upućivanje na piščevu namjeru ili učinak na čitatelja može biti izravno ili neizravno navedeno. Upućivanje na ono što se događa u preostalom dijelu priče može također biti izravno ili neizravno navedeno. Odgovori mogu ukazivati na to da:

(1) citirani opisi povezuju panteru sa ženom (ili ljudima općenito) u patnji

ILI

(2) citirani opisi služe kao priprema za kasnije ženino samilosno ponašanje prema panteri

ILI

(3) pantera se prikazuje kao objekt samilosti.

Na primjer:

- Pantera zvuči gotovo kao čovjek pa je poput žene, i osjećate sažaljenje za oboje. *[Izravno upućuje na vezu između pantere i žene/ljudi; (1) izravno upućivanje na učinak na čitatelja]*
- Navodi te da odmah uočiš da je i pantera žrtva poplave. *[Neizravno upućuje na vezu između pantere i ljudi pomoću veznika «i» (1); izravno upućivanje na učinak na čitatelja]*
- Čini se da žena osjeća sažaljenje za panteru prije negoli sazna o čemu se radi. *[Povezuje citirane dijelove s kasnijim ženinim samilosnim ponašanjem (2), bez izravnog upućivanja na namjeru ili učinak]*
- Navodi te da se sažališ nad panterom. *[Neizravno izraženo točno razumijevanje nijansi opisa (3), izravno upućivanje na učinak na čitatelja]*
- Zvuči tužno i očajno. *[Neizravno izraženo razumijevanje nijansi opisa (3), s neizravnim upućivanjem na autorovu namjeru]*

Djelomičan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji upućuju na druge moguće namjere (ili učinke) citiranih opisa, osim izazivanja sažaljenja. Komentar je u skladu s razumijevanjem teksta. Upućivanje na piščevu namjeru ili učinak na čitatelja može biti izravno ili neizravno navedeno. Upućivanje na ono što se događa u preostalom dijelu priče može također biti izravno ili neizravno navedeno. Odgovori mogu upućivati na:

(1) namjeru/učinak stvaranja napetosti ili tajanstvenosti (Napomena: izrazi kao što su «zastašujući» i «stravični» pokazuju netočno razumijevanje citiranih opisa, a izrazi kao što su «zanimljiv», «lagan za čitanje» i «jasan» nisu dovoljno određeni)

ILI

(2) ideju da je pantera prikazana sa ženina gledišta.

Na primjer:

- Jer se tako stvara napetost. Zapravo ne znaš što urliče (1)
- Polako uvodi panteru u priču. (1)
- Uzbudljivo je. (1)
- Baš kao ni žena, ni ti ne znaš što je to. *[Kombinacija (1) i (2)]*
- Opisuje ženine osjećaje u vezi s panterom. (2)

ILI: Odgovori koji upućuju na doslovne informacije navedene u citiranim opisima. Komentar je u skladu s razumijevanjem teksta. Upućivanje na piščevu namjeru ili na učinak na čitatelja može biti izravno ili neizravno navedeno. Upućivanje na ono što se događa u preostalom dijelu priče također može biti izravno ili neizravno navedeno. Odgovori mogu upućivati na:

(1) realistični opis pantere

ILI

(2) na to kako se ti opisi slažu sa stvarnim okruženjem ili situacijom.

Na primjer:

- Pantera je divlja životinja, a divlje životinje urliču. (1)
- Pantera je bila gladna, a te se životinje glasaju kad su gladne. (1)
- Primijetila je njeno glasanje jer je bio mrak pa ju nije mogla vidjeti. (2)
- Kad je sada čula panteru, sjetila se da je jednu čula prije. (2)

Bez bodova

Kod 0: Nedostatni ili nejasni odgovori, na primjer:

- Čini priču zanimljivom.
- To je snažan opisni jezik.

ILI: Odgovori koji pokazuju netočno razumijevanje teksta ili su nevjerodostojni ili nevažni, na primjer:

- Pantera zvuči pakosno, kao da čeka da ju ščepa. [*Nevjerodostojno*]
- Ti opisi prikazuju panteru na način da zastraše čitatelja. [*Netočno*]
- Ona priča priču s panterina stajališta. [*Netočno*]

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: DAR

«A tada, škripeći i teško stenjući kuća se iščupala...» (reci 21-23)

Što se dogodilo s kućom u ovom dijelu priče?

- A Raspala se.
- B Počela je plutati.
- C Udarila je o hrast.
- D Potonula je na dno rijeke.

DAR – BODOVANJE 4

Svrha pitanja: pronalaženje informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B Počela je plutati.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

5. pitanje: DAR

Zašto je, prema priči, žena nahranila panteru?

.....
.....

DAR – BODOVANJE 5

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji prepoznaju implikaciju da je žena bila potaknuta sažaljenjem ili empatijom prema panteri. Mogu također navoditi da žena nije svjesno shvaćala svoju pobudu, na primjer:

- Sažalila se nad njom.
- Zato što je znala kako je to biti gladan.
- Jer je samilosna osoba.
- Da bi joj pomogla da preživi.

ILI: Odgovori koji prepoznaju da u priči ženina pobuda nije izravno obrazložena i/ili to da ona to svjesno ne shvaća, na primjer:

- Nije mislila na to što radi.
- Iz hira.
- Instinkt
- Nije znala.
- Ne piše u priči.

ILI: Odgovori koji se odnose na panterinu tjelesnu potrebu za hranom ili pomoći, bez upućivanja na ženinu pobudu, na primjer:

- Jer je bila gladna.
- Jer je urlikala.

Bez bodova

Kod 0: Nedostatni ili nejasni odgovori

ILI

Odgovori koji pokazuju netočno razumijevanje teksta ili su nevjerodostojni ili nevažni. Mogu opisivati ženinu pobudu kao samozaštitu ili strah, na primjer:

- Mislila je da će otići kad je nahrani.
- Jer je se bojala.
- Željela je od nje napraviti svog kućnog ljubimca. *[Nevjerodostojno]*
- Da se sprijatelji s njom. *[Nevjerodostojno]*

- Jer joj se svidjela. *[Nevjerodostojno]*

Kod 9: Bez odgovora

6. pitanje: DAR

Kad žena kaže: «a onda ću se *pobrinuti* za tebe» (redak 76), ona pod tim misli da:

- A je sigurna da joj mačka neće nauditi.
- B pokušava zaplašiti mačku.
- C namjerava ustrijeliti mačku.
- D planira nahraniti mačku.

DAR – BODOVANJE 6

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C da namjerava ustrijeliti mačku.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

7. pitanje: DAR

Misliš li da je zadnja rečenica u priči «Dar» primjereni završetak?

Obrazloži svoj odgovor iznoseći svoje viđenje veze između zadnje rečenice i značenja priče:

.....
.....

DAR – BODOVANJE 7

Svrha pitanja: promišljanje i procjenjivanje

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Odgovori koji nadilaze doslovno tumačenje priče, ali su u skladu s točnim doslovnim shvaćanjem. Trebali bi procjenjivati završetak s obzirom na tematsku potpunost, povezujući zadnju rečenicu sa središnjim odnosima, pitanjima ili metaforama iz priče. Odgovori mogu upućivati, na primjer, na odnos između pantere i žene, na preživljavanje, ili na dar ili zahvalnost. Mišljenje o primjerenosti može izravno ili neizravno navedeno, na primjer:

- Da, priča je dovela ženu u kontakt s onime što je uistinu bitno u životu, a čista bijela kost simbol je toga.

- Da, pretpostavljam da je ono što je pantera ostavila od šunke također dar, poruka «živi i pusti da živi».
- Da, kost je poput dara, a to je tema ove priče.
- Da, kost šunke podsjeća nas na to što se moglo dogoditi ženi.
- Primjeren je jer joj je životinja na neki način zahvalila na šunki.

ILL: Odgovori koji nadilaze doslovno tumačenje priče, ali su u skladu s točnim doslovnim shvaćanjem. Trebali bi procjenjivati završetak priče s obzirom na stil ili raspoloženje, povezujući zadnju rečenicu s općim stilom ili raspoloženjem u ostatku priče. Mišljenje o primjerenosti može biti izravno ili neizravno navedeno, na primjer:

- Da, u skladu je s činjeničnim pričanjem priče.
- Da, produljuje sablasni učinak.
- Ne, previše je nenadan, dok je većina priče detaljno navedena.

Djelomičan broj bodova

Kod 1: Doslovni odgovori koji tumače priču na način koji je u skladu s točnim doslovnim shvaćanjem. Procjenjuju završetak s obzirom na slijed pripovijedanja, dovodeći zadnju rečenicu u vezu s određenim događajima (npr. mačka je pojela meso, posjet pantere kući, jenjavanje poplave). Mišljenje o primjerenosti može biti izravno ili neizravno navedeno, na primjer:

- Da, daje nam odgovor na pitanje je li mačka pojela hranu.
- Ne, jer je epizoda o mesu već završena.
- Gotovo je jer je meso pojedeno pa je i priča završena.
- Da. Sad kad se poplava stišala i kad je pantera pojela meso, nema razloga da mačka ostane.
- Mislim da je završetak dobar jer dokazuje da je pantera ipak bila na njenom trijemu. *[Doslovno shvaćanje da su se događaji «stvarno dogodili»]*
- Ne, završetak nije prikladan, to nije bio dar, već je bilo jako opasno. *[Ukazuje na potpuno doslovno shvaćanje]*
- Primjereno je opisati da je to bilo nakon kiše. *[Upućuje na kraj poplave]*

Bez bodova

Kod 0: Nedostatni ili nejasni odgovori, na primjer:

- Više je nego učinkovit. Stvarno je dojmljiv.
- Ne, dar nema veze sa završetkom.
- Ne. Bilo bi bolje da priča završava s nečim uzbudljivijim. *[Ne povezuje završetak s ostatkom priče]*
- Završava opisom kosti.

ILL: Odgovori koji pokazuju netočno razumijevanje teksta ili su nevjerodostojni ili nevažni, na primjer:

- Da, pokazuje da je sve bio samo san. *[Nevjerodostojno]*
- Ne, jer čitatelj ne zna zašto je mačka nestala. *[Pokazuje nerazumijevanje]*

Kod 9: Bez odgovora

AMANDA I VOJKVOTKINJA

TEKST 1

Sažetak: Još od Léocadijine smrti, kraljević, koji je bio zaljubljen u nju, je neutješan. U trgovini pod imenom *Réséda Soeurs* vojvotkinja, kraljevićeva tetka, upoznaje mladu prodavačicu Amandu koja nevjerovatno slična Léocadiji. Vojvotkinja želi da joj Amanda pomogne osloboditi kraljevića od sjećanja koja ga progone.

*Raskršće na području dvorca, okrugla klupa
oko malog obeliska ... spušta se večer...*

AMANDA

Još uvijek ne razumijem. Što mogu učiniti za njega, gospo? Ne mogu vjerovati da ste uopće mogli pomisliti... I zašto ja? Nisam osobito lijepa. Pa čak i kad je netko lijep, tko bi mogao iznenada stati između njega i takvih sjećanja?

VOJVOTKINJA

Nitko osim tebe.

AMANDA, *iskreno iznenađena*

Mene?

VOJVOTKINJA

Svijet je tako smiješan, dijete moje. Opaža samo parade, geste, oznake položaja... mora da ti zato nitko nije nikada rekao. Ali moje me srce nije prevarilo – gotovo sam vrisnula kad sam te prvi put ugledala u *Réséda Soeursu*. Za nekoga tko ju je poznao bolje od njenog javnog imidža, ti si Léocadijina živuća slika i prilika.

*Muk. Večernje ptice sada su zamijenile
popodneve ptice. Posjed su ispunile sjenke i
cvrkuti.*

AMANDA, *veoma tiho*

Zaista mislim da ne mogu, gospo. Nemam ništa, ja nisam nitko, a ti ljubavnici... zar ne shvaćate da je to bila **moja** mašta?

*Ustala je. Podigla je svoj mali kovčeg kao da
se sprema otići.*

VOJVOTKINJA, *također tiho i veoma
izmoreno*

Naravno, draga. Ispričavam se.

*Ona pak ustaje teško poput starice. U
večernjem zraku začuje se zvonce bicikla. Ona
se trgne.*

Poslušaj... to je on! Samo mu se pokaži, naslonjena na ovaj mali obelisk gdje ju je prvi puta upoznao. Neka te vidi, makar samo ovaj put, neka krikne, pokaže iznenadno zanimanje za tu sličnost, za tu obmanu koju ću mu sutra priznati i zbog koje će me mrziti – za bilo što drugo osim te mrtve djevojke koja će mi ga jednog od ovih dana uzeti, sigurna sam... (*primila ju je za ruku*) Učinit ćeš to, zar ne? Najskrušenije te molim, mlada damo. (*gleda je, usrdno preklinjući i brzo dodaje:*) A tako ćeš ga i ti vidjeti. I... Osjećam da opet crvenim što ti to govorim – život je jednostavno previše lud! Ovo je treći put u šezdeset godina, a drugi puta u deset minuta da sam pocrvenjela – vidjet ćeš ga. I kad bi barem (a zašto ne on, lijep je i šarmantan i ne bi bio prvi?), kad bi barem bilo sreće, i za njega i za mene, da ti se dopadne bar na tren... *Ponovo zvono u tami, no sada veoma blizu.*

AMANDA, šapćući

Što da mu kažem?

VOJVOTKINJA, stisnuvši njezinu ruku

Samo reci: «Oprostite, gospodine, možete mi reći koji je put do mora?»

Požurila je u dublju sjenu drveća. Baš na vrijeme. Vidi se nejasna silueta. To je kraljević na biciklu. Prolazi veoma blizu Amandine nejasne siluete pored obeliska. Ona promrmlja.

AMANDA

Oprostite, gospodine...

On se zaustavlja, silazi s bicikla, skida šešir i gleda ju.

KRALJEVIĆ

Da?

AMANDA

Možete li mi reći koji je put do mora?

KRALJEVIĆ

Skrenite na drugom križanju lijevo.

On se nakloni, tužno i učtivo, ponovo sjeda na bicikl i odlazi. U daljini se ponovo oglašuje zvono. Vojvotkinja izlazi iz sjene, veoma nalik na staricu...

AMANDA, tiho, nakon nekog vremena

Nije me prepoznao...

VOJVOTKINJA

Bilo je mračno. A opet, tko zna kakvom je sada zamišlja u svojim snovima? (*pita stidljivo:*) Posljednji vlak je otišao, mlada damo. Kako bilo, biste li noćas htjeli prenoćiti u dvorcu?

AMANDA, čudnim glasom

Da, gospo.

Potpuni je mrak. Njih dvije više se ne vide u tami, čuje se samo vjetar u visokom drveću oko dvorca.

SPUŠTA SE ZASTOR

Izvor: Jean ANOUILH, *Léocadia* (kraj 2. prizora). LA TABLE RONDE, 1984.

TEKST 2 - DEFINICIJE NEKIH KAZALIŠNIH ZANIMANJA

Glumac: glumi neki lik na pozornici

Redatelj: kontrolira i nadgleda sve aspekte kazališne predstave. Ne samo da određuje položaj glumaca na pozornici, organizira njihove ulaske i izlaske s pozornice i usmjerava ih kako da glume, već i predlaže kako bi se trebao tumačiti scenarij

Kazališni krojači: izrađuju kostime po modelu

Scenograf: dizajnira modele kulisa i kostima nakon čega se oni izrađuju u stvarnoj veličini u kazališnoj radionici

Rekviziter: zadužen za pronalaženje potrebnih rekvizita na sceni. Riječ «rekviziti» odnosi se na sve što se može pomicati: naslonjači, pisma, svjetiljke, kitice cvijeća, itd. Kulise i kostimi nisu rekviziti.

Tehničar zvuka: zadužen za sve zvučne efekte neophodne za produkciju. Tijekom predstave sjedi za kontrolnim uređajima.

Pomoćnik rasvjete ili tehničar rasvjete: zadužen za rasvjetu. On je također za kontrolnim uređajima tijekom predstave. Rasvjeta je toliko složen proces da dobro opremljeno kazalište može imati zaposleno i do deset tehničara rasvjete.

Na prethodne tri stranice nalaze se dva teksta. Tekst 1 ulomak je iz drame «Léocadia» autora Jeana Anouilha, a tekst 2 navodi definicije kazališnih zanimanja. Služeći se tekstovima odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: AMANDA I VOJVOTKINJA

O čemu je riječ u ovom ulomku iz drame?

Vojvotkinja smišlja prijevaru:

- A da privoli kraljevića da je češće posjećuje.
- B da privoli kraljevića da se konačno odluči vjenčati.
- C da privoli Amandu da pomogne kraljeviću da zaboravi na svoju tugu.
- D da privoli Amandu da dođe živjeti u njezin dvorac.

AMANDA I VOJVOTKINJA – BODOVANJE 1

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova:

Kod 1: C da privoli Amandu da pomogne kraljeviću da zaboravi na svoju tugu.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: AMANDA I VOJVOTKINJA

U dramskom scenariju, osim teksta koji izgovaraju glumci, navedene su i upute koje glumci i kazališni tehničari moraju slijediti.

Na koji se način te upute mogu prepoznati u scenariju?

.....
.....

AMANDA I VOJVOTKINJA – BODOVANJE 2

Svrha pitanja: promišljanje i procjenjivanje

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji upućuju na na kurziv. Priznaju se i netehnički opisi. Mogu navoditi i zagrade i kurziv, na primjer:

- (One su) u kurzivu.
- Kosa slova

- Ovako: *[oponaša stil kurziva]*
- Rukopis
- Napisane su kurzivom i nalaze se u zagradi.
- Pisane su tankim slovima.

Bez bodova

Kod 0: Odgovori koji su nedostatni ili nejasni, na primjer:

- Upute su u zagradama. *[spominjanje zagrada je točno za neke upute, ali odgovor ne upućuje na kurziv]*
- Pisane su drukčijim stilom.
- Drugačija slova

ILI: Odgovori koji ukazuju na pogrešno razumijevanje teksta ili su nevjerodostojni ili nevažni, na primjer:

- Podebljana slova *[netočno]*
- Mala slova *[netočno]*
- Napisao ih je redatelj. *[nevažno]*
- Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: AMANDA I VOJVOTKINJA

U donjoj tablici navedeni su kazališni tehničari uključeni u postavljanje ovog ulomka iz *Léocadije* na scenu. Dopuni tablicu navodeći po jednu scensku uputu iz teksta 1 koja bi zahtijevala sudjelovanje pojedinog tehničara.

Prvi primjer je već riješen:

Kazališni tehničari	Scenska uputa
Scenograf	<i>Kružna klupa oko malog obeliska</i>
Rekviziter	
Tehničar zvuka	
Tehničar rasvjete	

AMANDA I VOJVOTKINJA – BODOVANJE 3

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: (Rekviziter) Odgovori koji navode kovčeg ILI bicikl. Mogu citirati rečenice iz scenskih uputa, na primjer:

- Njen mali kovčeg
- Bicikl

I: (Tehničar zvuka) Odgovori koji navode pjev ptica ILI (večernje) ptice ILI cvrkut ILI zvono bicikla ILI tišinu. Mogu citirati rečenicu iz scenskih uputa, na primjer:

- U večernjem zraku začuje se zvonce bicikla.
- Čuje se samo vjetar.
- Večernje ptice
- Večernje ptice sada su zamijenile popodnevene ptice.

I: (Tehničar rasvjete) Odgovori koji navode sjene ILI nejasne siluete ILI [potpuni] mrak ILI večer, na primjer.

- Posjed su ispunile sjenke.
- Dublja sjena drveća
- Spušta se večer.
- U večernjem zraku

Bez bodova

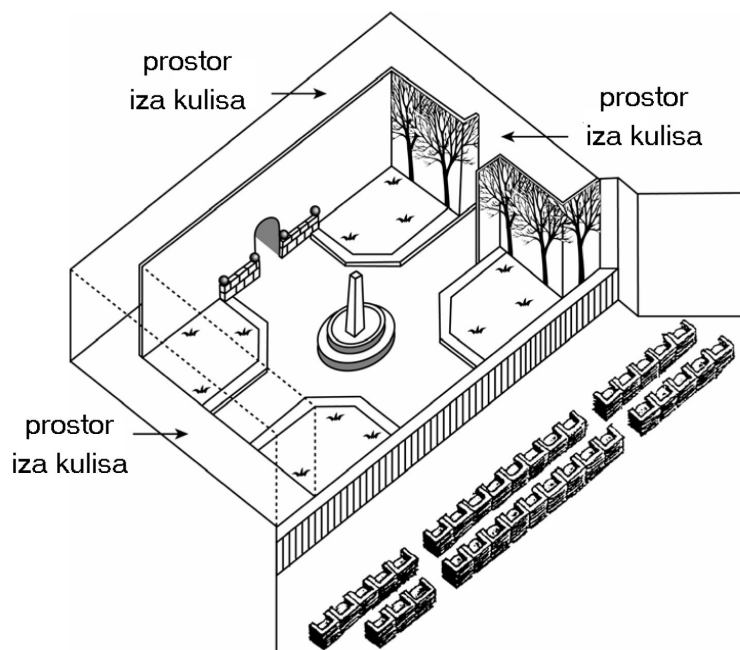
Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: AMANDA I VOJVOTKINJA

Redatelj određuje položaj glumaca na pozornici. U grafičkom prikazu redatelj obilježava Amandu slovom A, a vojvotkinju slovom V.

Upiši slovo A i slovo V u donji grafički prikaz scene da naznačiš gdje se otprilike nalaze Amanda i Vojvotkinja u trenutku kad dolazi kraljević:

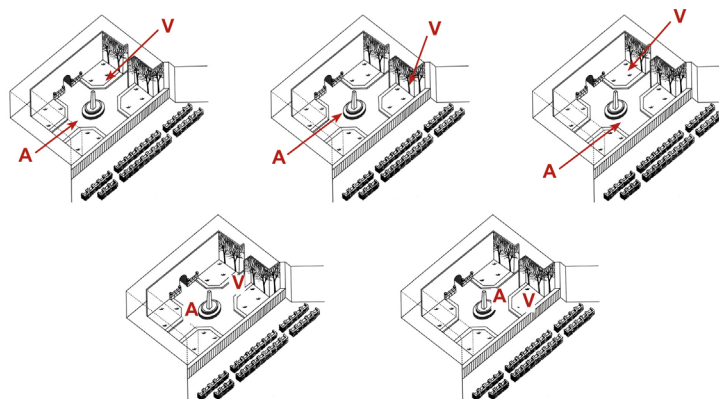

AMANDA I VOJVOTKINJA – BODOVANJE 4

Svrha pitanja: pronalaženje informacija

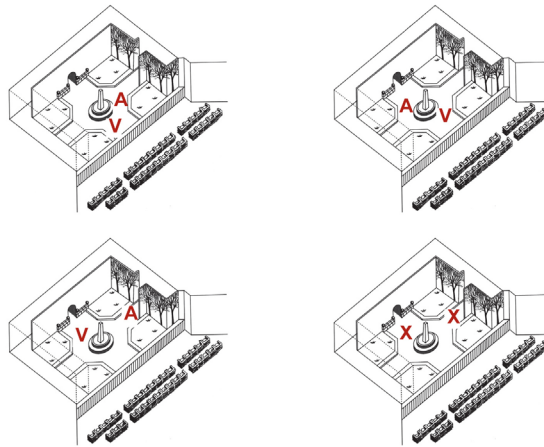
Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori u kojima je slovo A upisano pored obeliska, a slovo V iza ili u blizini drveća, na primjer:

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori, na primjer:

Kod 9: Bez odgovora

5. pitanje: AMANDA I VOJVOTKINJA

Pri kraju ulomka iz drame, Amanda kaže: «Nije me prepoznao...»

Što misli time reći?

- A Da kraljević nije pogledao Amandu.
- B Da kraljević nije shvatio da je Amanda prodavačica.
- C Da kraljević nije shvatio da je već upoznao Amandu.
- D Da kraljević nije primijetio da je Amanda slična Léocadiji.

AMANDA I VOJVOTKINJA – BODOVANJE 5

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: D Da kraljević nije primijetio da je Amanda slična Léocadiji.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

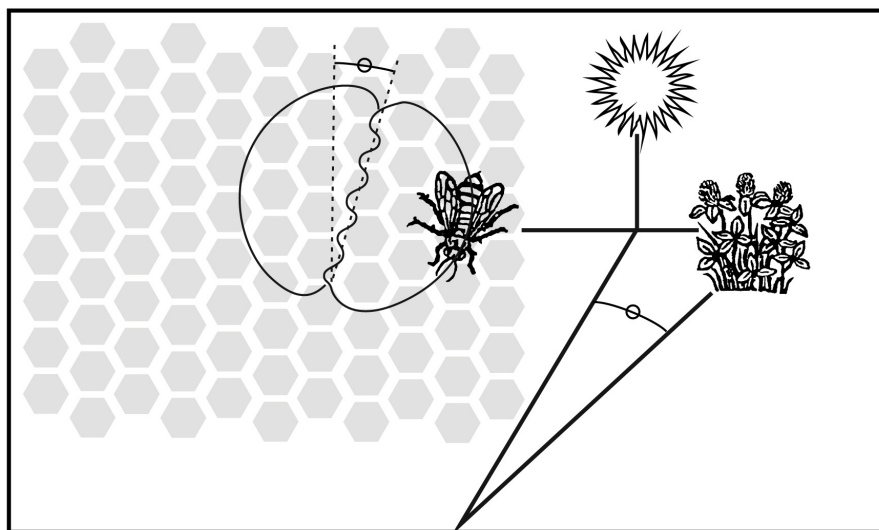
Kod 9: Bez odgovora

PČELE

SAKUPLJANJE NEKTARA

Pčele prave med da bi preživjele. To je njihova jedina osnovna hrana. Ako u košnici ima 60 000 pčela, gotovo trećina njih bit će uključena u proces sakupljanja nektara koji zatim radilice pretvaraju u med. Jedan manji broj pčela rade kao sakupljači ili tragači. One pronalaze izvor nektara, a zatim se vraćaju u košnicu kako bi ostalim pčelama rekle gdje se on nalazi.

Pčele tragačice obavještavaju druge pčele gdje je izvor nektara izvodeći ples kojim šalju informacije o smjeru i udaljenosti koju pčele trebaju preletjeti. Tijekom tog plesa pčela tresse svoj zadak s jedne strane na drugu dok se kreće u krugovima u obliku brojke 8. Ples se izvodi po obrascu prikazanom na donjoj slici:

Slika prikazuje pčelu koja pleše u košnici na okomitoj strani saća. Ako srednji dio brojke 8 pokazuje ravno prema gore, to znači da pčele mogu pronaći hranu ako lete ravno prema Suncu. Ako srednji dio brojke 8 pokazuje udesno, hrana se nalazi desno od Sunca.

Udaljenost hrane od košnice naznačuje se duljinom vremena kojom pčela tresse svoj zadak. Ako je hrana prilično blizu, pčela tresse svoj zadak kratko vrijeme. Ako je daleko, ona tresse zadak dugo vremena.

PROIZVODNJA MEDA

Kad pčele donesu u košnicu nektar, predaju ga radilicama. Radilice raznose nektar u mandibulama, izlažući ga toplom suhom zraku košnice. Prilikom prvog sakupljanja, nektar sadrži šećer i minerale pomiješane s oko 80% vode. Nakon deset do dvadeset minuta, kada je većina suvišne vode isparila, radilice stavljaju nektar u ćeliju saća gdje se nastavlja isparavanje. Nakon tri dana, med u ćelijama sadrži oko 20% vode. Tada pčele pokrivaju ćelije poklopcima koje izrađuju od pčelinjeg voska.

U bilo kojem trenutku, pčele u košnici obično sakupljaju nektar iz cvijeta iste vrste i na istom području. Neki od glavnih izvora nektara su voćke, djetelina i drveće u cvatu.

RJEČNIK

radilica: *pčela koja radi u košnici*

mandibula: *dio čeljusti*

1. pitanje: PČELE

Koja je svrha plesa pčela?

- A Proslaviti uspješnu proizvodnju meda
- B Pokazati koju vrstu biljke su tragačice pronašle
- C Proslaviti rođenje nove pčele matice
- D Pokazati gdje su pčele tragačice pronašle hranu

PČELE – BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA: opće razumijevanje – razumijevanje glavne ideje dijela teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 1: D Pokazati gdje su pčele tragačice pronašle hranu

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: PČELE

Napiši tri glavna izvora nektara:

1. ....
2. ....
3. ....

PČELE – BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA: pronalaženje informacija

Temeljiti kodove na sljedećim odgovorima:

- a: voćke
- b: djetelina
- c: drveće u cvatu
- d: drveće
- e: cvijeće

Maksimalan broj bodova

Kod 1: (bilo kojim redom) abc, abe, bde

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori. Kombinacije a, b, c, d TE e, ili ostali odgovori:

- Voće

Kod 8: Odgovor nema veze sa zadatkom

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: PČELE

Koja je glavna razlika između nektara i meda?

- A Udio vode u tvari
- B Udio šećera u odnosu na minerale u tvari
- C Vrsta biljke iz koje je tvar sakupljena
- D Tip pčele koja prerađuje tvar

PČELE – BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA: izvođenje zaključka o odnosu između slijeda činjenica

Maksimalan broj bodova

Kod 1: A Udio vode u tvari

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: PČELE

Što pčela radi tijekom plesa da bi pokazala koliko je hrana daleko od košnice?

.....
.....

PČELE – BODOVANJE 4

SVRHA PITANJA: pronalaženje informacija – pronalaženje određenih informacija u tekstu

Kod 2: Navodi da se ta informacija daje na OBA načina: i trešnjom zatka i duljinom vremena kojom se trese zadak:

- Koliko dugo pčela trese svoj zadak
- Ona trese svoj zadak određenu duljinu vremena

Kod 1: Navodi samo trešnju zatka. (Odgovor može biti djelomično pogrešan):

- Ona trese svoj zadak
- Pokazuje koliko je daleko po tome koliko brzo trese svoj zadak

ILI: Navodi duljinu vremena bez navođenja trešnje zatka:

- Koliko dugo pleše

Kod 0: Nevažan, netočan, nepotpun ili nejasan odgovor:

- Koliko se brzo pčela okreće u brojni 8
- Koliko je velika brojka 8
- Kako se pčela kreće
- Ples
- Zadak

Kod 8: Odgovor nema veze sa zadatkom

Kod 9: Bez odgovora

ZAPOSLENICI

CUVP

Tvrtka za proizvodnju CANCO

Kadrovski odjel

Centar za unutarnju i vanjsku pokretljivost

Što je CUVP?

CUVP je skraćenica za «Centar za unutarnju i vanjsku pokretljivost», inicijativu kadrovskog odjela. Neki zaposlenici iz ovog odjela rade za CUVP, zajedno sa zaposlenima u drugim odjelima i vanjskim savjetnicima za karijeru.

CUVP pomaže zaposlenicima u potrazi za drugim poslom unutar ili izvan tvrtke za proizvodnju CANCO.

Što radi CUVP?

CUVP pruža pomoć zaposlenicima koji ozbiljno razmišljaju o drugom poslu kroz sljedeće aktivnosti:

- **Baza podataka o radnim mjestima**

Nakon razgovora sa zaposlenikom, podaci se unose u bazu podataka koja prati osobe koje traže posao i slobodna radna mjesta u tvrtki CANCO i ostalim tvrtkama za proizvodnju.

- **Savjetovanje**

Zaposlenikov potencijal istražuje se kroz savjetodavne razgovore o karijeri.

- **Tečajevi**

Organiziraju se tečajevi (u suradnji s odjelom za informiranje i osposobljavanje) s tematikom traženja posla i planiranja karijere.

- **Projekti promjene zanimanja**

CUVP podržava i koordinira projektima radi pripreme zaposlenika za nova zanimanja i nove perspektive.

- **Posredništvo**

CUVP služi kao posrednik zaposlenicima kojima prijete otpuštanje zbog reorganizacije, te pomaže u pronalaženju novih mjesta kad je to potrebno.

Koliko košta CUVP?

Plaćanje se utvrđuje u dogovoru s odjelom u kojemu radite. Mnoge usluge CUVP-a besplatne su. Možda ćete trebati platiti u novcu ili svojim vremenom.

Kako CUVP funkcionira?

CUVP pomaže zaposlenicima koji ozbiljno razmišljaju o drugom poslu unutar ili izvan tvrtke.

Taj proces započinje podnošenjem zamolbe. Razgovor s kadrovskim savjetnikom također može biti koristan. Razumljivo je da bi o vašim željama i unutarnjim mogućnostima vezanima uz vašu karijeru prvo trebali razgovarati sa savjetnikom. Savjetnik je upoznat s vašim sposobnostima i s promjenama unutar vaše jedinice.

U svakom slučaju, veza s CUVP-om uspostavlja se preko kadrovskog savjetnika. Savjetnik će podnijeti zamolbu u vaše ime, a nakon toga bit ćete pozvani na razgovor s predstavnikom CUVP-a.

Za više informacija

Kadrovski odjel može vam dati više informacija.

Uz pomoć obavijesti kadrovskega odjela s prethodne stranice odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: ZAPOSLENICI

Gdje se, prema tekstu, može dobiti više informacija o CUVP-u?

.....

ZAPOSLENICI – BODOVANJE 1

Svrha pitanja: pronalaženje informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji navode barem JEDNO od sljedećeg:

- (1) od kadrovskega odjela
- (2) od kadrovskega savjetnika

Na primjer:

- Od kadrovskega odjela
- Kadrovskega odjel može vam dati više informacija.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori, na primjer:

- Od tvrtke za proizvodnju CANCO

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: ZAPOSLENICI

Navedi dva načina na koja CUVP pomaže ljudima koji će ostati bez posla zbog reorganizacije odjela:

.....

.....

ZAPOSLENICI – BODOVANJE 2

Svrha pitanja: pronalaženje informacija

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji navode OBOJE od sljedećeg:

- (1) služe kao posrednik zaposlenika ILLI posredništvo.
- (2) pomažu u pronalaženju novih mjesta. [Nisu prihvatljivi: «baza podataka o radnim mjestima», «savjetovanje», «tečajevi» ili «projekti promjene zanimanja»]

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori, na primjer:

a) posredništvo, b) projekti promjene zanimanja

- Projekti promjene zanimanja

Tečajevi

- Praćenje osoba koje traže posao/slobodna radna mjesta

Posredništvo

- Podnošenje zamolbe i razgovor s kadrovskim savjetnikom

Kod 9: Bez odgovora

NOVI PROPISI

UVODNIK

Tehnologija stvara potrebu za novim propisima

ZNANOST zna kako biti korak ispred zakona i etike. Takav se dramatični događaj zbio na destruktivnoj strani života s atomskom bombom 1945.g., a sada se opet događa na kreativnoj strani života s tehnikama prevladavanja ljudske neplodnosti.

Većina nas radovala se zajedno s obitelji Brown iz Engleske kad je rođena Louise, prva beba iz epruvete. I divili smo se drugim počecima – u novije vrijeme rođenju zdravih beba koje su nekad bile zamrznuti embriji koji čekaju pravi trenutak za usađivanje u buduću majku.

Upravo takva dva zamrznuta embrija izazvala su buru zakonskih i etičkih pitanja u Australiji. Embriji su bili namijenjeni za usađivanje u Elsu Rios, suprugu Maria Riosa. Prethodno usađivanje embrija bilo je neuspješno, a Riosi su htjeli dobiti još jednu priliku da postanu roditelji. No, prije nego što im je pružena druga prilika, Riosi su poginuli u avionskoj nesreći.

Što da australska bolnica učini s embrijima? Mogu li se usaditi u neku drugu osobu? Bilo je mnogo dobrovoljaca. Imaju li embriji na neki način pravo na vrijednu ostavštinu obitelji Rios? Ili, bi li se embriji trebali uništiti? Riosi se, razumljivo, nisu pobrinuli za budućnost embrija.

Australci su imenovali komisiju da prouči to sporno pitanje. Prošli tjedan, komisija je objavila izvješće. Embriji bi se trebali odmrznuti, navela je komisija, jer bi darivanje embrija nekoj drugoj osobi zahtijevalo dopuštenje «proizvođača», a takvo dopuštenje nije dano. Komisija također smatra da embriji u sadašnjem stanju u kakvom se nalaze nisu živi i nemaju prava te se u skladu s tim mogu uništiti.

Članovi komisije svjesni su da gaze po skliskom zakonskom i etičkom terenu. Iz tog razloga, naložili su da se omogući tromjesečno razdoblje unutar kojeg bi javnost mogla izraziti svoje mišljenje o preporuci komisije. Ukoliko dođe do glasnih protesta protiv odluke o uništavanju embrija, komisija će razmotriti svoju odluku.

Parovi koji se sada u bolnici «Kraljica Viktorija» u Sydneyu prijavljuju za programe umjetne oplodnje moraju točno navesti što da se učini s embrijima u slučaju da im se što dogodi.

Time se osigurava da se situacija, slična onoj obitelji Rios, više neće ponoviti. A što je s ostalim kompleksnim pitanjima? U Francuskoj je jedna žena nedavno trebala ići na sud da bi joj bilo dozvoljeno da rodi dijete začeto zamrznutim sjemenom njenog pokojnog supruga. Kako bi se trebala riješiti ta zamolba? Što da se učini ako zamjenska majka prekrši ugovor o rođenju djeteta i odbije odreći se djeteta za kojeg je obećala da će ga roditi nekome drugome?

Naše društvo do sada nije uspijevalo dosjetiti se zakonski provedivih propisa koji bi obuzdali razornu moć atomske energije. Zbog tog propusta, snosimo najgore moguće posljedice. Moguće zloporabe sposobnosti znanstvenika da potpomognu ili odgode oplodnju su brojne. Moraju se postaviti etička i zakonska ograničenja prije nego što previše skrenemo s puta.

Uz pomoć članka „Tehnologija stvara potrebu za novim propisima“ s prethodne stranice odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: NOVI PROPISI

Podvuci rečenicu koja objašnjava što su Australci poduzeli da lakše odluče što učiniti sa zamrznutim embrijima koji pripadaju bračnom paru koji je poginuo u avionskoj nesreći.

NOVI PROPISI – BODOVANJE 1

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori u kojima je podvučena ILI zaokružena rečenica ILI dio rečenice koji sadrži barem JEDNO od sljedećeg:

- (1) «imenovali komisiju»
- (2) «da se omogući tromjesečno razdoblje unutar kojeg bi javnost mogla izraziti svoje mišljenje o preporuci komisije»

Na primjer:

- [Podvučeno] ...Australci su imenovali komisiju da prouči to sporno pitanje... [Učenik je podvukao jednu od relevantnih rečenica]
- [Podvučeno] ... Australci su imenovali komisiju da prouči to sporno pitanje ...i... naložili su da se omogući tromjesečno razdoblje unutar kojeg bi javnost mogla izraziti svoje mišljenje o preporuci komisije... [Učenik je podvukao oba relevantna dijela teksta]
- [Podvučeno] ... Australci su imenovali komisiju da prouči to sporno pitanje...i... U Francuskoj je jedna žena nedavno trebala ići na sud da bi joj bilo dozvoljeno da rodi dijete začeto zamrznutim sjemenom njenog pokojnog supruga... [Podvučen je jedan točan dio teksta, dok se drugi podvučeni dio odnosi na sljedeći zadatak, pa se odgovor prihvaća]

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori, na primjer:

- [Podvučeno] ...Embriji bi se trebali odmrznuti, navela je komisija, jer bi darivanje embrija nekoj drugoj osobi zahtijevalo dopuštenje «proizvođača», a takvo dopuštenje nije dato... [Učenik je podvukao nebitni dio teksta]
- [Podvučeno] ... Australci su imenovali komisiju da prouči to sporno pitanje...i... Moguće zloporabe sposobnosti znanstvenika da potpomognu ili odgode oplodnju su brojne... [Podvučen je jedan točan dio teksta, dok se drugi podvučeni dio ne može protumačiti kao odgovor na sljedeće pitanje, pa se odgovor ne prihvaća]

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: NOVI PROPISI

Navedi dva primjera iz uvodnika koji ilustriraju kako suvremena tehnologija, poput one koja se koristi za usađivanje zamrznutih embrija, stvara potrebu za novim propisima:

.....

NOVI PROPISI – BODOVANJE 2

Svrha pitanja: tumačenje tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovori koji navode barem DVOJE od sljedećeg:

(1) Kad su Riosi poginuli, nastala je polemika što učiniti s embrijima.

[Ne prihvatiti polemike iz četvrtog odlomka (npr. „Što da australska bolnica učini s embrijima? Imaju li embriji na neki način pravo na vrijednu ostavštinu obitelji Rios?“, osim ako učenik izravno ne povezuje te polemike sa smrću darovatelja embrija (Riosa).]

(2) U Francuskoj je jedna žena trebala ići na sud da bi joj se dozvolilo da koristi sjeme svog pokojnog supruga.

(3) Koji propisi bi trebali postojati za slučaj zamjenske majke koja odbija odreći se novorođenčeta koje je rodila?

Na primjer:

- Ukazala je na potrebu da proizvođač točno opiše što učiniti s embrijima ako im se nešto dogodi te za zakonima vezanima uz to što učiniti ako majka odbije odreći se djeteta.

ILI: Odgovori koji navode JEDAN od gornjih primjera vezanih uz biotehnologiju [(1), (2) ili (3)] TE uz atomsku energiju (razornu moć)

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori, na primjer:

- Zamrznuli su sjeme i ono bi trebalo biti čuvano zamrznuto dok se ne iskoristi. *[Nevažno]*
- Jesu li embriji dio ostavštine?
- Mogu li se usaditi u neku drugu osobu? *[Nije jasno na koji dio članka se to odnosi. Ako se oba odnose na slučaj Rios, u odgovoru nisu navedena DVA primjera kao što piše u pitanju. Ako se druga točka odnosi na francuski slučaj, pogrešno je protumačena jer supruga nije «neka druga osoba».]*

Kod 9: Bez odgovora

MACONDO

Zasljepljen tolikim čudesnim izumima, svijet iz Maconda nije znao čemu da se najviše divi. Ostajali su dugo u noć motreći blijede električne sijalice koje je napajao uređaj što ga je Aureliano Tužni donio sa svog dugog putovanja vlakom i na čije se ubitačno klopotanje jedva priviknuše. Rasrdiše se na žive slike što ih je napredan trgovac don Bruno Crespi prikazivao u kazalištu sa šalterima u obliku lavljih čeljusti, jer lice umrlo i sahranjeno u jednom filmu i zbog čije nesreće su se lile suze žalosnice, u sljedećem filmu se ponovno javljalo živo i preobraženo u Arapina. Gledaoci, koji su plaćali dva centavosa da bi suosjećali s proživljavanjem lica, nisu mogli podnijeti tu nečuvenu sprdnju i porazbijaše sjedala. Načelnik, na traženje don Bruna Crespija, objasni preko oglasa da je kino stroj za proizvodnju obmana koji ne zaslužuje toliku naglost ni ljutnju. Pred obeshrabrujućim objašnjenjem mnogi zaključiše da su bili žrtve neke nove i blještave ciganske smicalice i zato odlučiše da više neće u kino, smatrajući da su im bile dovoljne vlastite muke dok su oplakivali hinjene nesreće izmišljenih bića.

Izvor: Gabriel Garcia Marquez, *One Hundred Years of Solitude*,
translated from the Spanish by Gregory Rabassa (adapted), Pan Books 1978

Tekst sa prethodne stranice je ulomak iz romana. U ovom dijelu priče, u izmišljeni grad Macondo upravo su stigle željeznica i struja, a otvoreno je i prvo kino.

Uz pomoć ulomka odgovori na donja pitanja:

1. pitanje: MACONDO

Koje obilježje filma je razljutilo stanovnike Maconda?

.....

MACONDO - BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA: Tumačenje: zaključiti što je uzrok ponašanju likova

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Upućuje na fiktivnu prirodu filmova ili točnije na glumce koji se nanovo pojavljuju nakon što "umru". Može izravno citirati iz treće rečenice ("...jer lice umrlo i sahranjeno u jednom filmu i zbog čije nesreće su se lile suze žalosnice, u sljedećem filmu se ponovno javljalo živo i preobraženo u Arapina ...") ili zadnju rečenicu ("hinjene nesreće izmišljenih bića"):

- Ljudi, za koje su mislili da su mrtvi, oživjeli su.
- Mislili su da su filmovi istiniti, a nisu.
- Misle da se čovjek u filmu pretvarao da je umro i da ih smatraju budalama.
- Lice koje je umrlo i sahranjeno u jednom filmu u sljedećem filmu se ponovno javljalo živo.
- Ne shvaćaju da su filmovi izmišljeni.
- Jer su se glumci, koji su glumili likove koji su umrli u prijašnjem filmu, vratili kao novi likovi u sljedećem filmu. Gledaoci su smatrali da im kradu emocije [elementi koda 2 i 1].
- Smatrali su da imaju dovoljno vlastitih problema da bi gledali kako se glumci pretvaraju da ih imaju [jasno razumijevanje uloge koju "fikcija" igra u ljutnji ljudi, iako se ovdje otišlo korak dalje].
- Jer je jedan od glumaca u filmu sahranjen, a vratio se kao Arapin [graničan slučaj: vrlo specifičan odgovor]

Djelomičan broj bodova

Kod 1: Upućuje na obmanu ili prijevaru ili na iznevjerena očekivanja publike. Može izravno citirati "nečuvenu sprdnju" ili "žrtve neke nove i blještave ciganske smicalice":

- Misle da su prevareni.
- Jer smatraju da su uzalud rasipali svoje osjećaje
- Smatrali su se žrtvama neke nove i blještave ciganske smicalice.
- Nisu se mogli pomiriti s tom nečuvenom sprdnjom.
- Jer su platili po 2 centavosa za tu nečuvenu sprdnju s kojom se nisu mogli pomiriti [djelomično izravan citat iz redaka 8-9; ne upućuje određeno na prirodu smicalice]
- Jer nisu znali kako to ide [shvatite to kao upućivanje na "obmanu" (općenito)]

Bez bodova

Kod 0: Daje nedostatan ili nejasan odgovor:

- Bili su ljuti na Brunu Crespija.
- Nisu im se sviđjeli filmovi.
- Željeli su da im vrata novac.
- Smatraju se žrtvama.
- Bili su nasilni.
- Bili su glupi.
- Izražavaju svoje osjećaje.
- Platili su 2 centavosa, a nisu dobili što su željeli [*“što su željeli” je previše nejasno*].

II: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Mislili su da se ne bi trebali zamarati problemima drugih ljudi [*pogrešno: oni se JESU htjeli zamarati problemima STVARNIH ljudi*].
- Jedino tako mogu prosvjedovati zbog bačenog novca.
- Bili su ljuti jer su morali gledati mrtvu i sahranjenu osobu [*citirani dio ostavlja dojam “da ne vole gledati mrtve ljude u filmovima” – pogrešno tumačenje*].

Kode 9: Bez odgovora

2. pitanje: MACONDO

Zašto su stanovnici Maconda na kraju ulomka odustali od odlazaka u kino?

- A Željeli su zabavu i razonodu, ali su otkrili da su filmovi realistični i deprimirajući.
- B Nisu imali novca da plate karte.
- C Željeli su štedjeti osjećaje za događaje u stvarnom životu.
- D Nastojali su se emocionalno uključiti, ali su otkrili da su filmovi dosadni, neuvjerljivi i nekvalitetni.

MACONDO - BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA: Tumačenje: zaključiti koji su motivi za postupke likova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C Željeli su štedjeti osjećaje za događaje u stvarnom životu.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: MACONDO

Tko su "izmišljena bića" spomenuta u zadnjem retku ulomka?

- A Duhovi
- B Izmišljotine sa sajmišta
- C Likovi u filmovima
- D Glumci

MACONDO BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA: Tumačenje: razumjeti na što se odnosi izraz u slučaju kada ono što je prethodilo nije bilo izravno navedeno, već se podrazumijevalo

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C Likovi u filmovima

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: MACONDO

Slažeš li se s konačnim mišljenjem stanovnika Maconda o vrijednosti kina? Obrazloži svoj odgovor uspoređujući svoj stav o filmovima s njihovim:

.....

.....

.....

.....

MACONDO BODOVANJE 4

SVRHA PITANJA: Promišljanje o sadržaju teksta: usporediti stavove likova s vlastitim znanjem i iskustvom

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Upućuje na stav prema "stvarnosti" i/ili na emocionalno sudjelovanje u filmovima. Odgovor mora biti u skladu s predodžbom da stanovnici Maconda traže stvarnost u filmovima. Usporedba između stanovnika Maconda i osobnog iskustva/stava može biti izravno ili neizravno navedena:

- Kad shvatiš da kino nije stvarnost, možeš ga koristiti upravo kao sredstvo za bijeg od stvarnosti. Ne treba se toliko uživjeti u život likova.

- Slažem se, dovoljno je patnje u svijetu pa je ne bi trebalo izmišljati.
- Ne, ljudima je jasno da, kad odu u kino, ono što se događa na platnu nije stvarno.
- Za razliku od stanovnika Maconda, ja se mogu dobro isplakati tijekom filma, ali posve zaboravim na to čim izađem iz kina.
- Slažem se s njima. Zašto si ljudi dopuštaju da ih filmovi uzrujaju? Zbog toga se bavim znanošću, jer se bavi činjenicama, a ne maštom.
- Volim kino jer me natjera da se usredotočim na probleme drugih ljudi, umjesto na svoje.
- Ovisi. Ako je film loš, poželim otići, ali ako je dobar, čovjek se uživi i ne smeta mu što nije istinit.
- Ne, volim filmove jer su zabavni.
- Da, filmovi su samo izmišljotine. Puno bolje je gledati kako ljudi u stvarnosti proživljavaju stvari.
- Ne, događaji u filmovima su obično preuveličani.
- Ne slažem se s njihovom reakcijom jer su filmovi jedan oblik zabave i ne bi se smjeli shvatiti suviše ozbiljno. Međutim, stanovnici Maconda to ne znaju, pa mogu shvatiti kako su se osjećali.

II1: Upućuje na društveni, povijesni ili kulturološki kontekst, na primjer uzimajući u obzir stupanj poznavanja tehnologije ili promjene u društvenom razvoju. Odgovor mora biti u skladu s predodžbom da stanovnici Maconda traže stvarnost u filmovima. Usporedba između Maconda i vlastitog iskustva/stava mora biti izravno ili neizravno navedena:

- Stanovnici Maconda su primitivni i reagiraju emotivno. Danas je većina ljudi, kao i ja, bolje upućena.
- Počeli su gledati filmove s pogrešnim polazištem. Nisu shvaćali da nije riječ o informacijama, već o zabavi. S toga stajališta, njihova je reakcija razumljiva. Filmovi se, dakako, moraju shvatiti kao zabava. O tome je riječ u njihovom slučaju.
- Danas se ljudi ne uzrujavaju zbog filmova.
- Da, složio bih se s njima da sam na njihovom mjestu, jer ih nikad prije nisu vidjeli.

Bez bodova

Kod 0: Daje nedostatan ili nejasan odgovor:

- Ja sam poput stanovnika Maconda jer često pomislim da su filmovi gubitak vremena.
- Obožavam kino. Ne mogu shvatiti njihovu reakciju.

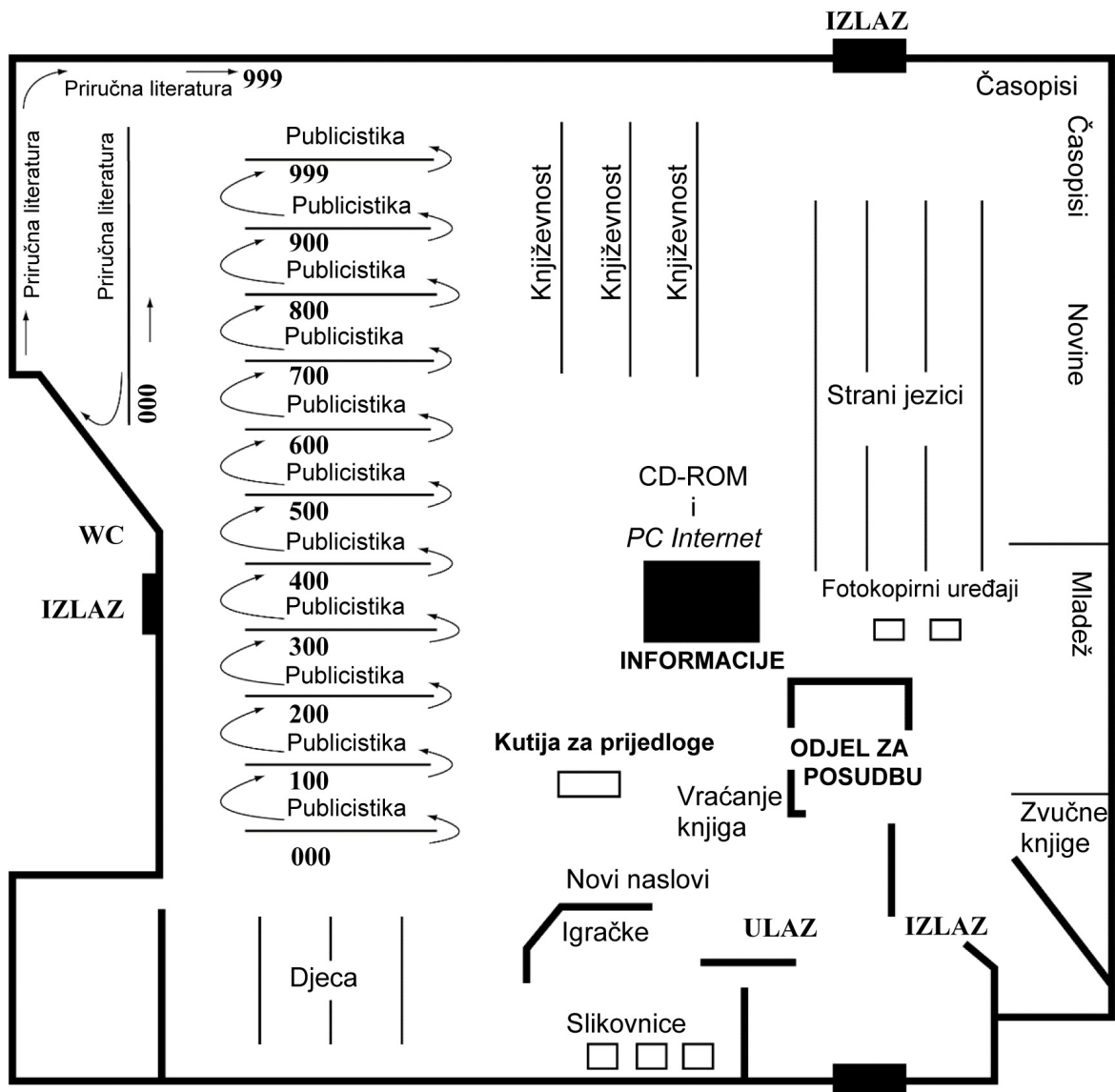
II1: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Da, čini se da su filmovi bili realistični i potresni, umjesto da su opuštajući i lako gledljivi. Filmovi su oblik zabave, sredstvo za opuštanje i način na da se pomoću smijeha zaborave stvarni životni problemi. Stanovnici Maconda bili su razočarani jer filmovi koje su gledali nisu bili opuštajući, već prilično teški, a oni su htjeli nešto što bi ih zabavilo *[prve dvije rečenice same po sebi nemaju veze s pitanjem, a zadnja rečenica pokazuje nerazumijevanje teksta]*.
- Ne, trebalo je biti skuplje i imati držače za čaše, kokice, hladne sokove i lizalice. Nasloni za ruke su se trebali moći podizati, nasloni za noge, dolby stereo zvuk *[možda je riječ o šali, a ako nije – pogrešno protumačeni tekst]*.

- Danas postoje zakoni koji zabranjuju uništavanje imovine u kinima *[odgovor se odnosi na ponašanje, a ne na stav]*.
- Danas imamo bolja kina *[nevažno]*.
- Da, jer film nije bio previše dobar pa su postali nervozni *[pogrešno shvaćeno pitanje]*.

Kod 9: Bez odgovora

PLAN KNJIŽNICE

Na prethodnoj stranici prikazan je plan knjižnice. Uz pomoć plana knjižnice odgovori na donja pitanja:

1. pitanje: KNJIŽNICA

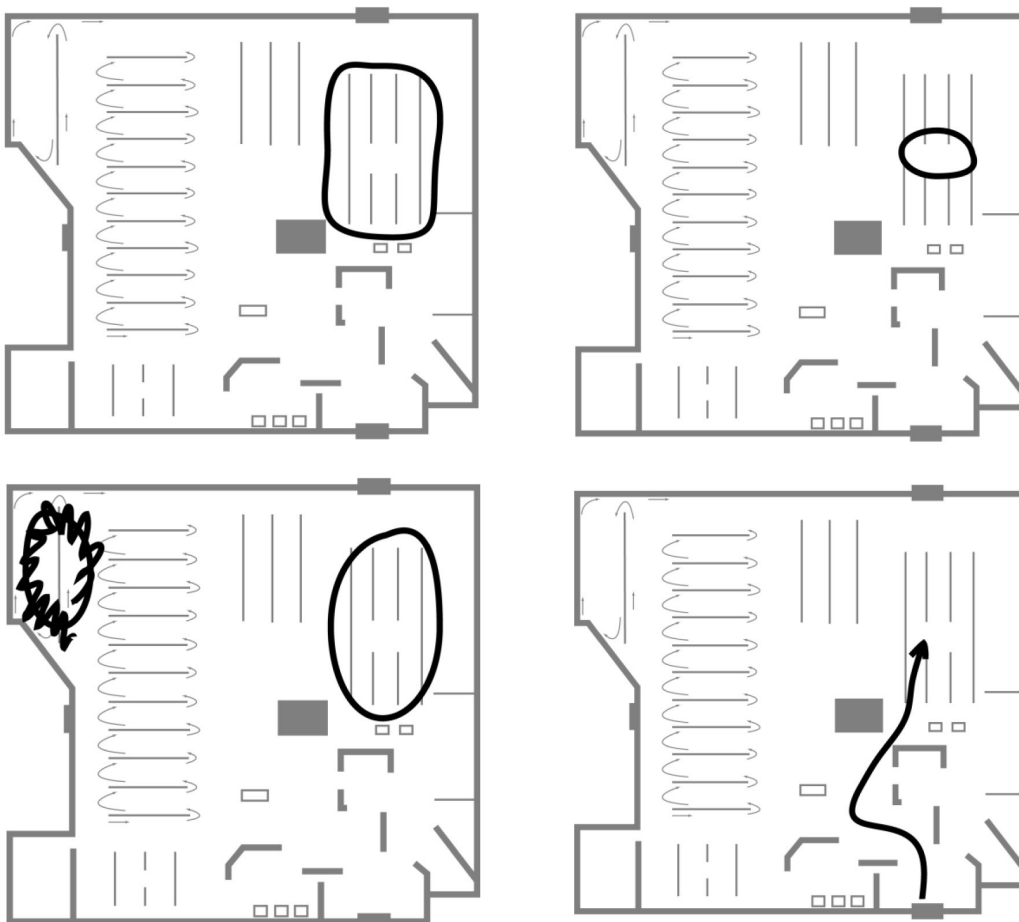
Trebaš pročitati roman na engleskom jeziku za školu. Zaokruži na planu knjižnice odjel na kojem ćeš najvjerojatnije pronaći takvu knjigu za posudbu.

KNJIŽNICA - BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA: Pronalaženje informacija

Maksimalan broj bodova

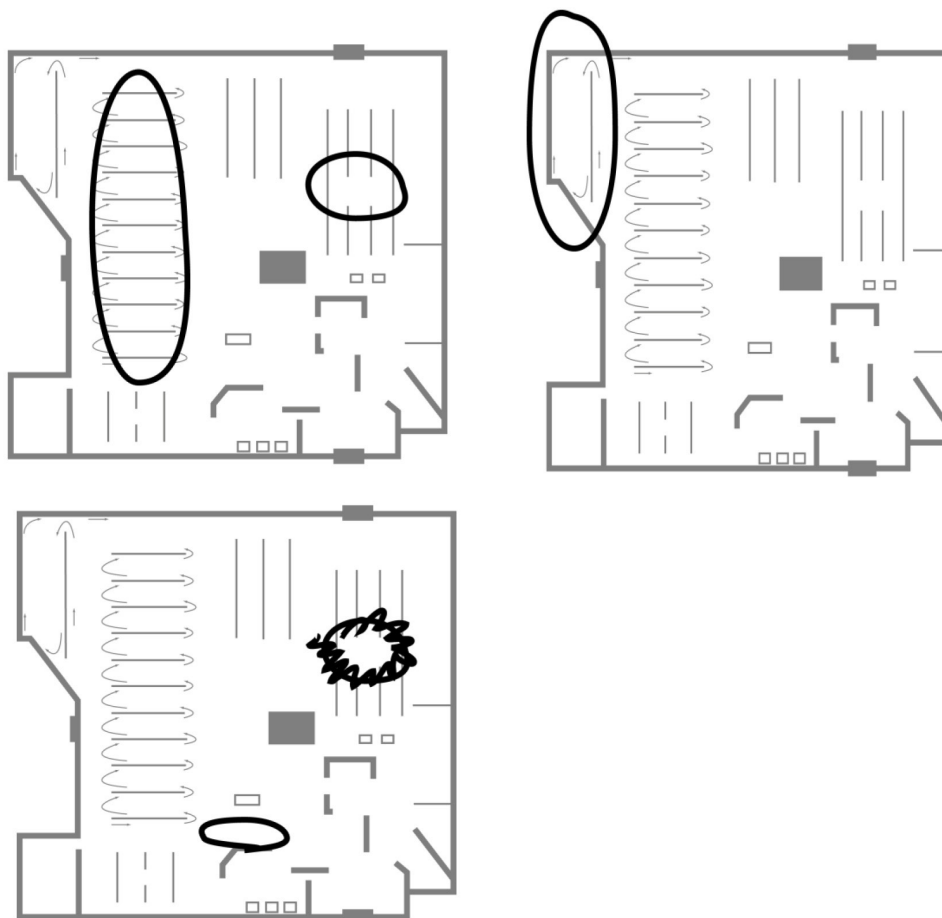
Kod 1: Zaokružuje riječi "strani jezici" ili crte (redove polica) pored riječi:

[Zanemarite prekriveni odgovor]

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori, uključujući zaokružene dijelove koji u potpunosti sadrže bilo koje drugo obilježje plana:

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: KNJIŽNICA

Najkraći put od ulaza u knjižnicu do odjela s novinama prolazi pored:

- A časopisa
- B odjela za posudbu
- C odjela priručne literature
- D odjela za djecu

KNJIŽNICA - BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA: Tumačenje tekstova: tumačiti

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B odjela za posudbu

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

3.A pitanje: KNJIŽNICA

Gdje se nalaze *Novi naslovi*?

- A Na odjelu književnosti
- B Na odjelu publicistike
- C Pored ulaza
- D Pored informacija

KNJIŽNICA - BODOVANJE 3A

Napomena: Točan odgovor je C: "Pored ulaza". Ovo pitanje je postavljeno samo radi informacije i neće samostalno pridonositi rezultatu učenika. Odgovor se uzima u obzir u vrednovanju odgovora na 3.B pitanje.

3.B pitanje: KNJIŽNICA

Objasni koji bi mogao biti razlog zašto je baš to mjesto odabrano za odjel *Novi naslovi*:

.....
.....

KNJIŽNICA - BODOVANJE 3B

SVRHA PITANJA: Promišljanje o sadržaju teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Odgovor na prethodno pitanje je točan. Navodi obrazloženje koje je u skladu s odgovorom "Pored ulaza":

- Ljudi će ih vidjeti čim uđu.
- Daleko su od drugih knjiga pa će ih ljudi lako naći.
- Kako bi ih ljudi odmah uočili [*neizravno pokazuje da je učenik zapazio da se novi naslovi nalaze pored ulaza*].
- Kako bi bili lako uočljivi

- Jasno su uočljivi i nisu skriveni među policama da bi ih se trebalo tražiti.
- Prolazi se pored njih na putu do odjela književnosti.

ILI: Odgovor na prethodno pitanje je točan. Navodi obrazloženje kojim pokazuje da razumije na kojem se mjestu nalazi odjel s novim naslovima u odnosu na neki drugi dio knjižnice i ulaz:

- Omogućuje djeci da se igraju dok odrasli razgledavaju *[prepoznaje da se novi naslovi nalaze blizu odjela igračkaka]*.
- Ljudi vide nove naslove kad vraćaju knjige.

Djelomičan broj bodova

Kod 1: Odgovor na prethodno pitanje je netočan. Navodi obrazloženje koje je u skladu s odgovorom na u prethodno pitanje:

- [Odgovor na prethodno pitanje: Na odjelu književnosti] Jer taj dio knjižnice koristi većina ljudi pa bi zapazili nove naslove.
- [Odgovor na prethodno pitanje: Pored informacija] Budući da se nalaze pored informacija, knjižničar može odgovoriti na upite o njima.

Bez bodova

Kod 0: Daje nedostatno ili nejasno obrazloženje bez obzira na to je li odgovor na prethodno pitanje točan ili netočan:

- Jer je to najbolje mjesto
- I oni se nalaze pored ulaza *[Navodi gdje se nalaze novi naslovi bez obrazloženja]*.
- Novi naslovi nalaze se blizu kutije za prijedloge *[Navodi gdje se nalaze novi naslovi bez obrazloženja]*.

ILI: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje nevjerodostojno ili nevažno obrazloženje bez obzira na to je li odgovor na prethodno pitanje točan ili netočan:

- Da bi ih ljudi uočili dok razgledavaju novine *[netočno – neizravno navodi da se novi naslovi nalaze blizu novina]*
- Jer ih se nigdje drugdje ne može staviti *[nevjerodostojno]*
- Neki ljudi vole čitati nove naslove *[nevažan odgovor]*.
- [Odgovor na prethodno pitanje: Na odjelu književnosti] Da ih se može lako pronaći *[Nevažno obrazloženje za odgovor naveden u prethodnom pitanju]*

Kod 9: Bez odgovora

STAVOVI UČENIKA

Toliko ljudi u svijetu umire od gladi i bolesti, a mi više brinemo o budućem napretku. Ostavljamo te ljude po strani nastojeći zaboraviti i ići naprijed. Svake godine velike tvrtke troše milijarde dolara na istraživanje svemira. Kad bi se novac koji se troši na istraživanje svemira koristio za dobrobit siromašnih, a ne pohlepnih, mogle bi se ublažiti patnje milijuna ljudi.

Ana

Izazov istraživanja svemira mnogim je ljudima izvor nadahnuća. Tisućama godina sanjamo o svemiru, žudeći da dosegnemo i dotaknemo zvijezde, žudeći za komunikacijom s nečim čije postojanje možemo samo zamisliti, žudeći da saznamo... Jesmo li sami u svemiru?

Istraživanje svemira je metafora želje za znanjem, a želja za znanjem je ono što pokreće naš svijet. Dok nas realisti neprekidno podsjećaju na postojeće probleme, sanjari pokreću naš duh. A upravo će nas vizije, nade i želje sanjara odvesti u budućnost.

Barbara

Uništavamo prašume jer se ispod njih nalazi nafta, kopamo rudnike na svetom tlu u potrazi za uranom. Bismo li bili spremni uništiti još jedan planet kako bismo riješili probleme koje smo sami prouzročili? Svakako!

Istraživanje svemira učvršćuje opasno uvjerenje da se ljudski problemi mogu riješiti našom sve većom dominacijom nad okolišem. Ljudi će i dalje osjećati da imaju pravo zloupotrebjavati prirodne izvore poput rijeka i prašuma ako znaju da uvijek postoji još jedan planet u blizini koji čeka da ga počnemo iskorištavati.

Dovoljno smo načinili štete na Zemlji. Trebali bismo ostaviti svemir na miru.

Damir

Prirodni izvori na Zemlji brzo se iscrpljuju. Stanovništvo na Zemlji povećava se dramatičnom brzinom. Život se neće moći održati ako nastavimo živjeti na ovakav način. Onečišćenje je izazvalo rupu u ozonskom omotaču. Plodnog tla ponestaje, pa će se uskoro smanjiti naši izvori hrane. Prenapučenost je već izazvala slučajevne gladi i epidemije.

Svemir je golemo pusto područje koje možemo upotrijebiti u svoju korist. Podržavajući istraživanja u svemiru, jednog ćemo dana možda pronaći planet na kojem možemo živjeti. Sada to zvuči nezamislivo, ali i pomisao na putovanje u svemir nekoć se smatrala neizvedivom. Prekidanje istraživanja svemira radi rješavanja trenutnih problema veoma je ograničena i kratkoročna vizija. Moramo naučiti misliti ne samo na ovaj naraštaj, već i na buduće naraštaje.

Filip

Zanemariti ono što nam može ponuditi istraživanje svemira predstavljalo bi veliki gubitak za cijelo čovječanstvo. Mogućnosti stjecanja boljeg shvaćanja svemira i njegova postanka previše su dragocjene da bi se zanemarile. Proučavanje drugih nebeskih tijela već je pomoglo da postanemo svjesniji problema okoliša i budućnosti koja bi mogla zadesiti Zemlju ako ne naučimo upravljati našim aktivnostima.

No postoji i neizravna korist od istraživanja svemirskih putovanja. Usavršavanje laserske tehnologije i drugih metoda liječenja mogu se pripisati istraživanju svemira. Tvari poput teflona plod su čovjekova istraživanja radi putovanja u svemir. Stoga nove tehnologije stvorene radi istraživanja svemira mogu svima donijeti izravnu korist.

Katarina

Tekstove s prethodnih dviju stranica napisali su učenici završnog razreda srednje škole. Uz pomoć tekstova odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: STAVOVI UČENIKA

Na koje od sljedećih pitanja su učenici, čini se, odgovarali?

- A S kojim se najznačajnijim problemom svijet danas suočava?
- B Podržavaš li istraživanje svemira?
- C Vjeruješ li da postoji život i na drugim planetima?
- D Koja su najnovija dostignuća u istraživanju svemira?

STAVOVI UČENIKA - BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA: Razvijanje širokog razumijevanja: shvatiti bit tekstova

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B Podržavaš li istraživanje svemira?

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: STAVOVI UČENIKA

Koji od učenika se **najizravnije** protivi Filipovim argumentima?

- A Damir
- B Ana
- C Katarina
- D Barbara

STAVOVI UČENIKA - BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA: Tumačenje: prepoznavanje protuargumenta

Maksimalan broj bodova

Kod 1: A Damir

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: STAVOVI UČENIKA

Uzimajući u obzir glavne misli koje je iznijelo pet učenika, s kojim se učenikom najviše slažeš?

Ime učenika: .....

Obrazloži svoj izbor vlastitim riječima navodeći svoje vlastito mišljenje **te** glavne misli koje je taj učenik istaknuo:

.....
.....
.....
.....

STAVOVI UČENIKA - BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA: Promišljanje o sadržaju teksta: procjenjivanje tvrdnji iznesenih u tekstu u odnosu na vlastito znanje i vrijednosti

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Pokazuje tačno razumijevanje stava o istraživanju svemira kojeg zauzima odabrani učenik TE obrazlaže zašto se slaže s njime. Mora navesti argument ili niz argumenata koji su specifični za odabranog učenika (npr. mora navesti više od toga je li učenik za ili protiv istraživanja svemira). Mora izravno ili neizravno upućivati na jedan od glavnih argumenata koji je iznio odabrani učenik, i to:

- (1) navodeći vlastiti argument koji podupire tu ideju (u ovom slučaju odgovor može sadržavati i citat ili parafrazu teksta) /ILI
- (2) koristeći vlastite riječi tumačiti ili sažeto iznijeti argument odabranog učenika.

Slijede sažeci glavnog argumenta/argumenata svakog učenika:

Ana: Mora izravno ili neizravno navesti da je Ana protiv istraživanja svemira te izravno ili neizravno upućivati na njen argument da bismo sredstva trebali koristiti za pomoć ljudima (kojima je to potrebno), a ne za istraživanje svemira:

- Važnije je pomagati ljudima na Zemlji nego bacati novac za svemirsku tehnologiju [*koristi vlastite riječi za prepričavanje Aninog argumenta*].
- Ana – smatram da bismo prije trebali brinuti o tome što se događa u našem svijetu negoli rasipati sav naš novac na istraživanje svemira. Jasno mi je da su neka istraživanja važna, ali mislim da prije svega trebamo pobijediti bolesti i glad na ovome svijetu [*sažeto iznosi Anin argument vlastitim riječima i dodaje vlastiti komentar*].

Barbara: Mora izravno ili neizravno navesti da Barbara podupire istraživanje svemira te izravno ili neizravno upućivati na njen argument da je istraživanje svemira pozitivan izraz ljudske težnje za postignućima. Može upućivati na Barbarino zalaganje za dugoročnu viziju, ali mora izravno ili neizravno razlikovati njen stav od Filipovog:

- Barbara – “Istraživanje svemira je metafora želje za znanjem”. Mislim da nam ne bi štetilo da proširimo naše vidike [*citira iz teksta i dodaje vlastiti argument u drugoj rečenici koji podupire tu misao*].

Damir: Mora izravno ili neizravno navesti da je Damir protiv istraživanja svemira te izravno ili neizravno upućivati na njegov argument da je istraživanje svemira povezano s uništavanjem okoliša I/II da će ljudi nanijeti štetu svemiru ako budu imali priliku I/II da nas istraživanje svemira potiče da nanesimo još više štete Zemlji. Prihvatite odgovore koji upućuju na to da Damir daje prednost unapređenju okoliša na Zemlji I/II da moramo promijeniti sebe ili svoje stavove:

- Damir – Slažem se s njim jer je zabrinut za okoliš i jer smatra da bismo trebali ostaviti svemir na miru *[koristi vlastite riječi za prepričavanje Damirovog argumenta]*.
- Damir: Damir kaže da bismo trebali prestati upropaštavati okoliš. Mislim da je to najvažniji problem s kojim se suočava naš planet *[sažeto iznosi jednu od Damirovih glavnih misli i dodaje komentar koji je podupire. Pokazuje neizravno razumijevanje Damirovog stava o istraživanju svemira]*.

Filip: Mora izravno ili neizravno navesti da Filip podupire istraživanje svemira te izravno ili neizravno upućivati na njegov argument da ljudi trebaju pronaći drugi planet za život I/II da se život na Zemlji ne može održati. Može upućivati na Filipovu zabrinutost za okoliš, ali mora izravno ili neizravno razlikovati njegov stav od Damirovog. Može upućivati na njegovu zalaganje za dugoročnu viziju, ali mora izravno ili neizravno razlikovati njegov stav od Barbarinog:

- Filip: Slažem se s Filipom jer, osim ako nismo spremni suočiti se s izumiranjem, nećemo imati kamo otići nakon što uništimo Zemlju *[preformulacija jednog od Filipovih glavnih argumenata]*.

Katarina: Mora izravno ili neizravno navesti da Katarina podupire istraživanje svemira te izravno ili neizravno upućivati na njen argument da istraživanje svemira omogućuje obogaćivanje znanja I/II da ono što naučimo iz istraživanja svemira možemo primjenjivati na druge stvari:

- Katarina: Zahvaljujući istraživanju svemira neprestano proširujemo svoje spoznaje na različite načine *[sažeto iznosi Katarinin glavni argument]*.

Bez bodova

Kod 0: Daje nedostatan ili nejasan odgovor ili se usredotočuje na (nevažnu) pojedinost u argumentu:

- Ana: Ne bismo trebali ostavljati ljude po strani nastojeći zaboraviti i ići naprijed *[zadržava se na običnoj parafrazi]*.
- Ana: Slažem se s Anom jer bi se novac koji se troši na istraživanje svemira trebao koristiti za dobrobit onih kojima je potreban *[zadržava se na običnoj parafrazi]*.
- Katarina: Jer ona daje najbolje argumente *[nejasno]*
- Filip: Filip kaže da se život na Zemlji ne može održati pa trebamo pronaći drugi planet za život *[zadržava se na običnoj parafrazi]*.
- Filip – najbolji je *[nejasan odgovor]*
- Ana – njen članak je točan i ispravan *[ne daje glavnu misao argumenta]*
- Filip, jer je rupa u ozonskom omotaču ozbiljan problem *[usredotočuje se na jednu pojedinost u argumentaciji]*
- Filip – stvarno je zabrinut za okoliš. I tip je pravi, poštuje prirodu. *[ne razlikuje Filipov stav od Damirovog: obojica su zabrinuti za okoliš]*

- Barbara, jer se slažem da je istraživanje svemira važno za našu budućnost *[ne razlikuje Barbarin stav od Filipovog: oboje podupiru istraživanje svemira i oboje spominju dugoročnu viziju]*

ILI: Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Barbara: Ljudski rod neće moći još dugo preživjeti na planetu Zemlja pa se trebamo preseliti negdje drugdje *[netočan sažetak Barbarinog argumenta]*.
- Katarina – u pravu je jer će se na Zemlji uskoro iscrpiti prirodni izvori, a što ćemo tada učiniti? *[netočan sažetak Katarininog argumenta (čini se da ga miješa s Filipovim)]*.
- Izazov – volim izazove više od svega *[nevažan odgovor]*.

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: STAVOVI UČENIKA

Neke tvrdnje su stvar mišljenja i temelje se na stavovima i vrijednostima osobe koja ih iznosi. Neke tvrdnje su činjenice koje se mogu objektivno ispitati te dokazati točnima ili netočnima.

Zaokruži "mišljenje" ili "činjenica" pored svakog od dolje navedenih citata iz tekstova koje su napisali učenici.

Prvi je već riješen kao primjer:

Citat iz tekstova učenika	Mišljenje ili činjenica?
"Onečišćenje je izazvalo rupu u ozonskom omotaču." (Filip)	mišljenje / <u>činjenica</u>
"Svake godine velike tvrtke troše milijarde dolara na istraživanje svemira". (Ana)	mišljenje / činjenica
"Istraživanje svemira učvršćuje opasno uvjerenje da se ljudski problemi mogu riješiti našom sve većom dominacijom nad okolišem". (Damir)	mišljenje / činjenica
"Prekidanje istraživanja svemira radi rješavanja trenutnih problema veoma je ograničena i kratkoročna vizija". (Filip)	mišljenje / činjenica

STAVOVI UČENIKA - BODOVANJE 4

SVRHA PITANJA: Promišljanje o obliku teksta: razlikovati činjenice od mišljenja

Citat iz tekstova učenika	Mišljenje ili činjenica?
“Onečišćenje je izazvalo rupu u ozonskom omotaču.” (Filip)	činjenica
“Svake godine velike tvrtke troše milijarde dolara na istraživanje svemira”. (Ana)	činjenica
“Istraživanje svemira učvršćuje opasno uvjerenje da se ljudski problemi mogu riješiti našom sve većom dominacijom nad okolišem”. (Damir)	mišljenje
“Prekidanje istraživanja svemira radi rješavanja trenutnih problema veoma je ograničena i kratkoročna vizija”. (Filip)	mišljenje

Maksimalan broj bodova

Kod 1: 3 točna

Bez bodova

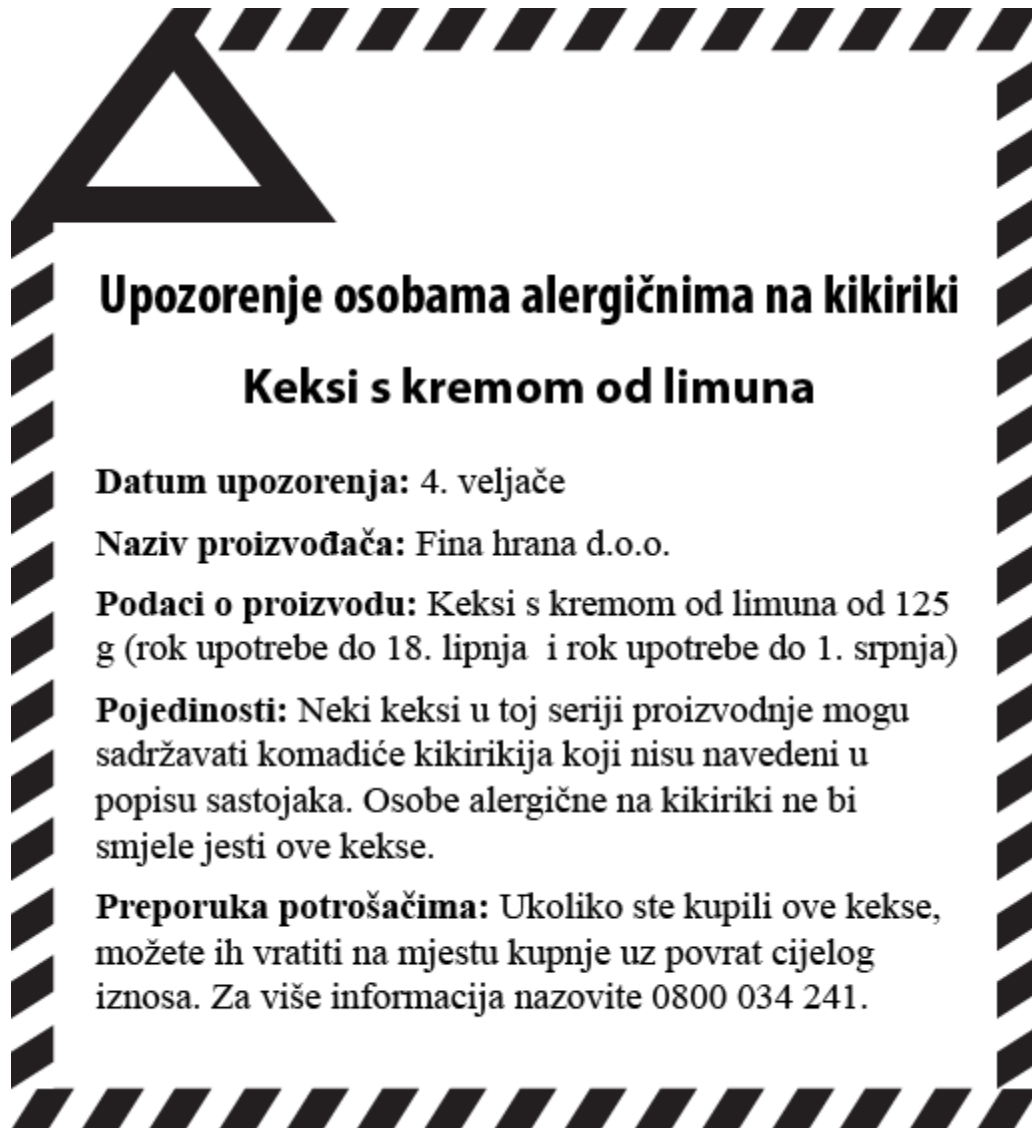
Kod 0: 2 ili manje točnih

Kod 9: Bez odgovora

OBAVIJEST U SAMOPOSLUŽIVANJU

Upozorenje osobama alergičnima na kikiriki

Keksi s kremom od limuna

Datum upozorenja: 4. veljače

Naziv proizvođača: Fina hrana d.o.o.

Podaci o proizvodu: Keksi s kremom od limuna od 125 g (rok upotrebe do 18. lipnja i rok upotrebe do 1. srpnja)

Pojedinosti: Neki keksi u toj seriji proizvodnje mogu sadržavati komadiće kikirikija koji nisu navedeni u popisu sastojaka. Osobe alergične na kikiriki ne bi smjele jesti ove kekse.

Preporuka potrošačima: Ukoliko ste kupili ove kekse, možete ih vratiti na mjestu kupnje uz povrat cijelog iznosa. Za više informacija nazovite 0800 034 241.

Obavijest s prethodne stranice bila je izložena u jednom samoposluživanju.

Uz pomoć obavijesti odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: OBAVIJEST U SAMOPOSLUŽIVANJU

Koja je svrha ove obavijesti?

- A Oglašavati kekse s kremom od limuna
- B Obavijestiti ljude kada su keksi proizvedeni
- C Dati ljudima upozorenje o keksima
- D Objasniti gdje se mogu kupiti keksi s kremom od limuna

OBAVIJEST U SAMOPOSLUŽIVANJU - BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: razviti široko razumijevanje

Prepoznati glavnu misao kratkog teksta povezujući susjedne podatke

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C Dati ljudima upozorenje o keksima

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: OBAVIJEST U SAMOPOSLUŽIVANJU

Kako se zove tvrtka koja je izradila kekse?

.....

OBAVIJEST U SAMOPOSLUŽIVANJU - BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA:

Pristupanje podacima i pronalaženje podataka: pronaći podatke

Pronaći istoznačni podatak u kratkom tekstu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Točno navodi ime proizvođača:

- Fina hrana
- Fina hrana d.o.o

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor:

- Proizvođač
- Netko
- Tvrtka
- Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:
- Krema od limuna
- Samoposluživanje
- Pekarnica

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: OBAVIJEST U SAMOPOSLUŽIVANJU

Koja je svrha odjeljka naslovljenog **Pojedinosti**?

- A Oglašavati različite vrste keksa
- B Opisati posebnu ponudu keksa
- C Navesti sastojke keksa
- D Objasniti što nije u redu s keksima

OBAVIJEST U SAMOPOSLUŽIVANJU - BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: razviti široko razumijevanje

Prepoznati svrhu jednog odjeljka kratkog objasnidbenog teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 1: D Objasniti što nije u redu s keksima

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: OBAVIJEST U SAMOPOSLUŽIVANJU

Što bi učinio/la da si ti kupio/la te kekse?

.....

Zašto bi to učinio/la?

Potkrijepi svoj odgovor podacima iz teksta:

.....

.....

OBAVIJEST U SAMOPOSLUŽIVANJU - BODOVANJE 4

SVRHA PITANJA:

Promišljanje i procjenjivanje: promišljati i procjenjivati sadržaj teksta

Stvarati pretpostavke o vlastitim postupcima kao reakciji na podatke iz teksta

Napomena za bodovanje: Odgovore kodirajte kao jedno pitanje. U niže navedenim uputama za kodiranje 4.A odnosi se na prvi dio, a 4.B na drugi dio.

Maksimalan broj bodova

Kod 1: 4.A: Navodi odgovor koji je u skladu sa razumijevanjem da se kekci mogu vratiti uz povrat novca. Može upućivati na konzumaciju kekca, nekonzumaciju kekca, njihovo vraćanje ili na njihovo uklanjanje na neki drugi način

TE

4.B: Navodi obrazloženje koje je u skladu s tekstom i odgovorom na 4.A pitanje:

(4.A)

- Tražio bih svoj novac natrag.

(4.B)

- Tako piše.
- Alergičan sam na kikiriki.
- Pogriješili su.
- Možda nešto (drugo) nije u redu.
- Ne volim kikiriki.

(4.A)

- Bacio bih ih.

(4.B)

- Alergičan sam na kikiriki.
- Možda nešto nije u redu.

(4A)

- Pojeo bih ih.

(4.B)

- Kikiriki mi neće naškoditi.
- Nisam alergičan na kikiriki.
- Volim kikiriki.

(4.A)

- Dala bih ih prijateljici iz razreda.

(4.B)

- Ona nije alergična na kikiriki.

(4.A)

- Ništa.

(4.B)

- Nisam alergičan na kikiriki.
- Ne da mi se ići natrag u trgovinu.

4.A: Citira ili prepričava odgovarajući odjeljak teksta bez daljeg objašnjenja (ukazujući na to da u tekstu piše što se treba učiniti te da daljnje objašnjenje nije potrebno):

- (4.A) Vratio bih proizvod na mjestu kupnje radi povrata cijelog iznosa. Ili bih nazvao 0800 034 241 za više informacija.
- (4.B) (bez odgovora)
- (4.A) Vratio bih proizvod na mjestu kupnje radi povrata cijelog iznosa.
- (4.B) (bez odgovora)
- (4.A) Nazvao bih 0800 034 241 za više informacija.
- (4.B) (bez odgovora)
- (4.A) Zvao bih broj za više informacija.
- (4.B) (bez odgovora)
- 4.A: Bez odgovora TE 5.B: navodi objašnjenje za nepoduzimanje nikakvih koraka:
- (4.A) (bez odgovora)
- (4.B) Nisam alergičan na kikiriki.
- (4.A) (bez odgovora)
- (4.B) Ne da mi se ići natrag u trgovinu.

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor:

- (4.A) Ne znam.
- (4.B) Možda sadrže kikiriki.
- (4.A) Pojeo bih ih.
- (4.B) Možda sadrže kikiriki.

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- (4.A) (bez odgovora)
- (4.B) Provjerio bih sadrže li orašaste plodove.
- (4.A) Pojeo bih ih.
- (4.B) Izgledaju dovoljno dobro za jelo.
- (4.A) Dao bih ih nekome.
- (4.B) Nije važno.
- (4.A) (bez odgovora)
- (4.B) Alergičan sam na kikiriki.
- (4.A) (bez odgovora)
- (4.B) Kikiriki može biti opasan.
- (4.A) Bacio bih ih.
- (4.B) Istekao im je rok upotrebe.

Kod 9: Bez odgovora

5. pitanje: OBAVIJEST U SAMOPOSLUŽIVANJU

Zašto su u obavijesti navedeni datumi "roka upotrebe"?

.....
.....

OBAVIJEST U SAMOPOSLUŽIVANJU - BODOVANJE 5

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: tumačiti

Prepoznati svrhu konvencionalnog obilježja u kratkom tekstu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Upućuje na činjenicu da se prema datumima roka upotrebe moгу pronaći sporne serije keksa:

- Da bi znali o kojoj je seriji/ama riječ
- Da bi znali koje kutije sadrže kikiriki

Bez bodova

Kod 0: Upućuje na vrijeme do kada bi se keksi trebali pojesti:

- Jer ih tada jedemo
- Da nam kaže kada bismo trebali jesti kekse
- Da ih ne čuvamo predugo
- Da nam kažu kad im ističe rok

Navodi nedostatan ili nejasan odgovor:

- To je datum.

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Da se zna od kada obavijest više ne važi

Kod 9: Bez odgovora

MOTOCIKL

Jeste li se ikada probudili s osjećajem da nešto nije u redu?

Bio je to za mene baš takav dan.

Uspravio sam se u krevetu.

Malo poslije povukao sam zavjesu.

Vrijeme je bilo užasno – kiša je lijevala.

Zatim sam pogledao dolje u dvorište.

Pa da! Tamo je stajao – motocikl.

Razbijen baš kao i sinoć.

I noga me počela boljeti.

Uz pomoć gornje priče "Motocikl" odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: MOTOCIKL

Osobi iz priče prethodnu noć se nešto dogodilo. Što se dogodilo?

- A Loše vrijeme oštetilo je motocikl.
- B Loše vrijeme spriječilo je tu osobu da izađe van.
- C Ta je osoba kupila novi motocikl.
- D Ta je osoba doživjela motociklističku nesreću.

MOTOCIKL - BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: tumačiti

Zaključiti o prijašnjim događajima na temelju podataka iz kratke priče

Maksimalan broj bodova

Kod 1: D Ta je osoba doživjela motociklističku nesreću.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: MOTOCIKL

U 7. retku piše: "Pa da!"

Zašto osoba iz priče to kaže?

- A Ta je osoba uspjela postići nešto teško.
- B Ta je osoba sada shvatila da joj dan neće biti toliko loš.
- C Ta se osoba sjetila zašto joj se činilo da nešto nije u redu.
- D Ta je osoba sretna što ponovo vidi motocikl.

MOTOCIKL - BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: tumačiti

Zaključiti koje je značenje uzvika u veoma kratkoj priči

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C Ta se osoba sjetila zašto joj se činilo da nešto nije u redu.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: MOTOCIKL

"Bio je to za mene baš takav dan."

Kakav je na kraju ispao dan?

- A Dobar
- B Loš
- C Uzbudljiv
- D Dosadan

MOTOCIKL - BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: tumačiti

Povezati opisni pridjev s neizravno izraženim događajima u veoma kratkoj priči

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B Loš

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: MOTOCIKL

Zašto je pisac započeo priču pitanjem?

- A Jer pisac želi doznati odgovor
- B Da zainteresira čitatelja za priču
- C Jer je na to pitanje teško odgovoriti
- D Da podsjeti čitatelje da se takva stvar ne događa često

MOTOCIKL - BODOVANJE 4

SVRHA PITANJA:

Promišljanje i procjenjivanje: promišljati i procjenjivati oblik teksta

Prepoznati svrhu započinjanja priče retoričkim pitanjem

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B Da zainteresira čitatelja za priču

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

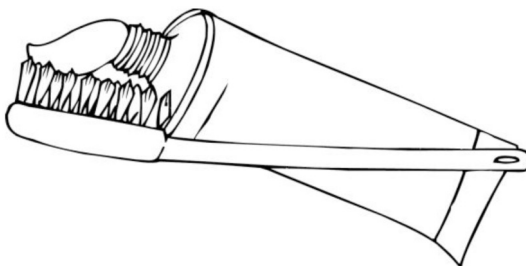
Kod 9: Bez odgovora

KAKO PRATI ZUBE

Postaju li naši zubi sve čišći što ih dulje i jače trljamo četkicom?

Britanski znanstvenici kažu da ne. Oni su zapravo isprobali mnoge različite načine i na kraju zaključili koji je savršeni način četkanja zubi. Dvominutno četkanje bez prejakoga trljanja daje najbolji rezultat. Ako prejako trljamo, oštećujemo zubnu caklinu i desni bez uklanjanja ostataka hrane ili plaka.

Bente Hansen, stručnjak za zubnu higijenu, kaže da je četkicu za zube dobro držati onako kako držimo olovku. Ona kaže: "Započnite od jednog kuta i trljajte duž cijelog niza zubi". "Ne zaboravite na jezik! On ustvari može sadržavati mnogo bakterija koje mogu uzrokovati loš zadah."

"Kako prati zube" je članak iz jednog norveškog časopisa.

Uz pomoć gornjeg članka "Kako prati zube" odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: KAKO PRATI ZUBE

O čemu je riječ u ovome članku?

- A O najboljem načinu četkanja zubi
- B O korištenju najbolje vrste četkice za zube
- C O važnosti dobrih zubi
- D O načinu na koji različiti ljudi peru zube

KAKO PRATI ZUBE - BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: razviti široko razumijevanje

Prepoznati glavnu misao u kratkom opisnom tekstu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: A O najboljem načinu četkanja zubi

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: KAKO PRATI ZUBE

Što preporučuju britanski znanstvenici?

- A Da peremo zube što češće
- B Da ne pokušavamo četkati jezik
- C Da ne četkamo zube prejako
- D Da četkamo jezik češće nego zube

KAKO PRATI ZUBE - BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA:

Pristupanje podacima i pronalaženje podataka: pronaći podatke

Pronaći istoznačni podatak u kratkom opisnom tekstu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C Da ne četkamo zube prejako

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: KAKO PRATI ZUBE

Zašto bismo, prema Bente Hansen, trebali četkati jezik?

.....
.....

KAKO PRATI ZUBE - BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA:

Pristupanje podacima i pronalaženje podataka: pronaći podatke

Pronaći podatak u kratkom opisnom tekstu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Upućuje ili na bakterije Ili na uklanjanje lošeg zadaha, Ili na oboje. Odgovor može preporučavati ili izravno citirati tekst:

- Da se riješimo bakterija
- Naš jezik može sadržavati bakterije.

- Bakterije
- Jer možemo izbjeći loš zadah
- Loš zadah
- Da uklonimo bakterije i tako spriječimo loš zadah [oboje]
- On zapravo može sadržavati mnogo bakterija koje mogu prouzročiti loš zadah [oboje].
- Bakterije mogu prouzročiti loš zadah.

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor. Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili daje nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Trebamo ih prati onako kako držimo olovku.
- Ne četkajte ih prejako.
- Da ne zaboravimo
- Da se uklone ostaci hrane
- Da uklonimo plak

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: KAKO PRATI ZUBE

Zašto se u tekstu spominje olovka?

- A Da bismo lakše razumjeli kako držati četkicu za zube
- B Jer i olovkom i četkicom za zube započinjemo od jednog kuta
- C Da nam pokaže da zube možemo prati na mnogo različitih načina
- D Jer bismo pranje zubi trebali shvatiti jednako ozbiljno kao i pisanje

KAKO PRATI ZUBE - BODOVANJE

SVRHA PITANJA:

Promišljanje i procjenjivanje: promišljati i procjenjivati oblik teksta

Prepoznati svrhu analogije u kratkom opisnom tekstu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: A Da bismo lakše razumjeli kako držati četkicu za zube

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

SIGURNOST MOBILNIH TELEFONA

Jesu li mobilni telefoni opasni?

Da	Ne
1. Radio valovi koje odašilju mobilni telefoni mogu zagrijavati tkivo tijela, što ima štetno djelovanje.	Radio valovi nisu dovoljno jaki da bi u tijelu izazvali oštećenja uslijed zagrijavanja.
2. Magnetska polja koja stvaraju mobilni telefoni mogu štetno djelovati na rad stanica u našem tijelu.	Magnetska polja nevjerojatno su slaba, pa je stoga malo vjerojatno da će štetno djelovati na stanice u našem tijelu.
3. Osobe koje dugo razgovaraju na mobilni telefon ponekad se žale na umor, glavobolju i gubitak koncentracije.	Takav učinak nije nikad bio uočen tijekom eksperimenata u laboratoriju, pa ih možda uzrokuju drugi čimbenici u suvremenom načinu života.
4. Korisnicima mobilnih telefona prijete 2,5 puta veća opasnost od razvoja raka mozga u područjima blizu ušiju koja su u kontaktu s mobilnim telefonom.	Znanstvenici priznaju da nije sigurno da je to povećanje povezano s korištenjem mobilnih telefona.
5. Međunarodna agencija za istraživanje raka otkrila je vezu između pojave raka kod djece i električnih vodova. Kao i mobilni telefoni, električni vodovi također zrače.	Zračenje koje proizvode električni vodovi drugačija je vrsta zračenja, s mnogo više energije od one koja dolazi od mobilnih telefona.
6. Frekvencijski radio valovi slični onima kod mobilnih telefona promijenili su ekspresiju gena kod crva oblića.	Crvi nisu ljudska bića pa se ne može sa sigurnošću tvrditi da će naše stanice u mozgu reagirati na isti način.

Ključna pojednost

Krajem 1990-ih godina pojavila su se proturječna izvješća o opasnostima mobilnih telefona po zdravlje.

Ključna pojednost

Milijuni kuna do sada su uloženi u znanstvena istraživanja da se istraži djelovanje mobilnih telefona.

Ako se služite mobilnim telefonom ...

Ključna pojednost

S obzirom na ogroman broj korisnika mobilnih telefona, čak i manje štetni učinci na zdravlje mogli bi imati velike posljedice za javno zdravlje.

Ključna pojednost

Godine 2000. Stewartovo izvješće (jedno britansko izvješće) nije otkrilo zdravstvene probleme prouzročene mobilnim telefonima, ali je savjetovalo oprez, osobito kod mladih, dok se ne provedu daljnja istraživanja. Novo izvješće iz 2004. godine potvrdilo je te zaključke.

Svakako

Neka razgovori budu kratki.

Držite mobilni telefon podalje od tijela kad je "na čekanju".

Kupite mobilni telefon s dugim "vremenom razgovora". Ima veću učinkovitost i slabije zračenje.

Nikako

Ne koristite svoj mobilni telefon kad je prijem slab jer telefonu treba više energije za komunikaciju s baznom stanicom, pa je i radiovalno zračenje veće.

Ne kupujte mobilni telefon koji ima visoku "SAR" vrijednost¹. To znači da više zrači.

Ne kupujte zaštitne naprave, osim ako su neovisno testirane.

¹SAR (stupanj specifične apsorpcije) mjera je količine elektromagnetskog značenja koju tkivo tijela upije tijekom uporabe mobilnog telefona.

Tekst „Sigurnost mobilnih telefona“ s prethodnih dviju stranica preuzet je s jedne web-stranice.

Uz pomoć teksta „Sigurnost mobilnih telefona“ odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: SIGURNOST MOBILNIH TELEFONA

Koja je svrha **Ključnih pojmova**?

- A Opisati opasnosti korištenja mobilnih telefona
- B Ukazati na to da se stalno raspravlja o sigurnosti mobilnih telefona
- C Opisati mjere opreza koje bi trebali poduzeti ljudi koji se služe mobilnim telefonom
- D Ukazati na to da nisu otkriveni zdravstveni problemi prouzročeni mobilnim telefonima

SIGURNOST MOBILNIH TELEFONA - BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: opće razumijevanje

Prepoznati svrhu odjeljka (tablice) u objasnidbenom tekstu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B Ukazati na to da se stalno raspravlja o sigurnosti mobilnih telefona

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: SIGURNOST MOBILNIH TELEFONA

“Teško je dokazati da jedna stvar nedvojbeno izaziva drugu.”

Kakav je odnos između te tvrdnje i **da** i **ne** tvrdnji pod točkom 4 u tablici **Jesu li mobilni telefoni opasni?**

- A Ona podupire “da” tvrdnju, ali je ne dokazuje.
- B Ona dokazuje “da” tvrdnju.
- C Ona podupire “ne” tvrdnju, ali je ne dokazuje.
- D Ona pokazuje da je “ne” tvrdnja pogrešna.

SIGURNOST MOBILNIH TELEFONA - BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA:

Promišljanje i procjenjivanje: promišljati i procjenjivati sadržaj teksta

Prepoznati odnos između uopćene tvrdnje izvan teksta i dviju tvrdnji iz tablice

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C Ona podupire “ne” tvrdnju, ali je ne dokazuje.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: SIGURNOST MOBILNIH TELEFONA

Prouči točku 3. iz stupca **Ne** u tablici. Koji bi mogao biti jedan od tih “drugih čimbenika” u tom kontekstu? Objasni svoj odgovor:

.....

SIGURNOST MOBILNIH TELEFONA - BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA:

Promišljanje i procjenjivanje: promišljati i procjenjivati sadržaj teksta

Oslanjati se na opće znanje u promišljanju o podacima navedenima u tekstu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Navodi jedan čimbenik u suvremenom načinu života koji bi mogao biti povezan s umorom, glavoboljom ili gubitkom koncentracije. Objasnjenje može biti očito ili izravno navedeno:

- Nedostatak sna. Ako se ne naspavamo, bit ćemo umorni.
- Prevelika zaposlenost. Od toga smo umorni.
- Previše domaće zadaće, od nje smo umorni TE nas boli glava.
- Buka – od nje nas boli glava.
- Stres
- Rad dokasna
- Testovi
- Svijet je naprosto preglasan.
- Ljudi više nemaju vremena za odmor.
- Ljudi ne daju prednost stvarima koje su važne, pa postaju mrzovoljni i bolesni.
- Računala
- Onečišćenje
- Previše gledanja televizije
- Droga
- Mikrovalne pećnice
- Previše izmjenjivanja e-mail poruka.

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor:

- Umor [*ponavlja podatke iz teksta*]
- Iscrpljenost [*ponavlja podatke iz teksta*]
- Gubitak koncentracije [*ponavlja podatke iz teksta*]
- Glavobolje [*ponavlja podatke iz teksta*]
- Način života [*nejasno*]

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Bol u ušima
- Čašice za jaje

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: SIGURNOST MOBILNIH TELEFONA

Prouči tablicu naslovljenu **Ako se služite mobilnim telefonom ...**

Na kojoj od ovih pretpostavki je tablica zasnovana?

- A Ne postoji opasnost vezana uz korištenje mobilnih telefona.
- B Postoji dokazana opasnost vezana uz korištenje mobilnih telefona.
- C Ne zna se postoji li ili ne opasnost vezana uz korištenje mobilnih telefona, ali bi trebalo poduzeti mjere opreza.
- D Ne zna se postoji li ili ne opasnost vezana uz korištenje mobilnih telefona, ali se oni se ne bi smjeli upotrebljavati dok ne budemo potpuno sigurni.
- E Upute u stupcu **Svakako** namijenjene su onima koji opasnost shvaćaju ozbiljno, a upute u stupcu **Nikako** svima drugima.

SIGURNOST MOBILNIH TELEFONA - BODOVANJE 4

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: tumačiti

Prepoznati pretpostavku u jednom dijelu objasnidbenoga teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C Ne zna se postoji li ili ne opasnost vezana uz korištenje mobilnih telefona, ali bi trebalo poduzeti mjere opreza.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

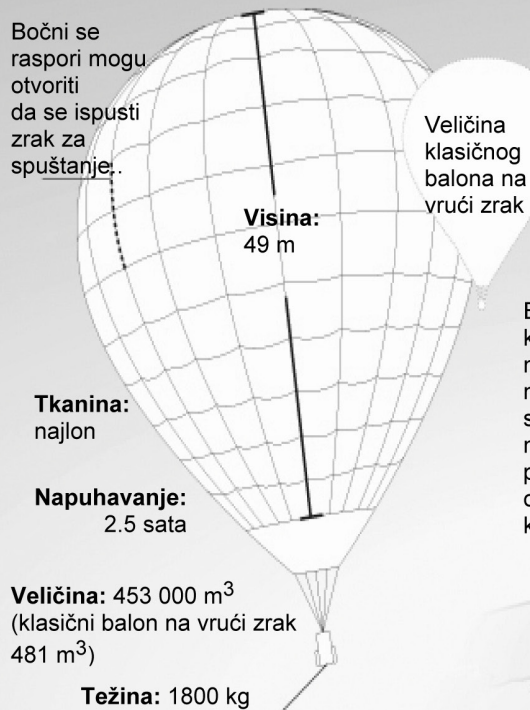
BALON

Visinski rekord za balone na vrući zrak

Indijski pilot Vijaypat Singhania srušio je visinski rekord za balone na vrući zrak 26. studenog 2005. godine. Bio je prva osoba koja je letjela u balonu 21 000 metara iznad razine mora.

Visinski rekord:
21 000 m

Bočni se raspori mogu otvoriti da se ispusti zrak za spuštanje.

Veličina klasičnog balona na vrući zrak

Balon je krenuo prema moru. Kad je naišao na strujanje iza mlažnjaka, ponovo je odnesen nad kopno.

Kisik: samo 4% onoga što je dostupno na razini tla.

Prijašnji rekord:
19 800 m

Temperatura:
-95 °C

Širokotrupni mlažnjak:
10 000 m

Gondola:
Visina: 2.7 m Širina: 1.3 m

Hermetički zatvorena kabina s izoliranim prozorima

Aluminijska konstrukcija kao kod zrakoplova

Vijaypat Singhania je tijekom putovanja nosio svemirsko odijelo.

© MCT/Bulls

Uz pomoć teksta "Balon" s prethodne stranice odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: **BALON**

Vijaypat Singhania koristio je tehnologije koje se susreću kod dva druga prijevozna sredstva. Koja su to prijevozna sredstva?

1. ....
2. ....

BALON - BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA:

Pristupanje podacima i pronalaženje podataka: pronaći podatke

Pronaći dva podatka koja su izravno navedena u opisnom tekstu u obliku dijagrama

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Upućuje I na zrakoplove I na svemirske letjelice (bilo kojim redom) [može navesti oba odgovora na jednoj crtij]:

1. Avion
2. Svemirska letjelica

1. Zrakoplovi
2. Svemirski brodovi

1. Zračni prijevoz
2. Svemirski prijevoz

1. Jumbo jet
2. Svemirske rakete

1. Mlažnjaci
2. Rakete

Djelomičan broj bodova

Kod 1: Upućuje SAMO na zrakoplove I I na svemirske letjelice:

- Svemirske letjelice
- Svemirski prijevoz
- Svemirske rakete

- Rakeete
- Avion
- Zrakoplovi
- Zračni prijevoz
- Mlažnjaci

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor:

- Zračni brodovi

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Svemirska odijela [*nije vrsta prijevoznog sredstva*]
- Jumbo jet [*ta pojednost nije potkrijepljena tekstom – upućivanje na jumbo jet zrakoplove nije važno u ovom pitanju*]

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: BALON

Zbog čega je u ovaj tekst stavljen crtež širokotrupnog mlažnjaka?

.....
.....

BALON - BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA:

Promišljanje i procjenjivanje: promišljati i procjenjivati sadržaj teksta

Prepoznati svrhu ilustracije u opisnom tekstu u obliku dijagrama

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Upućuje na visinu. Može upućivati na usporedbu između širokotrupnog mlažnjaka i balona:

- Da se pokaže koliko je visoko išao balon
- Da se naglasi činjenica da je balon išao stvarno jako visoko
- Da se pokaže koliko je impresivan bio njegov rekord – bio je na većoj visini od mlažnjaka!
- Kao referentna točka za visinu

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor:

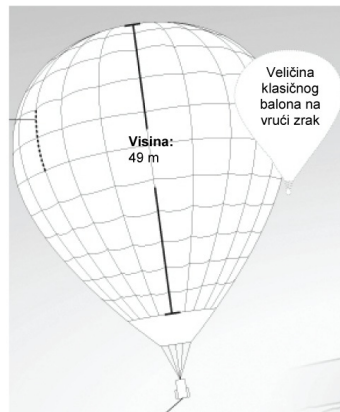
- Da se pokaže koliko je impresivan bio njegov rekord [*previše nejasno*]
- Da posluži kao usporedba

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- I baloni i mlažnjaci lete.
- Da lijepo izgleda

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: BALON

Zašto su prikazana dva crteža balona?

- A Da se uspoređi veličina Singhanijevog balona prije i nakon napuhavanja
- B Da se uspoređi veličina Singhanijevog balona s veličinom drugih balona na vrući zrak
- C Da se pokaže da Singhanijev balon sa zemlje izgleda malen
- D Da se pokaže da se Singhanijev balon gotovo sudario s drugim balonom

BALON - BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA:

Promišljanje i procjenjivanje: promišljati i procjenjivati sadržaj teksta

Prepoznati svrhu povezanih ilustracija u opisnom tekstu u obliku dijagrama

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B Da se uspoređi veličina Singhanijevog balona s veličinom drugih balona na vrući zrak

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: **BALON**

Koja je glavna misao ovoga teksta?

- A Singhania je bio u opasnosti tijekom svog putovanja balonom.
- B Singhania je postavio novi svjetski rekord.
- C Singhania je putovao i iznad mora i iznad kopna.
- D Singhanijev balon je bio golem.

BALON - BODOVANJE 4

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: razviti široko razumijevanje

Prepoznati glavnu misao opisnog teksta u obliku dijagrama

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B Singhania je postavio novi svjetski rekord.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

NAJVIŠE GRAĐEVINE

“Najviše građevine” je članak u jednom norveškom časopisu objavljenom 2006. godine.

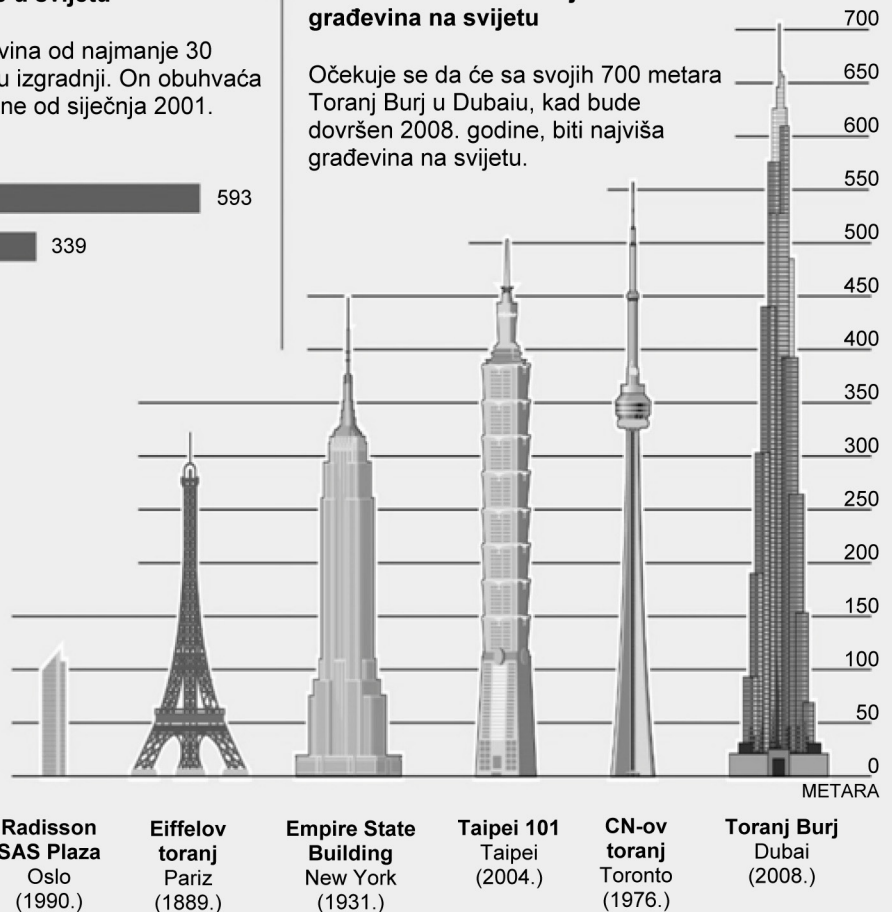
Grafikon 1: Najviše građevine u svijetu

Grafikon 1 prikazuje broj građevina od najmanje 30 katova koje su izgrađene ili su u izgradnji. On obuhvaća sve građevine koje su predložene od siječnja 2001. godine.

Grafikon 2: Neke od najviših građevina na svijetu

Očekuje se da će sa svojih 700 metara Toranj Burj u Dubaiu, kad bude dovršen 2008. godine, biti najviša građevina na svijetu.

Uz pomoć članka "Najviše građevine" s prethodne stranice odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: NAJVIŠE GRAĐEVINE

U trenutku kad je članak objavljen, koja je građevina prema grafikonu 2 bila najviša dovršena građevina?

.....

NAJVIŠE GRAĐEVINE - BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA:

Pristupanje podacima i pronalaženje podataka: pronaći podatke

Pronaći podatak koji je izravno prikazan u grafikonu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: CN-ov toranj

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

- Toranj Burj

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: NAJVIŠE GRAĐEVINE

Koju vrstu podataka pruža grafikon 1?

- A Usporedbu visina različitih građevina
- B Ukupan broj građevina u različitim gradovima
- C Broj građevina iznad određene visine u različitim gradovima
- D Podatke o stilovima građevina u različitim gradovima

NAJVIŠE GRAĐEVINE - BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: razviti široko razumijevanje

Uopćavati tip podataka prikazanih u grafikonu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C Broj građevina iznad određene visine u različitim gradovima

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: NAJVIŠE GRAĐEVINE

Radisson SAS Plaza Oslu, u Norveškoj, visoka je samo 117 metara. Zašto je uvrštena u grafikon 2?

.....
.....

NAJVIŠE GRAĐEVINE - BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA:

Promišljanje i procjenjivanje: promišljati i procjenjivati sadržaj teksta

Razumjeti ulogu čitateljstva u određivanju sadržaja teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Upućuje na činjenicu da članak dolazi iz norveškog časopisa ili da su čitatelji vjerojatno Norvežani:

- Dolazi iz norveškog časopisa.
- Napisan je za ljude iz Norveške pa mu je cilj dati osjećaj perspektive.
- Da pokaže ljudima u Norveškoj da nemaju baš jako visoke građevine!

Djelomičan broj bodova

Kod 1: Upućuje na to da je SAS Plaza referentna točka ili točka usporedbe bez upućivanja na Norvešku:

- Radi usporedbe
- Da se dobije referentna točka
- Da bismo razumjeli značenje skale

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor:

- 117 metara ipak je prilično visoko.
- Zato jer je ona jedna od najviših građevina u svijetu
- Ima 30 ili više katova.
- Ona je najviša građevina u Norveškoj [*previše nejasno –ne povezuje s ciljnom publikom teksta*].
- Jer je norveška [*previše nejasno – ne povezuje s ciljnom publikom teksta*]

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Ona je jedina hotel [*tačno, ali nije zato uvrštena u ovaj tekst*].
- Ona jedina nema šiljak [*tačno, ali nije zato uvrštena u ovaj tekst*].

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: NAJVIŠE GRAĐEVINE

Zamisli da se za dvadeset godina ponovo prikazuju podaci o visokim građevinama u članku poput ovog.

Dolje su navedena tri obilježja izvornog članka. Označi postoji li vjerojatnost da će se ta obilježja promijeniti za dvadeset godina zaokružujući "da" ili "ne" u donjoj tablici:

Obilježje članka	Postoji li vjerojatnost da će se promijeniti za dvadeset godina?
Gradovi prikazani u grafikonu 1	da / ne
Naslov grafikona 2	da / ne
Broj građevina prikazanih u grafikonu 1	da / ne

NAJVIŠE GRAĐEVINE - BODOVANJE 4

SVRHA PITANJA:

Promišljanje i procjenjivanje: promišljati i procjenjivati sadržaj teksta

Razlikovati strukturalna obilježja i sadržaj skupine grafikona

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Sva 3 točna: da, ne, da – tim redoslijedom

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

OBAVIJEST O DARIVANJU KRVI

Darivanje krvi je nužno.

Ne postoji niti jedan proizvod koji može potpuno nadomjestiti ljudsku krv. Darivanje krvi stoga je nenadoknadivo i nužno za spašavanje života.

U Francuskoj svake godine 500 000 bolesnika primi transfuziju krvi.

Pribor za uzimanje krvi sterilan je i koristi se jednokratno (igle, cijevi, vrećice).

Davanje krvi ne predstavlja nikakvu opasnost.

Darivanje krvi:

To je najpoznatija vrsta darivanja, a traje od 45 minuta do 1 sata.

Uzima se vrećica od 450 ml te nekoliko malih uzoraka na kojima će biti provedeni testovi i provjere.

- Muškarci mogu dati krv pet puta, a žene tri puta godišnje.
- Darivatelji mogu biti od 18 do 65 godina starosti.

Između svakog darivanja obavezan je razmak od 8 tjedana.

“Obavijest o darivanju krvi” s prethodne stranice preuzeta je s jedne francuske web-stranice. Uz pomoć teksta “Obavijest o darivanju krvi” odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: **OBAVIJEST O DARIVANJU KRVI**

Koja je glavna svrha “Obavijesti o darivanju krvi”?

- A Potaknuti ljude da daruju krv
- B Opisati opasnosti darivanja krvi
- C Objasniti gdje se može darovati krv
- D Pokazati da mnogi ljudi redovito daruju krv

OBAVIJEST O DARIVANJU KRVI - BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: razviti široko razumijevanje

Prepoznati glavnu svrhu oglasa

Maksimalan broj bodova

Kod 1: A Potaknuti ljude da daruju krv

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: **OBAVIJEST O DARIVANJU KRVI**

Osamnaestogodišnja djevojka, koja je u zadnjih dvanaest mjeseci dala krv dvaput, želi ponovo dati krv. Pod kojim uvjetom će joj to, prema “Obavijesti o darivanju krvi”, biti dopušteno?

.....
.....

OBAVIJEST O DARIVANJU KRVI - BODOVANJE 8

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: tumačiti

Povezivati podatke u kratkom tekstu radi izvođenja zaključka

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Navodi da mora proći dovoljno vremena od njenog zadnjeg darivanja:

- Ovisi o tome je li prošlo 8 tjedana od njenog zadnjeg darivanja ili ne.
- Može ako je prošlo dovoljno vremena, inače ne može.

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor:

- Vrijeme

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Može ako ima dovoljno godina.
- Može ako nije dala krv previše puta ove godine.

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: OBAVIJEST O DARIVANJU KRVI

U tekstu piše: "Pribor za uzimanje krvi sterilan je i koristi se jednokratno ..."

Zašto su u tekstu navedeni ti podaci?

- A Da nas uvjeri da je darivanje krvi sigurno
- B Da se naglasi da je darivanje krvi nužno
- C Da se objasni za što će se koristiti naša krv
- D Da se daju pojedinci o testovima i provjerama

OBAVIJEST O DARIVANJU KRVI - BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA:

Promišljanje i procjenjivanje: promišljati i procjenjivati sadržaj teksta

Prepoznati nagovornu svrhu rečenice u oglasu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: A Da nas uvjeri da je darivanje krvi sigurno

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

ŠKRTAC I NJEGOVO ZLATO

Ezopova basna

Neki škrtac proda sve što je imao i kupi grumen zlata koji zakopa u rupu u zemlji uz stari zid. Svakoga dana odlazi ga pogledati. Jedan od njegovih radnika primijeti njegove česte odlaske na to mjesto i odluči ga uhoditi. Ubrzo otkriva tajnu skrivenoga blaga te kopajući dođe do grumena zlata i ukrade ga. Došavši sljedeći put, škrtac ustanovi da je rupa prazna i počne čupati kosu i glasno kukati. Vidjevši ga obuzetog tugom i doznajući uzrok, jedan mu susjed reče: "Molim te ne tuguj toliko, već idi i uzmi kamen, položi ga u rupu i zamisli da je zlato još uvijek tamo. Bit će ti isto; jer dok je zlato ležalo tamo, nisi ga imao jer ga uopće nisi koristio".

Uz pomoć basne “Škrtac i njegovo zlato” s prethodne stranice odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: ŠKRTAC

Pročitaj donje rečenice i numeriraj ih prema redoslijedu događaja u tekstu:

Škrtac odluči pretvoriti sav svoj novac u grumen zlata.

Neki čovjek ukrade škrcu zlato.

Škrtac iskopa rupu i u nju sakrije svoje blago.

Susjed govori škrcu da zlato zamijeni kamenom.

ŠKRTAC – BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: tumačiti

Kronološki poredati događaje u priči

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Sva četiri točna: 1,3,2,4 – tim redoslijedom

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: ŠKRTAC

Koja je glavna poruka ove priče?

- A Ne gomilaj bogatstvo koje može biti ukradeno.
- B Vjerovati drugim ljudima je pogrešno.
- C Ne koristiti ono što imaš isto je kao i ne imati ga.
- D Ne tuguj nad onim što ne možeš promijeniti.

ŠKRTAC - BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: opće razumijevanje

Prepoznati glavnu misao basne

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C Ne koristiti ono što imaš isto je kao i ne imati ga.

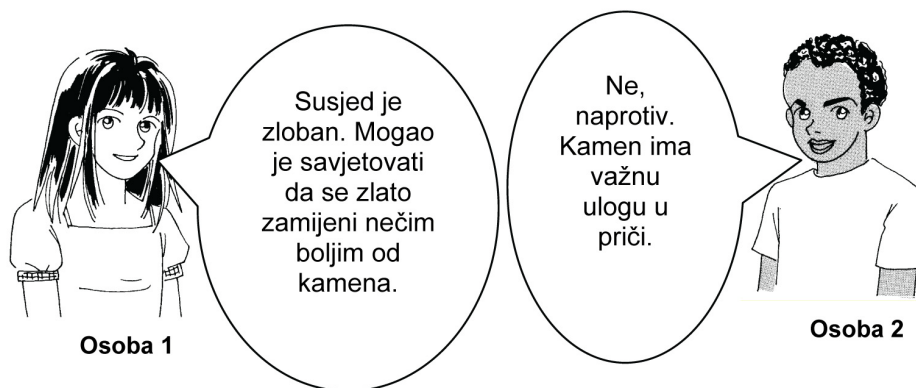
Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: ŠKRTAC

Ovo je dio razgovora između dvije osobe koje su pročitale basnu "Škrtac i njegovo zlato":

Što bi osoba 2 mogla reći da potkrijepi svoje stajalište?

.....

.....

ŠKRTAC - BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: tumačiti

Stvoriti vezu između jedne pojedinosti u priči i glavne misli priče

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Prepoznaje da se poruka priče temelji na tome da se zlato zamijeni nečim beskorisnim i bezvrijednim:

- Treba se zamijeniti nečim bezvrijednim da bi se naglasila poanta.
- Kamen ima važnu ulogu u priči jer glavna ideja glasi da je mogao isto tako zakopati kamen s obzirom na to kakvu je korist imao od zlata.
- Kad bi se zamijenilo nečim boljim od kamena, poslala bi se pogrešna poruka jer se treba zakopati stvar koja je stvarno beskorisna.
- Kamen je beskoristan, ali za škrcu je i zlato bilo beskorisno!
- Nešto bolje značilo bi nešto od čega može imati koristi. Zlato mu nije koristilo, to je taj čovjek želio reći.

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor:

- Kamen ima važnu ulogu u priči [*ponavlja ono što je navedeno u pitanju*].
- Treba biti kamen [*nedostaje objašnjenje*].
- Ne bi bilo isto [*previše nejasno*].

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Treba biti kamen jer je kamen težak.

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: ŠKRTAC

Zašto je škrtac zakopao zlato?

.....
.....

ŠKRTAC - BODOVANJE 4

SVRHA PITANJA:

Promišljanje i procjenjivanje: promišljati i procjenjivati sadržaj teksta

Stvarati pretpostavke o razlozima postupaka lika povezujući opće znanje s podacima iz teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Prepoznaje da je škrtac želio pohraniti zlato na sigurno Ili da se bojao:

- Da ga sakrije
- Mislio je da, ako ga sakrije, nitko ga neće moći uzeti.
- Želio je da bude na sigurnom.
- Očito je bio malo lud, pa je mislio da će biti sigurnije zakopano nego u banci! [*Zanemarite netočnu pretpostavku da su banke postojale u vrijeme kad je napisana ova basna*]

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor:

- Bio je lud.

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Želio ga je ukrasti.

Kod 9: Bez bodova

5. pitanje: ŠKRTAC

Kako je škrtac došao do grumena zlata?

.....

ŠKRTAC - BODOVANJE 5

SVRHA PITANJA:

Pristupanje podacima i pronalaženje podataka: pronaći podatke

Pronaći podatak koji je izravno naveden na početku kratkog teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Navodi da je prodao sve što je imao. Može prepričati ili izravno citirati tekst:

- Prodao je sve što je imao.
- Prodao je sve svoje stvari.

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor.

- Bio je njegov.
- Zaradio ga je.

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Ukrao ga je.

Kod 9: Bez odgovora

DEMOKRACIJA U ATENI

DIO A

Tukidid je povjesničar i vojnik koji je živio u petom stoljeću prije Krista, tijekom grčkog klasičnog razdoblja. Rođen je u Ateni. Za vrijeme Peloponeskog rata između Atene i Sparte (od 431. do 404. godine prije Krista) zapovijedao je flotom čija je zadaća bila štititi grad Amfipol u Trakiji. Nije uspio na vrijeme stići do grada. Grad je pao u ruke Braside, spartanskog generala, koji je protjerao Tukidida u dvadesetogodišnje izgnanstvo. To mu je pružilo priliku da prikupi iscrpne podatke od obiju zaraćenih strana i mogućnost provođenja istraživanja za svoje djelo *Povijest Peloponeskog rata*.

Tukidida smatraju jednim od velikih povjesničara antičkog doba. Opisuje razvoj povijesti usredotočujući se na prirodne uzroke i ponašanje svakog pojedinca umjesto na sudbinu ili posredovanje bogova. U njegovom djelu, činjenice nisu objašnjene kao obične anegdote, već kao pokušaj da se otkriju razlozi koji su naveli glavne likove da postupe na način na koji su postupili. Zbog važnosti koju pridaje ponašanju pojedinaca, Tukidid ponekad uvodi izmišljene govore – oni mu pomažu da objasni pobude povijesnih ličnosti.

DIO B

Sljedeći govor u čast vojnika palih u prvoj godini Peloponeskog rata Tukidid pripisuje atenskom vladaru Periklu (peto stoljeće prije Krista):

Naš sustav vlasti ne oponaša zakone susjednih država; prije smo uzor drugima nego oponašatelji. Naš se sustav zove demokracija, budući da upravljanje ne ovisi o nekolicini, već o mnoštvu. Naši zakoni svima daju jednaka prava u privatnom životu, dok ugled u javnom životu ovisi o zaslugama, a ne o društvenom položaju.

Također, društveni položaj ne priječi nikome da dođe na bilo koji javni položaj (...). Jednako kao što se ne uplićemo u privatni život, ne kršimo ni zakone kad je riječ o javnim stvarima. Slušamo one koje smo postavili na vlast i poštujemo same zakone, osobito one koji se odnose na zaštitu potlačenih te one nepisane zakone čije kršenje predstavlja opću sramotu.

Nadalje, pružamo obilje prilika za užitek duha. Kroz čitavu godinu slavimo uz igre i žrtve, a profinjenost naših domova svakodnevni je izvor užitka koji nam pomaže odagnati sve brige; dok brojni žitelji dovlače u Atenu proizvode iz cijeloga svijeta, tako da Atenjani poznaju plodove drugih država jednako kao i vlastite.

Tukidid, Povijest Peloponeskog rata (prilagođeno)

Uz pomoć teksta "Demokracija u Ateni" s prethodne stranice odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje : DEMOKRACIJA U ATENI

Zašto je Tukidid protjeran u izgnanstvo?

- A Nije uspio Atenjanima donijeti pobjedu kod Amfipola.
- B Preuzeo je zapovjedništvo nad flotom u Amfipolu.
- C Prikupljao je podatke od obiju zaraćenih strana.
- D Napustio je Atenjane da bi se borio sa Spartancima.

DEMOKRACIJA U ATENI - BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA:

Pristupanje podacima i pronalaženje podataka: pronaći podatke

Pronaći izravno navedeni podatak u zgnusnutom tekstu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: A Nije uspio Atenjanima donijeti pobjedu kod Amfipola

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: DEMOKRACIJA U ATENI

Jedan od ciljeva govora iz dijela B bio je odati počast vojnicima palim u prvoj godini Peloponeskog rata.

Koji je DRUGI cilj tog govora?

.....
.....

DEMOKRACIJA U ATENI - BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: opće razumijevanje

Prepoznati svrhu raspravljačkog teksta povezujući ga s njegovim kontekstom

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Navodi odgovor koji je vjerodostojan i u skladu s tekstem. Odgovori mogu upućivati na jedan ili više motiva za taj govor, uključujući: nagovor vojnika na nastavak borbe, utjehu obiteljima poginulih, buđenje ponosa kod građana Atene ili isticanje vrlina Atene u usporedbi sa Spartom ili

drugim gradovima:

- Navesti ljude da se ponose Atenom
- Promicati demokraciju
- Objasniti prednosti atenske demokracije
- Uvjeriti ljude da je Atena još dobro usprkos činjenici da se trenutno nalazi u nevolji
- Ohrabriti optimizam i pozitivne stavove
- Pobuditi zanimanje ljudi
- Promicati domoljublje
- Pobijediti na sljedećim izborima
- Postati popularniji
- Pobuditi kod ljudi neprijateljstvo prema Spartancima

Upućuje na to da je Tukididova namjera razumjeti Periklove pobude ili način razmišljanja:

- Objasniti Periklove motive/psihologiju
- Objasniti zašto je učinio to što je učinio

Djelomičan broj bodova

Kod 1: Odgovor upućuje samo na objašnjavanje načina na koji demokracija funkcionira:

- Osvrnuti se na temu demokracije
- Objasniti ljudima što je demokracija.

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor:

- Odati počast palim vojnicima [*ponavlja ono što je navedeno u pitanju*]
- Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:
- Tema govora bila je Atena [*nije naveden cilj*]
- Nasmijati ljude [*netočno*]

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: DEMOKRACIJA U ATENI

Tko je napisao govor iz dijela B? Obrazloži svoj odgovor pozivajući se na tekst:

.....
.....

DEMOKRACIJA U ATENI - BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: tumačiti

Prepoznati odnos između dvaju tekstova povezujući navedene podatke

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Navodi (izravno ili neizravno) Tukidida kao autora govora TE upućuje na to da Tukidid pripisuje taj govor Periklu. Može prepričati ili izravno citirati tekst:

- Tukidid. Piše "Tukidid pripisuje Periklu".
- Tukidid. "Ponekad uvodi izmišljene govore – oni mu pomažu da objasni pobude povijesnih ličnosti."
- Navedeno je da Tukidid izmišlja govore za ljude o kojima piše.

Djelomičan broj bodova

Kod 1: Navodi Tukidida kao autora govora bez obrazloženja:

- Tukidid.
- Povjesničar i vojnik [*neizravno upućivanje na Tukidida*]

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor:

- Netko drugi [*previše nejasno*]

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Periklo
- Pisao je tijekom Peloponeskog rata.

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: DEMOKRACIJA U ATENI

Po čemu se, prema tekstu, Tukidid razlikovao od drugih povjesničara svoga doba?

- A Pisao je o običnim ljudima, a ne o junacima.
- B Koristio je anegdote umjesto pukih činjenica.
- C Objasnio je povijesne događaje pišući o njihovim natprirodnim uzrocima.
- D Bio je usredotočen na razloge koji su naveli ljude da postupe na način na koji su postupili.

DEMOKRACIJA U ATENI - BODOVANJE 4

SVRHA PITANJA:

Pristupanje podacima i pronalaženje podataka: pronaći podatke

Pronaći podatak koji je izravno naveden u zgnusnutom tekstu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: D Bio je usredotočen na razloge koji su naveli ljude da postupe na način na koji su postupili.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

5. pitanje: DEMOKRACIJA U ATENI

Pogledaj ovaj dio teksta, koji se nalazi pri kraju dijela B:

“Nadalje, pružamo obilje prilika za užitek duha. Kroz čitavu godinu slavimo uz igre i žrtve, a profinjenost naših domova svakodnevni je izvor užitka koji nam pomaže odagnati sve brige.”

Koja od sljedećih rečenica najbolje sažima taj dio teksta?

- A Sustav vlasti u Ateni omogućuje svim ljudima da stvaraju zakone.
- B Razonoda i ljepota sastavni su dio ugodnoga života koji se može voditi u Ateni.
- C Atenjani žive previše rastrošno i ne mogu shvatiti život ozbiljno.
- D Javni i privatni život smatraju se istom stvari.

DEMOKRACIJA U ATENI - BODOVANJE 5

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: tumačiti

Protumačiti rečenicu iz informativnog teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B Razonoda i ljepota sastavni su dio ugodnoga života koji se može voditi u Ateni.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

ODREDIŠTE BUENOS AIRES

I tako su se tri poštanska zrakoplova iz Patagonije¹, Čilea i Paragvaja vraćala u Buenos Aires s juga, zapada i sjevera. Tamo ih je čekao teret kako bi, oko ponoći, mogao uzletjeti zrakoplov za Europu.

Tri pilota, svaki iza kućišta motora teškog poput tegljača, izgubljena u noći, razmišljala su o svome letu i, približavajući se golemom gradu, željela se polako spustiti s olujnog ili mirnog neba, poput čudnih seljaka koji se spuštaju sa svoje planine.

Rivière, koji je bio odgovoran za cjelokupan postupak, koračao je tamo-amo po buenosaireskoj pisti. Bio je šutljiv, jer sve dok ne stignu tri zrakoplova, dan mu je ispunjen zloslutnim osjećajem. Iz minute u minutu, kako su mu stizali telegrami, Rivière je osjećao da dobiva još jednu bitku protiv sudbine, umanjuje nepoznato, i da izvlači svoju posadu iz noći, prema obali.

Jedan od radnika došao je do Rivièrea i dao mu radio poruku:

Čileanska pošta javlja da vidi svjetla Buenos Airesa.

Dobro.

Začas će Rivière čuti taj zrakoplov; noć je već predavala jednoga od njih, baš kao što more, nabujalo plimom i osekom i tajnama, predaje obali blago koje je toliko dugo razbacivalo naokolo. A kasnije će mu predati i drugu dvojicu.

Onda će završiti današnji posao. Zatim će iscrpljeni radnici otići na počinak, a zamijenit će ih odmorna posada. No Rivière neće imati odmora: pošta iz Europe će ga još jednom ponovo ispuniti strepnjom. I uvijek će biti tako. Uvijek.

Antoine de Saint-Exupéry. *Vol de Nuit*. © Éditions Gallimard

---

¹ Južna regija Čilea i Argentine

“Odredište Buenos Aires” s prethodne stranice ulomak je iz romana koji je napisan 1931. godine. Roman se temelji na iskustvu autora kao poštanskog pilota u Južnoj Americi.

Uz pomoć tog ulomka odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: ODREDIŠTE BUENOS AIRES

U koje doba dana se odvija priča? Potkrijepi svoj odgovor služeći se tekstom:

.....
.....

ODREDIŠTE BUENOS AIRES - BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: tumačiti

Koristiti jedan od nekoliko podataka iz teksta da bi se zaključilo kada se događa radnja u priči

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Navodi da se letovi odvijaju tijekom noći ili večeri (ali ne u ponoć ili nakon ponoći) TE daje objašnjenje točno navodeći podatke iz teksta. Može prepričati ili izravno citirati tekst:

- Po noći, piše da su “izgubljeni u noći”.
- Navečer. Čeka ih da dođu kako bi europski zrakoplov mogao krenuti u ponoć.
- Bilo je po noći jer “noć je predavala jednoga od njih”.
- Prije ponoći, jer tada kreće europski zrakoplov.
- Između 8 sati navečer i ponoći. Znamo da je mrak, ali nije ponoć. Tada kreće drugi zrakoplov.

Djelomičan broj bodova

Kod 1: Navodi da se letovi odvijaju tijekom noći ili večeri (ali ne u ponoć ili nakon ponoći) ali ne navodi dokaze iz teksta da potkrijepi svoj odgovor:

- Po noći

Bez bodova

Kod 0: Navodi da se letovi odvijaju u ponoć ili nakon ponoći:

- “Okolo ponoći bi mogao uzletjeti” [nevažan citat iz teksta]
- “Okolo ponoći” [nevažan citat iz teksta]
- Nakon ponoći

Navodi nedostatan ili nejasan odgovor.

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Ujutro
- Poslije podne

- Tijekom dana
- U 9 sati navečer [ili u bilo koje drugo točno utvrđeno vrijeme]

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: ODREDIŠTE BUENOS AIRES

Kako se Rivière osjeća na svom poslu? Obrazloži svoj odgovor pozivajući se na tekst:

.....
.....

ODREDIŠTE BUENOS AIRES - BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: tumačiti

Obrazložiti mišljenje služeći se podacima iz teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Opisuje kako se Rivière osjeća na svom poslu upućujući na stres, upornost, opterećenost ili na osjećaj obveze izvršavanja dužnosti TE daje obrazloženje upućujući na relevantni dio teksta. Može upućivati na tekst općenito ili može prepričati ili izravno citirati tekst. Citat mora biti u skladu s navedenom emocijom:

- Potpuno je obuzet, to je vidljivo iz zadnjeg retka, jer se nikad ne odmara.
- Pod stresom je. Dan mu je "ispunjen zloslutnim osjećajem".
- Opterećen je, čitav dan je zabrinut za ta tri zrakoplova, a onda još mora brinuti i o europskom zrakoplovu!
- Pomirio se sa sudbinom. Iz zadnje riječi "uvijek" vidljivo je da misli da se stvari nikad neće promijeniti.
- Stvarno mu je stalo do posla. Ne može se opustiti dok ne sazna da su svi sigurni [općenito upućuje na tekst].

Djelomičan broj bodova

Kod 1: Opisuje kako se Rivière osjeća na svom poslu upućujući na stres, upornost, opterećenost ili na osjećaj obveze izvršavanja dužnosti bez obrazloženja koje upućuje na tekst:

- Osjeća se uistinu odgovornim za stvari koje se događaju.
- Pod stresom je

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor.

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Voli svoj posao jer kontrolira mnoge stvari [nije potkrijepljeno tekstom].
- Misli da je super jer može promatrati zrakoplove [nije potkrijepljeno tekstom].

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: ODREDIŠTE BUENOS AIRES

“Odredište Buenos Aires” napisano je 1931. godine. Što misliš, bi li Rivière i danas bio jednako zabrinut? Obrazloži svoj odgovor:

.....
.....

ODREDIŠTE BUENOS AIRES - BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA:

Promišljanje i procjenjivanje: promišljati i procijeniti sadržaj teksta

Stvarati pretpostavke o učinku koji bi promjena u kontekstu priče mogla imati na lika u priči

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovara (ili neizravno upućuje na) “da” ILI “ne” i navodi vremensku usporedbu TE potkrjepljuje svoj odgovor. Može upućivati na materijalne aspekte poput tehnološkog napretka ili povećanje sigurnosti ILI na psihološke aspekte poput zabrinutosti. Odgovor mora biti u skladu s točnim tumačenjem teksta:

- Sada piloti (zrakoplovi) imaju veoma sofisticirane uređaje za orijentaciju, koji rješavaju tehničke probleme kad su vremenske prilike loše.
- Ne, danas zrakoplovi imaju radare i sustave automatskog pilotiranja pomoću kojih mogu izbjeći opasne situacije.
- Da, zrakoplovi su još uvijek opasni, kao i sva druga prijevozna sredstva. Opasnost od pada ili kvara na motoru nije nikad isključena.
- Danas su nove tehnologije i tehnološki napredak jako važni u zrakoplovima i na zemlji.
- Da, još postoji opasnost od nesreća.
- Ne, prije nije bilo bojazni od terorističkih napada.

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor:

- Ne, današnji strahovi su drugačiji.
- Da, učinjen je određeni napredak.
- U jednu ruku da, ali u današnjem kontekstu [*nejasno*].
- S godinama ljudi bi to promijenili [*nejasno*].

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Ne, jer se danas ne putuje po noći [*netočno, ne vrijedi za stvarni svijet*].
- Ne, jer su danas piloti bolje osposobljeni [*nevažno*].
- Ne, Rivière je zaista zadovoljan sa svojim poslom, a danas trebamo biti zabrinuti zbog terorista [*pogrešno protumačeni tekst*].

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: ODREDIŠTE BUENOS AIRES

Što se događa glavnom liku u ovom tekstu?

- A Doživljava neugodno iznenađenje.
- B Odlučuje promijeniti posao.
- C Čeka da se nešto dogodi.
- D Naučio je slušati druge.

ODREDIŠTE BUENOS AIRES - BODOVANJE 4

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: razviti široko razumijevanje

Prepoznati glavnu radnju u pripovjednom tekstu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C Čeka da se nešto dogodi.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

5. pitanje: ODREDIŠTE BUENOS AIRES

Po čemu su noć i more slični prema predzadnjem odlomku teksta ("Začas će ...")?

- A Oboje skrivaju ono što je u njima.
- B Oboje su bučni.
- C Oboje su ljudi ukrotili.
- D Oboje su opasni za ljude.
- E Oboje su tihi.

ODREDIŠTE BUENOS AIRES - BODOVANJE 5

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: tumačiti

Razumjeti objekt usporedbe u metafori

Maksimalan broj bodova

Kod 1: A Oboje skrivaju ono što je u njima.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

KAZALIŠTE PRIJE SVEGA

Radnja se odigrava u dvorcu na plaži u Italiji.

PRVI ČIN

Ukrašena gostinjska soba u veoma lijepom dvorcu na plaži. Vrata s desne i s lijeve strane. Na sredini pozornice postavljena je dnevna soba: trosjed, stol i dva naslonjača. Veliki prozori u pozadini. Zvezdana noć. Pozornica je u mraku. Kad se zastor podigne,
10 *čuje se glasan razgovor muškaraca iza vrata na lijevoj strani. Vrata se otvaraju i ulaze tri gospodina u večernjim odijelima. Jedan od njih odmah pali svjetlo. U tišini se upućuju prema sredini i staju oko stola. Zajedno*
15 *sjedaju, Gál u naslonjač s lijeve strane, Turai u naslonjač s desne strane, a Ádám na trosjed u sredini. Veoma duga, gotovo neugodna tišina. Namještaju se protežući se. Tišina. A onda:*

20 **GÁL**

Zašto si toliko zamišljen?

TURAI

Razmišljam o tome koliko je teško započeti predstavu. Uvesti sve glavne likove na
25 početku, kad sve kreće.

ÁDÁM

Mislim da to mora biti teško.

TURAI

I jest - vraški teško. Predstava počinje.
30 Publika se utiša. Glumci ulaze na pozornicu i muke počinju. Prođe cijela vječnost, ponekad čak i četvrt sata, dok publika ne shvati tko je tko i što svi oni rade.

GÁL

35 Čudan ti je um. Zar ni na trenutak ne možeš zaboraviti na svoj posao?

TURAI

To je nemoguće.

GÁL

40 Ne prođe ni pola sata a da ne pričaš o kazalištu, glumcima, kazališnim komadima. Ima i drugih stvari na ovome svijetu.

TURAI

Nema. Ja sam dramski pisac. To je moje
45 prokletstvo.

GÁL

Ne bi smio biti toliki rob svoga posla.

TURAI

Tko ga ne savlada, njegov je rob. Nema
50 sredine. Vjeruj mi, nije lako dobro započeti predstavu. To je jedan od najtežih problema scenografije. Brzo uvesti likove. Pogledajmo ovu scenu ovdje s nama trojicom. Tri gospodina u večernjim odijelima. Recimo da
55 na početku drame ne ulaze u salon ovoga otmjenog dvorca, već na pozornicu. Trebali bi razgovarati o mnoštvu nezanimljivih tema dok se ne otkrije tko smo. Ne bi li to sve bilo mnogo lakše započeti tako da ustanemo i
60 predstavimo se? *Ustaje.* Dobra večer. Nas trojica smo gosti u ovom dvorcu. Upravo smo došli iz blagovaonice gdje smo dobro večerali i popili dvije boce šampanjca. Zovem se Sándor Turai, pisac sam kazališnih komada,
65 pišem kazališne komade već trideset godina, to mi je posao. Eto. Red je na tebi.

GÁL

Ustaje. Zovem se Gál. I ja sam kazališni pisac. I ja pišem kazališne komade, i to
70 zajedno s ovim gospodinom. Poznati smo duo kazališnih pisaca. Na svim plakatima dobrih komedija i opereta piše: napisali Gál i Turai. Naravno, to je i moj posao.

GÁL i TURAI

75 *Zajedno.* A ovaj mladić ...

ÁDÁM

Ustaje. Ovaj mladić je, ako mi dopustite, Albert Ádám, star dvadeset i pet godina,

skladatelj. Napisao sam glazbu za najnoviju
80 operetu ove ljubazne gospode. To mi je prvo
djelo za pozornicu. Ova su me dva vremenšna
anđela otkrila i sada bih, uz njihovu pomoć,
želio postati slavan. Pozvali su me u ovaj
dvorac. Dali su mi sašiti frak i večernje
85 odijelo. Drugim riječima, siromašan sam i
nepoznat, zasada. Osim toga, siročče sam i
odgojila me baka. Baka mi je umrla. Potpuno
sam sam na ovome svijetu. Bez imena i
novca.

90 **TURAI**
Ali si mlad.

GÁL
I nadaren.

ÁDÁM
95 I zaljubljen sam u solisticu.

TURAI

Nisi to trebao dodati. Svaki gledatelj bi to
ionako shvatio.

Svi sjedaju.

100 **TURAI**

Dakle, ne bi li to bio najlakši način da se
započne predstava?

GÁL

Kad bi to bilo dopušteno činiti, bilo bi lako
105 pisati kazališne komade.

TURAI

Vjerujte mi, nije baš toliko teško. Samo
zamislite da je sve ovo ...

GÁL

110 Dobro, dobro, dobro, samo nemoj opet početi
pričati o kazalištu. Dosta mi ga je. Pričat ćemo
sutra, ako želiš.

“Kazalište prije svega” početak je kazališnog komada mađarskog dramskog pisca Ferenc Molnara.

Uz pomoć teksta “Kazalište prije svega” na prethodne dvije stranice odgovori na sljedeća pitanja (Napomena: brojevi redaka s lijeve strane teksta pomoći će ti da lakše pronađeš dijelove koji se spominju u pitanjima):

1. pitanje: KAZALIŠTE PRIJE SVEGA

Što su likovi u kazališnom komadu radili **upravo prije** nego što se podigao zastor?

.....

KAZALIŠTE PRIJE SVEGA - BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA:

Pristupanje informacijama i pronalaženje informacija: pronaći informacije

Pronaći gdje se spominje radnja koja se odvija prije događaja u drami

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Upućuje na večeru ili ispijanje šampanjca. Može prepričavati ili izravno citirati tekst:

- Upravo su večerali i pili šampanjac.
- “Upravo smo došli iz blagovaonice gdje smo dobro večerali” *[izravan citat]*.
- “dobro večerali i popili dvije boce šampanjca” *[izravan citat]*.
- Večera i pića
- Večera
- Pili šampanjac.
- Večerali i pili.
- Bili su u blagovaonici.

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor.

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Nas trojica smo gosti u ovom dvorcu.
- Glasno razgovaraju iza vrata *[ovo je dio prvog čina, a ne prije njega.]*
- Dali su sašiti frak i večernje odijelo za Adama *[ne **upravo** prije događaja u tekstu].*
- Spremali se za izlazak na pozornicu *[upućuje na glumce, a ne na likove].*
- Odigrava se u jednom dvorcu na plaži u Italiji.
- Razgovarali o kazalištu.

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: KAZALIŠTE PRIJE SVEGA

“Prođe cijela vječnost, ponekad čak i četvrt sata ...” (reci 31-32)

Zašto je, prema Turaiu, četvrt sata “vječnost”?

- A To je dugo vremena da bi se od publike očekivalo da mirno sjedi u prepunom kazalištu.
- B Čini se kao da je potrebna cijela vječnost da se razjasni situacija na početku predstave.
- C Uvijek se čini da je dramskom piscu potrebno dugo vremena da napiše početak kazališnog komada.
- D Čini se kao da vrijeme sporo teče kad se u kazališnom komadu odigrava neki važan događaj.

KAZALIŠTE PRIJE SVEGA – BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: tumačiti

Zaključiti koje je značenje rečenice u drami uz pomoć kontekstualnih podataka

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B Čini se kao da je potrebna cijela vječnost da se razjasni situacija na početku predstave.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: KAZALIŠTE PRIJE SVEGA

Jedan čitatelj je izjavio: “Od sva tri lika, Ádám je vjerojatno najviše uzbuđen zbog boravka u dvorcu”.

Što bi taj čitatelj mogao reći da potkrijepi svoje mišljenje? Obrazloži svoj odgovor uz pomoć teksta:

.....
.....

KAZALIŠTE PRIJE SVEGA - BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: tumačiti

Potkrijepiti mišljenje analizirajući motivaciju lika u kazališnom komadu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Ukazuje na suprotnost između Adama i druga dva lika upućujući na jednu ili više sljedećih činjenica: Ádám je najsiromašniji ili najmlađi od sva tri lika; nema iskustva (kao slavna osoba):

- Adam je siromašan, vjerojatno je uzbuđen što odsjeda u otmjenom dvorcu.
- Sigurno je sretan što je s dvije osobe koje ga mogu učiniti slavnim.
- Sklada glazbu s dva veoma poznata čovjeka.
- Mlad je, a mladi ljudi se više uzbuđuju zbog stvari, to je činjenica!
- Mlad je da bi odsjeo u dvorcu [*minimalno*].
- Ima najmanje iskustva [*minimalno*].

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor:

- Uzbuđen je [*ponavlja ono što je navedeno u pitanju*].

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- On je umjetnik.
- Zaljubio se [*ne objašnjava zašto je uzbuđen što odsjeda u dvorcu*].
- Adam je sigurno uzbuđen; sigurno će doći solistica [*nije potkrijepljeno u tekstu*]
- Dobio je večernje odijelo [*dodatna pojedinost, ali nije sam razlog*]

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: KAZALIŠTE PRIJE SVEGA

Općenito gledajući, što dramski pisac Molnar čini u ovom ulomku?

- A Pokazuje način na koji će svaki lik riješiti vlastite probleme.
- B Pokazuje preko likova kako izgleda vječnost u kazališnom komadu.
- C Daje primjer tipične i tradicionalne uvodne scene u kazališnom komadu.
- D Koristi likove da izraze jedan od njegovih vlastitih problema s kreativnošću.

KAZALIŠTE PRIJE SVEGA - BODOVANJE 4

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: razviti široko razumijevanje

Prepoznati konceptualnu temu drame

Maksimalan broj bodova

Kod 1: D Koristi likove da izraze jedan od njegovih vlastitih problema s kreativnošću.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

RAD NA DALJINU

Put budućnosti

Zamislite samo kako bi bilo divno ići “raditi na daljinu”¹ elektronskom autocestom te obavljati sav posao na računalu ili telefonom! Ne biste se više trebali gužvati u kratkim autobusima ili vlakovima ili gubiti sate i sate putujući na posao i s posla. Mogli biste raditi gdje god želite – pomislite samo na sve mogućnosti zapošljavanja koje bi vam se otvorile!

Maja

Katastrofa na pomolu

Skraćivanje sati utrošenih na putovanje i smanjivanje potrošnje potrebne energije nesumnjivo je dobra zamisao. Da bi se to postiglo, treba poboljšati javni promet ili osigurati da se radna mjesta nalaze blizu mjesta gdje ljudi žive. Ambiciozna ideja da bi rad na daljinu trebao postati sastavni dio svačijeg života dovest će samo do toga da će ljudi postati sve više zaokupljeni samima sobom. Želimo li uistinu da se naš osjećaj da smo dio zajednice još više pogorša?

Robert

“Rad na daljinu” je izraz koji je izmislio Jack Nilles u ranim 1970-ima kako bi opisao oblik rada u kojemu radnici rade na računalu udaljeni od središnjeg ureda (na primjer kod kuće) i šalju podatke i dokumente središnjem uredu preko telefonskih linija.

Uz pomoć gornjeg teksta “Rad na daljinu” odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: RAD NA DALJINU

Kakav je odnos između tekstova “Put budućnosti” i “Katastrofa na pomolu”?

- A Koriste različite argumente da bi došli do istog općeg zaključka.
- B Napisani su istim stilom, ali imaju potpuno različite teme.
- C Iznose isto opće stajalište, ali dolaze do različitih zaključaka.
- D Iznose oprečna stajališta o istoj temi.

RAD NA DALJINU - BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: opće razumijevanje

Prepoznati odnos između dva kratka raspravljачka teksta (suprotnost)

Maksimalan broj bodova

Kod 1: D Iznose oprečna stajališta o istoj temi.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: RAD NA DALJINU

Navedi jednu vrstu posla koji bi bilo teško obavljati radom na daljinu? Obrazloži svoj odgovor:

.....
.....

RAD NA DALJINU – BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA:

Promišljanje i procjenjivanje: promišljati i procjenjivati sadržaj teksta

Navesti primjer koji odgovara kategoriji opisanoj u tekstu služeći se općim znanjem

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Navodi vrstu posla i daje vjerodostojno obrazloženje zašto neka osoba ne bi mogla obavljati tu vrstu posla radom na daljinu. Odgovor MORA točno navoditi zašto je nužno biti fizički prisutan na određenom poslu:

- Građevinar. Teško je raditi s drvetom i ciglama od nekuda.
- Sportaš. Mora biti stvarno tamo da bi se bavio sportom.
- Vodoinstalater. Ne može se popraviti nečiji sudoper od kuće!
- Kopanje jama jer se mora biti na tom mjestu.
- Medicinska sestra – teško je provjeravati jesu li pacijenti dobro preko interneta.

Bez bodova

Kod 0: Navodi vrstu posla bez obrazloženja I/II daje obrazloženje koje nije vezano uz rad na daljinu:

- Kopanje jama
- Vatrogasac
- Student
- Kopanje jama jer je to težak posao [objašnjenje ne govori zašto bi zbog toga bilo teško raditi na daljinu].

Navodi nedostatan ili nejasan odgovor:

- Moraš biti tamo.

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Menadžer. Ionako te nitko ne primjećuje [*nevažno objašnjenje*].

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: RAD NA DALJINU

S kojom od sljedećih tvrdnji bi se **oboje**, i Maja i Robert, složili?

- A Ljudima bi trebalo dozvoliti da rade onoliko sati koliko žele.
- B Nije dobro da ljudi troše previše vremena na putovanje do posla.
- C Rad na daljinu ne bi bio prikladan za svakoga.
- D Uspostavljanje društvenih odnosa najvažniji je dio posla.

RAD NA DALJINU - BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA:

Objedinjavanje i tumačenje: tumačiti

Prepoznati zajedničko stajalište izneseno u dva kratka raspravljачka teksta

Maksimalan broj bodova

Kod 1: B Nije dobro da ljudi troše previše vremena na putovanje do posla.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

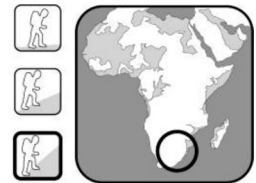
Kod 9: Bez odgovora

AFRIČKI TREKKING

Trekking sjevernom stranom Drakensberga:

Južna Afrika / Lesoto

Osnovni podaci

OPĆI PREGLED

- Trekking sjevernom stranom Drakensberga obuhvaća prelaženje sjeverne strmine Drakensberga na velikoj nadmorskoj visini. Put, koji je duljine otprilike 40 milja (65km), proteže se preko granice između Južne Afrike i Lesota i traje 5 napornih dana. Trekking je prepun zanimljivosti, od veličanstvenog pogleda preko Amfiteatra na Đavolji zub kad se kreće prema Lančanim ljestvama, do izlaska sunca koji se vidi iz Mponjwane, zbog čega se isplati naviti budilicu.
- Polazak: parkiralište Straža u Nacionalnom parku Royal Natal
- Povratak: hotel Vrh katedrale
- Zahtjevnost i nadmorska visina: Riječ je o pješačenju po visokoj planini na jednom od zabačenijih područja planinskog lanca Drakensberg. Kretanje može biti prilično naporno, a dani dugi. Za sigurno prelaženje potrebna je dobra orijentacija.

POVOLJNO VRIJEME I GODIŠNJE DOBA

- Preporučeni mjeseci za posjet: travanj, svibanj, lipanj ili rujanj, listopad, studeni
- Klima: Ljeta na Drakensbergu mogu biti veoma vruća i jako vlažna. Zime su mnogo suše, ali uvijek postoji mogućnost oborina, često u obliku snijega u visokim predjelima. U proljeće i jesen dnevne temperature su idealne (između 60°F/15°C i 70°F/20°C), no noću se često spuštaju ispod točke smrzavanja.

Temperatura i oborine

Najviša prosječna dnevna temperatura

(°F)	72	70	70	66	63	60	60	63	66	68	70	70
(°C)	22	21	21	19	17	15	15	17	19	20	21	21

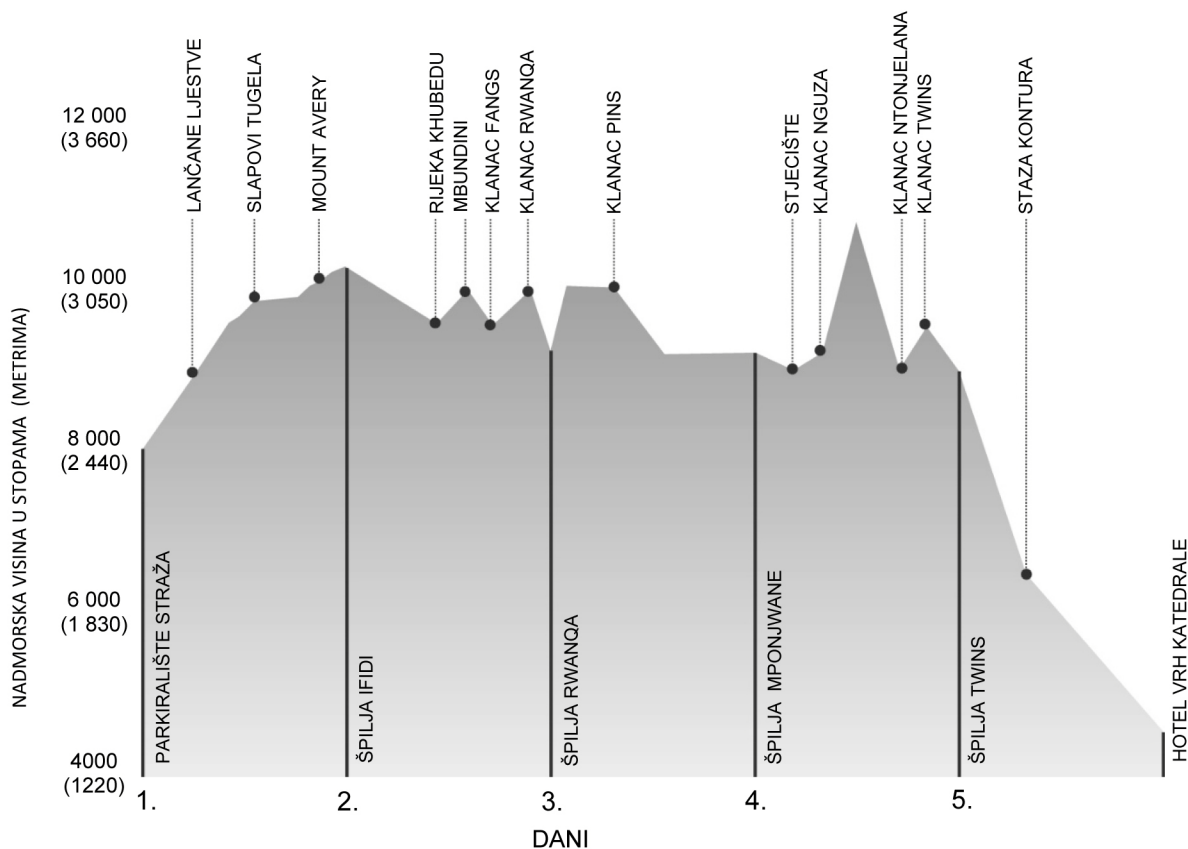
Najniža prosječna dnevna temperatura

(°F)	55	55	54	48	46	41	41	43	46	48	52	54
(°C)	13	13	12	9	8	5	5	6	8	9	11	12

Prosječna mjesečna količina oborina

(inča)	9,3	8,5	7,7	3,1	1,1	0,6	0,5	1,3	2,4	4,0	6,5	7,9
(milimetara)	237	216	196	78	29	14	12	33	62	101	165	201
	SIJ	VELJ	OŽU	TRA	SVI	LIP	SRP	KOL	RUJ	LIST	STU	PRO

Tekst "Afrički trekking", koji se nalazi gore i na prethodnoj stranici, izvadak je iz knjige Klasični trekking.

Uz pomoć teksta "Afrički trekking" odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: afrički trekking

Na kojoj se nadmorskoj visini nalazi parkiralište Straža? Navedi svoj odgovor u stopama i metrima:

..... stopa

..... metara

AFRIČKI TREKKING - BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA:

Pristupanje podacima i pronalaženje podataka: pronaći podatke

Pronaći podatke koji su izravno navedeni u grafičkom prikazu

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Odgovara 8000 (stopa) TE 2440 (metara).

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori:

- 8000 metara, 2440 stopa
- 6000 metara, 1830 stopa

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: AFRIČKI TREKKING

Prema navedenim informacijama, gdje bi prespavao/la nakon drugog dana pješačenja?

- A Na parkiralištu Straža.
- B U špilji Ifidi.
- C U špilji Rwanqa.
- D U špilji Mponjwane.
- E U špilji Twins.
- F U hotelu Vrh katedrale.

AFRIČKI TREKKING - BODOVANJE 7

SVRHA PITANJA:

Pristupanje podacima i pronalaženje podataka: pronaći podatke

Pronaći podatak koji je izravno prikazan u opisnom tekstu mješovitog oblika

Maksimalan broj bodova

Kod 1: C U špilji Rwanqa.

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: AFRIČKI TREKKING

Što misliš, koji dan trekkinga bi bio najteži? Obrazloži svoj odgovor služeći se navedenim podacima:

.....
.....

AFRIČKI TREKKING - BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA:

Promišljanje i procjenjivanje: promišljati i procjenjivati sadržaj teksta

Potkrijepiti mišljenje služeći se podacima iz opisnog teksta mješovitog oblika

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Upućuje na 1. dan, 2. dan, 3. dan, 4. dan ILI 5. dan TE navodi obrazloženje koje je vjerodostojno i u skladu s tekstem. Mora upućivati (izravno ili neizravno) na tekst:

- dan. Cijelo vrijeme se ide uzbrdo.
- dan. Za mene je ići uzbrdo, pa nizbrdo, onda opet uzbrdo, pa nizbrdo, gore nego stalno ići uzbrdo ili nizbrdo.
- dan. Tamo je grozan vrh.
- dan. Onaj vrh izgleda prilično strmo.
- dan. Cijelo vrijeme ide se nizbrdo.

Bez bodova

Kod 0: Navodi odgovor koji ne upućuje na tekst:

- dan, još se ne bismo navikli [*ne upućuje na tekst*].
- 5. dan. Do tada bismo bili potpuno iscrpljeni! [*ne upućuje na tekst*]
- dan, to je na sredini pa bi bilo najteže [*ne upućuje na tekst*].

Navodi odgovor bez obrazloženja:

- 2. dan [*bez obrazloženja*].

Navodi nedostatan ili nejasan odgovor:

- dan jer bi bilo teško [*nejasno*].

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor.

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: AFRIČKI TREKKING

Koji dan na trekkingu bi ujutro mogao/la vidjeti izlazak sunca koji se spominje u općem pregledu?

- A 1. dan
- B 2. dan
- C 3. dan
- D 4. dan
- E 5. dan

AFRIČKI TREKKING - BODOVANJE 9

SVRHA PITANJA:

Pristupanje podacima i pronalaženje podataka: pronaći podatke

Pronaći podatak povezujući podatke navedene riječima s podacima prikazanim u grafičkom prikazu u opisnom tekstu mješovitog oblika

Maksimalan broj bodova

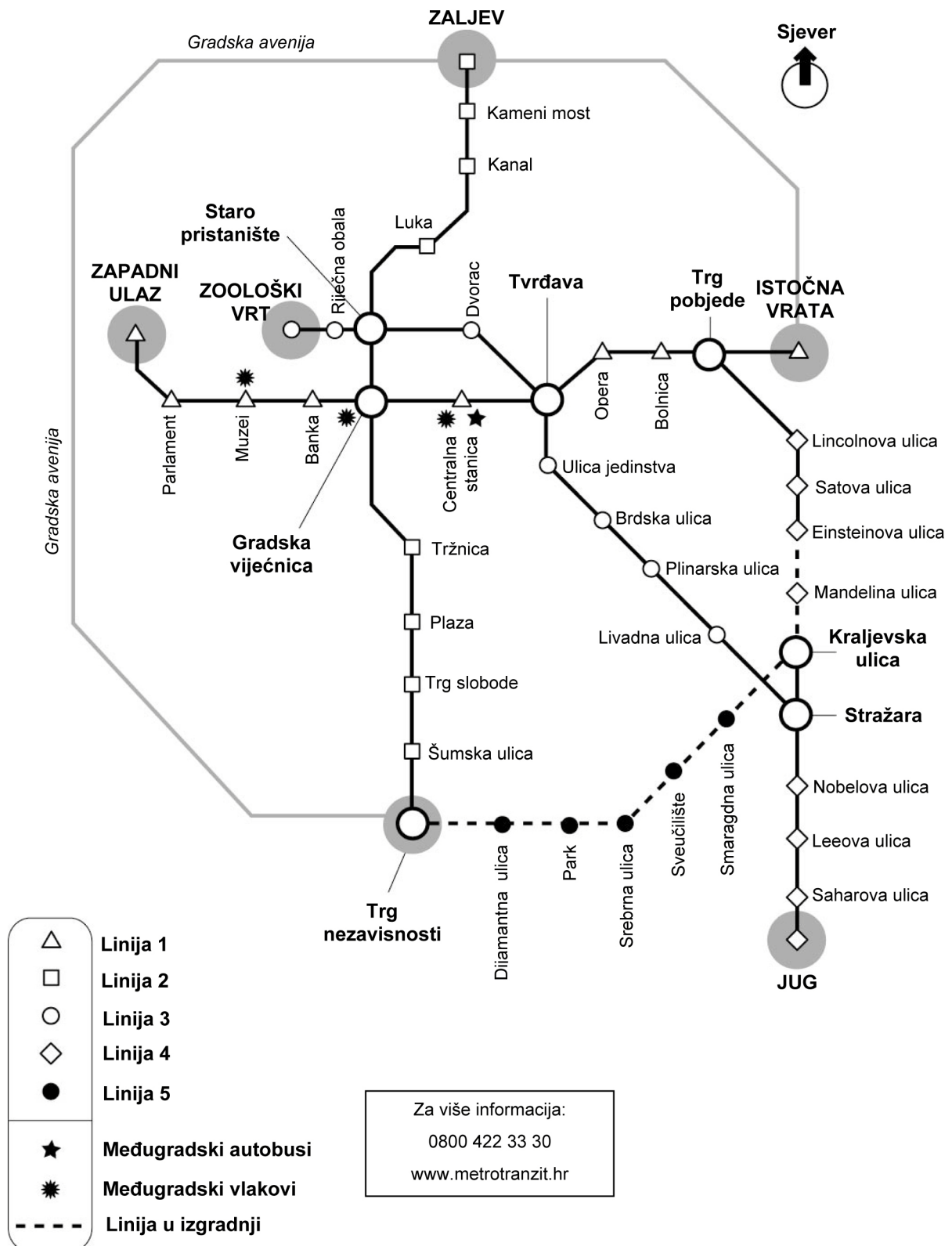
Kod 1: D 4. dan

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

METROTRANZIT

Za više informacija:

0800 422 33 30

www.metrotranzit.hr

Tekst "Metrotranzit" s prethodne stranice daje podatke o sustavu podzemne željeznice.

Uz pomoć teksta "Metrotranzit" odgovori na sljedeća pitanja:

1. pitanje: METROTRANZIT

Na kojoj se stanici metroa moguće ukrcati i u međugradske autobuse i u međugradske vlakove?

.....

METROTRANZIT - BODOVANJE 1

SVRHA PITANJA:

Pristupanje podacima i pronalaženje podataka: pronaći podatke

Pronaći podatak povezujući informacije na karti

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Izravno upućuje na Centralnu stanicu. Može navesti liniju:

- Na Centralnoj stanici
- Centralnoj
- Centralnoj (Istočna vrata)
- Centralnoj (linija 1)

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori:

- Na stanici
- Tvrđava
- Linija 1

Kod 9: Bez odgovora

2. pitanje: METROTRANZIT

Ako se nalaziš na stanici Zoološki vrt i želiš ići na stanicu Kameni most, na kojoj stanici bi trebao/la prijeći na drugu liniju?

- A Gradska vijećnica
- B Riječna obala
- C Zaljev
- D Staro pristanište

METROTRANZIT - BODOVANJE 2

SVRHA PITANJA:

Pristupanje podacima i pronalaženje podataka: pronaći podatke

Pronaći sjecište linija na karti u slučaju kad postoji nekoliko ometajućih podataka

Maksimalan broj bodova

Kod 1: D Staro pristanište

Bez bodova

Kod 0: Ostali odgovori

Kod 9: Bez odgovora

3. pitanje: METROTRANZIT

Neke stanice poput Zapadnog ulaza, Zoološkog vrta i Trga nezavisnosti prikazane su u sivim krugovima. Što sivi krugovi govore o tim stanicama?

.....

METROTRANZIT - BODOVANJE 3

SVRHA PITANJA

Promišljanje i procjenjivanje: promišljati i procjenjivati oblik teksta

Prepoznati svrhu grafičkog elementa na karti

Maksimalan broj bodova

Kod 1: Upućuje na činjenicu da su te stanice na kraju linije:

- Kraj linije
- Krajnju stanicu

Bez bodova

Kod 0: Navodi nedostatan ili nejasan odgovor.

Pokazuje pogrešno razumijevanje materijala ili navodi nevjerodostojan ili nevažan odgovor:

- Tamo se može ukrcati na autobus [moguće, ali to sivi krugovi ne pokazuju].
- To su najprometnije stanice.
- To su najveće stanice.

Kod 9: Bez odgovora

4. pitanje: METROTRANZIT

Trebaš pronaći najkraći put podzemnom željeznicom od stanice Satova ulica do stanice Šumska ulica.

Ucrtaj na karti put kojim bi išao/la.

METROTRANZIT - BODOVANJE 4

SVRHA PITANJA:

Pristupanje podacima i pronalaženje podataka: pronaći podatke

Objediniti nekoliko podataka s karte radi utvrđivanja najkraćeg puta između dvije zadane točke

Maksimalan broj bodova

Kod 2: Ucrtava put prikazan na donjoj slici:

